

Ovo su čudna vremena. Toliko se događa ovih dana u našim životima, da je gotovo nemoguće sve pokriti ni vjestima niti člancima. Ipak, od svega što se ovih dana događa moram izdvojiti dvije stvari koje duboko zadiru u život svakog čovjeka iz naše zajednice. Jedno je da više nema Jugoslavije, a drugo, napad na Katoličku crkvu.

Počet ću s napadom na Katoličku crkvu, jer to je isto tako dio onog drugog - više nema Jugoslavije! Pogledate li oko sebe, upravo ćete se zaprepastiti brojem napada na djecu, ubojstava, seksualnog izživljavanja ili napastovanja. Danas ništa nije sveto, izgleda i svatko pronalazi ispriku zašto je nešto učinio, ili zašto nije spriječio zlo djelo. Od ubojstava petero djece, pa ovo najnovije male dvogodišnje bebe iz Toronta, pa druga počinjena djela - sve to nas dovodi u košmar razumijevanja tih užasnih događaja.

No, u posljednje vrijeme upravo se vodi organizirana kampanja na Katoličku crkvu. Neka nitko ne misli da opravdam bilo koje loše djelo koje je počinio bilo koji svećenik. Nema riječi kojima bih osudila taj najgori način izdaje svećenika prema djetetu, jer dijete ne zna drugačije do vjerovati, posebno svećeniku i iznevjeriti to povjerenje je užasno. I imajući to u vidu, osuđujem svako takvo djelo, no pitam se, nakon slušanja raznih emisija gdje se rječu i pismom spominje "Katolička crkva", a ne pojedini slučajevi, gdje se stalno upire prst u najviše vodstvo Katoličke crkve - gdje je izvor takove propagande? Kad bi netko od nas slučajno rekao kako su homoseksualci napasnici djece - što bi se dogodilo? Bila bi prava buna homoseksualaca, i s pravom. Ne smije se generalizirati.

Tako ovaj napad na Katoličku crkvu nije ništa novo nikome od nas, to je tek jedan u nizu napada, no ovaj je puno više organiziraniji od svih do sada. Do sada je bio napadnut sv. Otac Papa, sjetimo se kardinala Stepinca i napada na njega i svekoliko hrvatsko katoličko svećenstvo. Sve su to izdržali hrvatski svećenici i časne sestre. Svi su očeličali u toj borbi, no sile zla ne prestaju. Iako svi znamo kako svećenike koji su izigrali povjerenje mladih, posebno djece, bilo koga, treba ukloniti iz javnog života, kazniti, što Crkva i čini, do kada ćemo mi gledati ovaj napad na našu Crkvu?

Kad mislim o Katoličkoj crkvi i sada bivšoj Jugoslaviji, pa pogledam malo po našoj zajednici, pitam se da li bi mi kao nacija ostali na životu da nije bilo Katoličke crkve i svećenstva? Da nije bilo svećenika koji su pod najtežim uvjetima sebe davali hrvatskom narodu i zbog toga čak i pogibali ili robovali, u boljem slučaju, danas bi hrvatstvo bilo možda čak i uništeno, jer su svećenici davali primjer kako treba voljeti i boriti se, ili žrtvovati se za one ideale, koje nosimo u srcu i u sebi. I danas kad gledam ovaj najnoviji napad na Katoličku crkvu nadam se da ćemo shvatiti da to nije nikakva bojazan za djecu ili mlade, već je to samo najnoviji pokušaj da se katolici odijele od svoje Crkve - a što se neće nikad dogoditi, bar ja tako mislim. Brine me jedino to što nitko od nas ne diže glas protiv ovog ponašanja koje se ne bi dozvolilo protiv bilo koga, jer kako mi često govore, ne smije se generalizirati. Pamтите onu izreku: treba individualizirati zločin, pa onda ga individualizirajmo i u ovom slučaju, i uz proteste protiv nepravde, stanimo uz našu Katoličku crkvu, i zatražimo neka prestane ova propaganda protiv Katoličke crkve, ali i nas.

Rekoh u početku, i to je povezano i s prestankom Jugoslavije. Kaže se, o mrtvima se ne bi smjelo loše govoriti, treba reći sve dobro. Hm! Dobro reći o Jugoslaviji, tamnici naroda? Mislim da je to nemoguće, pa neka mi oprostite dušebrižnici koji će i ovaj puta pronaći kako ja sipam mržnju protiv nekoga, valjda pokojne Jugoslavije.

Jugoslavija je nešto što nam svima ostavlja gadjiv okus u ustima, i to je najpomirljivije što se može reći. Pitate li starije ljude ove zajednice, odmah će im suze poteći za bezbrojnim mrtvima, nestalima, ubijenicima, zaklanima - i sve u ime Jugoslavije. Mislim da bi

svatko od vas trebao pročitati knjigu Henri Pozzi-ja "Crna ruka nad Europom" i sve bi vam bilo jasno, i Drugi svjetski rat i Hrvatsko proljeće i Domovinski rat i sve što se događalo po Jazovkama, Bleiburgu i Golom otoku. Tada, nakon te knjige, više ne bi bilo pitanja niti dvoumljenja.

Hvala Bogu, Jugoslavije više nema. Nema te tvorevine, tzv. tamnice naroda u kojoj je dio građana bio sistematski maltretiran, ubijan, bacan u kut s malom mogućnosti preživljavanja. I ovaj veliki broj hrvatskih iseljenika pokazuje kako je bilo nemoguće živjeti u toj umjetnoj tvorevini Jugoslaviji, zemlji koja je favorizirala jedne, a mučila druge. Iako sam ja dijete Jugoslavije i imam lijepe uspomene, jer djetinjstvo ne vidi smrt i užas, već samo pamti ono dobro - tek po dolasku ovdje u Kanadu shvatila sam kako je gotovo sve u mojem životu bila farsa i laž. Tada sam shvatila kako je ono što sam ja smatrala kao normalno, bilo uskraćeno mnogima, i danas su mi puno jasniji neki događaji iz moje prošlosti. I ja, odgajana u potpuno drugačijem duhu, danas vidim tu užasnu Jugoslaviju koja je, čak i ne birajući način, razračunavala sa svakim tko joj je bio nepoćudan, i pitam se gdje sam odrasla?

Kako će se ta nova zemlja sada zvati, baš nas briga. Uopće nas se ne tiče tko će biti tamo predsjednik, ili tko je prvi na listi imena - neka nas ostave na miru da bar naše buduće generacije ne moraju brinuti hoće li će preživjeti njihova djeca ili ne. Kako bi mi ovdje rekli: good riddance, čak ni "pokoj joj vječni". No pitanje se ipak postavlja, da li možemo mi Hrvati dozvoliti da "Jugoslavija" samo tako nestane? Sa otpisom imena "Jugoslavije" ta je zemlja poput Pilata oprala ruke od svih zločina protiv Hrvata i drugih naroda bivše Jugoslavije, Katoličke crkve, oprala je ruke u političkom vidu - od raznih dugovanja, nestanka silnog novca kojeg je dugovala svim bivšim republikama. Da li mi možemo samo tako pustiti da "Jugoslavija" nestane i mima Bosna? Mi to ne možemo dozvoliti - baš zbog žrtava, zbog kardinala Stepinca, i svih onih koji su trpjeli, i iako malo vjerujem u mogućnost bilo čega, treba tražiti od svijeta ili svjetskih čelnika neka Jugoslavija "položi" račune, bez obzira kako su sad odlučili zvati se.

Nakon stotina tisuća žrtava nema se više što reći, osim onog sa čime sam počela: sjećajući se svega onog što se dogodilo raznim svećenicima i časnim sestrama, cijeloj Katoličkoj crkvi u Jugoslaviji, posebno u Hrvatskoj, imajući u vidu ne samo kardinala Stepinca, već i sv. Oca Papu - ovaj napad na Katoličku crkvu je napad na sve nas. Individualizirajmo zla djela, ali nedajmo svoju Crkvu. Jer ako dozvolimo svojom šutnjom ovaj napad na Crkvu, na naše svećenstvo - jer ovakove svećenike kakve mi imamo rijetko tko ima, i oni očekuju od nas da dignemo glas u njihovu obranu - i ja to s velikim mirom duše obavljam, i ako i dalje šutimo i čekamo razvoj situacije, iznevjerili smo kardinala Stepinca, one bezbrojne svećenike i časne sestre koje su život svoj dale za Crkvu i nas, u domovini i izvan nje, cijelu Katoličku crkvu koja je prva priznala Hrvatsku, koja je prva pomogla Hrvatskoj, sv. oca Papu, koji je velik čovjek. Rijetko tko je do sada pružio toliko isprika kao sv. Otac Papa, i ovo sada nije samo napad na Katoličku crkvu u Americi i Kanadi - to je napad na sve. Nedajmo se, Hrvati katolici, nedajmo da nam blate naše svećenstvo i vjeru.

Tako ja mislim.

Valentina

Sretan vam Uskrs, Hrvati!

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU:

- Razgovor s novim hrvatskim konzulom Refikom Šabanovićem
- Izvanrednih izbora neće biti
- Potvrđeni novi ministri u Vladi
- Nema više Jugoslavije
- Petrisch obećava i prijeti Hrvatima
- Kriza Hrvata u BiH
- In memoriam: Ljubica Štefan
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica
- Hrvatska slikarica Slava Raškaj
- Šetnja kroz povijest Karlovca
- Interview s Višnjom Geoheli
- Vaša pisma
- Motrišta

WALK-A-THON U OAKVILLE-U

Djeca hrvatske subotnje škole nakon vrlo uspješnog walk-a-thona, 23. ožujka 2002.

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Technical Director

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Joseph K. Belins, Damir Borovčak,
Dr. Darko Desaty, Višnja Geoheli,
Višnja Milas Matutinović,
Boserka Milinković, Marin Sopta,
Marina Vuković, Jelena Vrdoljak

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$80.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly*

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:

Pismo urednice	2	Kultura	18
Vijesti iz zajednice	3	Officially, no more Yugoslavia	19
Novi hrvatski konzul gosp. Šabanović	4	Important news from CAA	19
Zahtjev 150 hrvatskih uglednika u slučaju	5	Ripped from the headlines	20
Gotovina	5	The Komati Arhipelago	21
Nema više Jugoslavije	6	The flowering of Croatian philately	22
Država za nove podjele	6	Croatian cooking	22
Petrisch obećava i prijeti Hrvatima	6	Uskrs	23-26
Izvanrednih izbora neće biti	7	Višnja Milas-Matutinović: Nacionalna i	
Sabor potvrdio Budišu, Vojkovića i Kovača	8	sveučilišna knjižnica	27-28
Hrvatska se ne bi mogla sama obraniti	9	Hrvatska slikarica Slava Raškaj	29
Radoševa izjava izazvala brojne kritike	9	M. Vuković: Šetnja kroz povijest Karlovca	30
Kriza Hrvata u BiH	10	Ivo Perić: Povijest Hrvata	31
Afera Riječka banka	11	Interview s Višnjom Geoheli	32-33
Hrvatski su iseljenici zaboravljeni	12	Događaji u našoj zajednici	33-35
In memoriam: Ljubica Štefan	13	Vaša pisma	36-37
Hrvatski jezik napadaju politikanti	14	Vaše zdravlje	38
U Švedsku u 60 dana otišlo 250 obitelji	15	Za svakog ponešto	39
Haag traži pomoć u lovu na Karadžića	15	Motrišta	40

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Možda je baš danas prilika napisati vam malo o radu uredništva i kroz što prolaze urednici bilo kojih novina, kao i HRVATSKE ISKRE. Mi, kao i sve druge veće ili manje novine dobivamo izvjestan broj članaka za uvrštavanje u pojedini broj, dobivamo pisma, dosta telefonskih poziva. Pisma obično uvrštavamo bez promjena, ili s minimalnim promjenama, ako su potpisana, i stavljen je broj telefona. Sa člancima je drukčije: njih, nakon pregleda, i razmišljanja da li su unutar "profila" ovih novina uvrštavamo ili ne, ako smatramo da članak ima nekakve kvalitete s kojima se uredništvo (u ovom slučaju ja) ne slaže. Nažalost, tu dolazi do problema. Autori članaka smatraju kako bi ovo uredništvo moralo tiskati sve poslanske članke, a kad autore obavjestimo da članci neće biti tiskani iz ovih ili onih razloga, padaju teške riječi i uvrede.

Najlakše bi možda bilo tiskati svaki članak koji dođe u uredništvo, tako bi bio mir. Ja, kako uvijek govorim, vjerujem u demokraciju. Svačija se riječ treba čuti, ili pročitati. Kad kažem: "svačija riječ" - to je ona riječ, pismo, članak koji je napisan mimo, bez ljutnje, bez cinizma ili nepotrebnog vrijeđanja.

Kad bih ja uvrštavala sve što je došlo u uredništvo, nažalost, kvaliteta ovih novina bila bi daleko niža od ove danas. Na meni je kao urednici biranje materijala, i iako koji puta moram proći kroz neugodne scene s raznim autorima raznih članaka, ja drukčije ne mogu niti ne želim. Mislim da ni vi, dragi čitatelji, ne bi željeli da se ove novine pretvore u kojekakve "žute" novine, koje tiskaju sve ono što je nekome na umu ili na drumu, i tada bi HRVATSKA ISKRA bila baš kao i sve one novine po Hrvatskoj koje ne želimo dodimuti niti vilama, jer nam se gadi taj način pisanja, kad urednik dozvoljava vrijeđanje, laži ili neprovjerene podatke. Moto ovih novina uvijek je bio "sve je moguće reći na lijep i pristojan način", i to očekujemo od svih autora svih članaka koji su poslani za tisak. A pozitivnost ovih novina ne bih promijenila ni za što na ovome svijetu - jer jedino ako ostanemo pozitivni u vjeri za bolje, mi idemo naprijed.

Ušli smo u proljeće, iako po vanjskim znacima to nitko ne bi mogao reći. Danas pada snijeg iz sve snage, sve je oko nas bijelo! Uskrs je pred vratima, i mi smo zaista žurili s pripremom ovog broja kako bi HRVATSKA ISKRA mogla biti u vašim domovima prije samog Uskrsa, jer i mi želimo biti dio vašeg doma u to doba godine. Kako vidite i ovaj broj je bogatiji od prošloga, čak 40 strana je pred vama, a govorimo vam o svim krajevima domovine. To je naš priloga za Uskrs, uz najbolje želje za sretan i blagoslovljen Uskrs.

Valentina

Za svakog ponešto

Za vaš uskršnji stol

Jelena Vrdoljak nam je opet poslala svoje ricete, jer kako ona govori: "Ma, znaš, zaista su mi dobri ti kolači..." I ako Jelena tako kaže, probajmo ricete koje upotrebljavaju u Imotskom za svaki Uskrs (ili onda kad imate odabrano društvo u kući).

SIRNICE

Materijal: 1 kg brašna, 300g šećera, 2 dl mlijeka, 60 g svježeg kvasca, 80 g maslaca, 80 g masti ili pretopljenog masla, 10 žumanjaka, 7 bjelanjaka, 1 žl ulja, 1 žl rumna, 20 g soli, 2 vanilin šećera, naribana korica od limuna i naranče, 5-6 kapi ružina mirisa.

Priprema: Kvasac s malo brašna i 1 dl mlijeka se ostavi dizati. Sol se pak rastopi u 1 dl toplog mlijeka. Dignuti kvasac, mlijeko s rastopljenom soli i svi ostali sastojci dobro se izmiješaju, pa kuhačom užbata (ili izrade rukom) i pusti dizati. Ovo sve se preporuča uraditi uvečer, pa da se tijesto do ujutro diže u toplome. Od ovog dignutog tijesta pripremaju se sirnice, svaka težine oko 1/2 kg. Svaka se ponovo mijesi s još malo brašna i pusti se dizati na papiru, kojeg se namaže masću. Dignute sirnice premaži jajem. Prije mazanja, po simici se vrhom nožica što dublje urežu tri kraka od sredine prema rubovima, da se pekući lijepo rascvjeta. Nadalje se simica pospe komadićima šećera, koji se dobije razbijanjem u krupno kocaka šećera tučkom za meso.

Peku se na tihom vatri oko 3/4 sata u roštjeri na papiru. Da bi ostale čim više, preporuča ih se peći u okruglom štanpu za torte.

GARITULE

Garitule se prave uz simice od istog tijesta. Za jednu garitulu izvalja se tijesto rukama u prst debeli štap dužine otprilike 60 cm. Na sredini štapa položi se tangano jaje, obavije tijestom, pa se krakovi tjestanog štapa isprepletu uz pletenicu. Garitula se položi na papir namazan masću, premaže užbačanim jajem, pospe se krupnim komadićima od razbijenih kocaka šećera i ostavi dizati. Stavlja se s papira u roštjeru peći na tihu vatru oko 20 minuta.

Paradižot (ili "šnenokle")

Materijal: 1/2 l mlijeka, 12 žlica šećera, 6 jaja, 1 žličica brašna, 2 vanilin šećera

Priprema: Od 6 bjelanjaka i 6 žlica šećera napravi se tvrdi snijeg. U teču se stavi pola sadržaja vode, koju se zakuha. Žlicom se snijeg stavlja u vodu da prokuha. Svaku grudicu snijega jednom se preokrene, da se skuha s obje strane, a skuhan se odlažu u terinu.

Nakon toga žbati se 6 žumanjaka, 6 žlica šećera i žličica brašna. Izlije se u kipuće mlijeko, lagano se mijesha da se dobije žuta krema. Stavi se ohladiti. U hladnu kremu zamiješa se vanilin šećer. Iz zdjele s bjelanjcem iscijedi se voda, koja se je skupila na njezinu dnu. S kremom se preliju bjelanjci i završno se posipa ribanom čokoladom ili čokoladnim mrvicama. Na dno zdjele može se staviti šnitice sirnice.

Interesantne hrvatske narodne izreke

Tko na malo gleda, malo i valja.

Više valja šaka dobrote, nego vreća mudrosti.

Ne mjeri se čovjek laktom, nego umom.

Što je oteto, to je proketo.

I nasmijmo se malo.....

Tko bi gori....

"Glavu gore", kaže milijuner, čistaču cipela. "Prije deset godina i ja sam čistio cipele kao i Vi sada, a sada sam vlasnik čitavog lanca hotela." "Da, samo što sam prije deset godina vlasnik tih hotela bio ja."

Šteta...

Dobar muž je ljubazan, elegantan, pažljiv i u većini slučajeva oženjen drugom ženom.

Za našu djecu

Lidija Bajuk Hampamer

Protuletje

Spotiha mi nekaj vu duši trepeče.
Ti gizdavo cvetje, kaj si tak dišeče?
Prstena sam našla da sem te sadila,
Fletno sem ga zela i vu žep ga skrila.

Rožmarin i majarun, tulipan i roža.

Gdo je znaka poslal, rom si premišlavlem...

Nešči ide polek, pa si nalukavlem:

Zlatiju mu lasi kak na nebi sonce -

Tujinec na cesti. Nesposojno srce...

Rožmarin i majarun, tulipan i roža.

Nad vodom vodare ftice vodarice.

I kamen je zdehnul da mu videl lice.

"Po tebe sem došel", on mi reče stiha.

Vu šumečem listju tople veter piha.

Rožmarin i majarun, tulipan i roža.

Kolovrat potrti. Večer cestu ziba.

Feringa na bloku prvu zvezdu giba.

Kušlece i senje jen oblak razlevle.

Maldo protuletje pesmicu popevle.

Rožmarin i majarun, tulipan i roža.

Djeca iz Oakvilla koja su sudjelovala na walk-a-thonu

Mladen Pokić:

Sretan Uskrs

Sretan Uskrs, marelice,

Mirisavo ti je lice!

Sretan Uskrs, mile pčele,

hvala što ste na njegov sjele!

Sretan Uskrs! viču vlati

Pod sunašcem što se zlati.

Sretan Iskrs, sretan svima,

Cvijeću, kukcu i ljudima!

radostan i prepun sreće,

Nek' sve bude ljepše, veće!

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and last name; your address and telephone number.

Vaše zdravlje

Kako spriječiti bolesti raka

Sprečavanje raka i njegovo rano otkrivanje daje najveću nadu za smanjivanje učestalosti bolesti raka i patnji koje donosi Kanadanim. Smjernice koje dolje navodimo, a koje objavljuje The Princess Margaret Hospital Foundation, nisu jamstvo da neka osoba neće razviti tumor tokom života, ali ako ih se slijedi mogu značajno smanjiti rizik od oboljevanja kao i poboljšati izgled na preživljavanje, ako se razvije zloćudni tumor.

Nemojte pušiti ili žvakati duhan

Uživanje duhana i njegovih proizvoda direktno je povezano s rakom pluća, usta, ždrijela, gušterače (pankreas), bubrega, mokraćnog mjehura, vrata maternice (cerviks), prostate i debelog crijeva.

Ako ste trenutačno pušač, preduzmite si kao neodgodivi zadatak da prestanete pušiti i time zaštitite svoje vlastito zdravlje. Ako imate u tome poteškoća obratite se svom liječniku, koji će vam u tome pomoći.

Jedite zdravu hranu

Naučni podaci sve više ukazuju na to da hrana koja sadrži mnogo voća, povrća i puno zrna žitarica može značajno smanjiti rizik oboljevanja od raka dojke, prostate, pluća, želuca i gušterače.

Nastojte svaki dan pojesti pet ili više porcija raznog voća i povrća i najmanje sedam porcija raznih cerealija i druge hrane bazirane na zmu žitarica. Ključna riječ je "raznolikost" jer razne vrste voća, povrća i žitarica nude razne zdrave elemente koji štite organizam od raka. Jedna porcija je npr. težina jedne jabuke ili srednjeg krumpira, pola čaše soka (125 ml), šalica salate (250 ml), kriška kruha, pola begla, pola šalice riže, itd.

Izaberite piletinu, ribu ili grah umjesto crvenog mesa kad god je to moguće. Najzdravije metode priređivanja mesa su pečenje, pirjanje (dinstanje), poširanje, kuhanje na pari i u mikrovalnoj pećnici.

Ograničite pijenje alkohola

Neki medicinski podaci ukazuju na to da alkohol, osobito vino i pivo, ima pozitivne zdravstvene osobine, ako se uzima umjereno.

Prekomjerna konzumacija alkoholnih pića povećava rizik razvitka raka usta, grla, jednjaka, dojke, crijeva i rektuma. Prihvatljiva količina je ne više od dva alkoholna pića na dan.

Održavajte propisnu težinu tijela

Prekomjerna tjelesna težina može imati štetno djelovanje na osobno zdravlje na nekoliko raznih načina (povećani rizik dijabetesa, srčanog udara, moždane kapi) kao i povećani rizik raka dojke, crijeva i rektuma.

Zdrava prehrana i dnevna tjeleježba može pomoći kod održavanja propisne težine tijela. Vaš liječnik vam može dati više detalja o tome.

Da utvrdite da li imate propisnu težinu možete se poslužiti s BMI veličinom. BMI (body mass index) je odnos težine s visinom tijela. Da izračunate svoj BMI podijelite vašu težinu (u kg) s vašom visinom (u metrima) na kvadrat. Primjerice: 80kg / (1.8m x 1.8m) = 24.7. Zdravi BMI je između 19 i 25, umjerena debljina je između 25 i 30, a BMI preko 30 označava nezdravu debljinu, odnosno pretilost.

Budite fizikalno aktivni

Medicinski podaci pokazuju da regularna fizička aktivnost pomaže pri reduciranju rizika za rak debelog crijeva, dojke i prostate.

Preporuča se da osoba bude fizički aktivna najmanje 30 minuta dnevno. To može biti tjeleježba u gimnastičkoj dvorani, ili manje očite aktivnosti kao što su brzo hodanje, trčanje ili plesanje. Naravno da se fizička aktivnost na poslu također ubraja.

Budite oprezni sa sunčanjem

Prekomjerno izlaganje suncu povećava rizik za melanomu i ostale vrste raka kože. Zato treba biti oprezan sa sunčanjem tijela.

Treba se kloniti direktnog utjecaja sunca između 11:00 i 16:00 sati. Nošenje šešira i upotreba kreme za sunčanje sa 15 SPF ili više može značajno smanjiti rizik.

Ipak nemojte potpuno izbjegavati sunčane zrake, jer one pomažu koži pri stvaranju D vitamina koji igra ulogu u obrani od nekih vrsta tumora. Za detaljne savjete obratite se dermatologu.

Pratite bezopasan seks

Virusi koji se prenose spolnim kontaktom kao što su herpes i HIV mogu dovesti do infekcija koje prouzrokuju raznovrsne tumore, uključujući rak jetre, cerviksa, vagine i rektuma.

Apstinencija je naravno najbolja obrana, a monogamni odnos s poznatom osobom je slijedeća dobra obrana. Kondom može svakako pomoći u obrani od HIV, AIDS-a i ostalih virusnih infekcija.

Posjetite redovito svog liječnika

Mnogi tumori se mogu liječiti vrlo uspješno i s najmanje loših nuspojava ako se na vrijeme otkriju. Rana detekcija je moguća pomoću redovitih liječničkih pregleda, rutinskih testova i samospitivanjem.

Muškarci i žene preko 50 godina starosti bi trebali ići na redovite godišnje liječničke preglede i specijalne pretrage za otkrivanje raka. Oni mlađi bi to trebali raditi ako imaju slučajeve raka u neposrednoj obitelji, naročito muškarci koji imaju u obitelji slučajeve raka prostate i žene koje imaju u obitelji slučajeve raka dojke. Muškarci stariji od 50 godina bi trebali imati godišnji PSA test, a žene preko 50 godina starosti bi trebale uzeti mamogram svake godine. Osim toga sve žene bi trebale izvršiti mjesečno samospitivanje svojih grudi.

Dr. Darko Desaty

Rak jajnika

Rak jajnika jedna je od rijetkih zloćudnih bolesti kod koje, prema dosadašnjim saznanjima, ne postoji niti jedan poseban način sprečavanja rizika i, nažalost, nema djelotvorne prevencije.

Iako zvuči obeshrabrujuće, već na samom početku, nije sve tako crno. Redovitim pregledima i kontrolama kod ginekologa, uz ultrazvučni (dopplerski) pregled barem jednom godišnje, moguća je rana dijagnostika i pravodobno otkrivanje i zaustavljanje jednog od najpodmuklijih ženskih tumora.

Katkad tumor jajnika postiže i veličinu šake, no čak ni tada ne upozorava i ne uzrokuje smetnje, a tegobe se javljaju tek širenjem tumora na okolne organe. Osjećaj rasta, napetosti i pritiska u donjem dijelu trbuha i u zdjelici, obično su prvi znaci. Trajna i mukla bol sa "sijeva-jućim" jačanjem u noge i leđa te kralježnicu pri gibanju i radu, pojačana dlakavost, glas nalik muškom, proširenje vena, tromboza, endemi, učestalo mokrenje popraćeno peckanjem, bijeg mokraće, krv u mokraći, poremećaj pražnjenja i sluzavo-krvave stolice, niz je daljnjih upozoravajućih znakova da se posumnja na rak jajnika. No, nažalost, rak jajnika se širi polako, a ovi signalizirajući simptomi javljaju se tek kad se ova zloćudna bolest proširi na jajovod, maternicu, malu zdjelicu, crijevo, potbušicu i ostale trbušne organe.

Uznepredovali rak jajnika očituje se povećanjem limfnih čvorova u trbuhu, preponama, na vratu i udubini iznad ključne kosti, a postupno slabljenje imunološkog sustava organizma dovodi do brzog širenja bolesti. U trbušnoj se šupljini bolesnice nakuplja tekućina sa zloćudnim stanicama, a metastaze se šire većinom prema jetri, kostima, plućima i mozgu, što neizbježno dovodi do kobnog kraja. Iako se rak jajnika u žena može pojaviti u svakoj životnoj dobi, to je najčešće u postmenopauzi, a u većoj su opasnosti žene u čijim je obiteljima bilo slučajeva raka jajnika.

Osnovni dijagnostički postupak obuhvaća uzimanje detaljne anamneze, ginekološki pregled, ultrazvuk, tumorske biljege (marker CA 125) i laparoskopiju, no nekad se mogu učiniti i elektromagnetska rezonanca, imunoscintigrafija i rendgenski pregled. Otkrije li se rak jajnika, njegovo liječenje ponajprije ovisi o stupnju proširenosti bolesti, a za početni stadij dostatno je operacijsko uklanjanje oboljelog jajnika i pripadajućeg jajovoda, a po potrebi se uklanjaju zdjelčni i paraaortalni limfni čvorovi i trbušna pregača.

Primjenjuje se uglavnom što potpunije otklanjanje zloćudnog tkiva, tzv. debulking, a pritom treba paziti da se tumor izvadi u cijelosti, te da ne dođe do njegova prskanja i rasapa malignih stanica u trbušnoj šupljini. Kod manjih nalaza najčešći je operacijski zahvat, koji je korektno obavljen, i dostatna terapija. Kako se većina bolesnica operira u uznapredovalom stadiju bolesti, provodi se i kemoterapija. Da bi se tumoru na vrijeme izliječili, dovoljno je bolest otkriti na vrijeme. Zato se preporučuje svakoj ženi da nađe vremena za pregled dojki, redovit odlazak ginekologu i Papa test, ultrazvuk s obojenim dopplerom i mamografiju, koji je mogu spasiti od sve veće prijetnje raka, a time i tjelesne i psihičke traume, liječenja u bolnici i nepovratnog gubitka važnog dijela sebe. (http://moj.hinet.hr)

Vijesti iz zajednice

BUDITE DOMAĆINI MLADIMA U TORONTU ZA SVJETSKI DAN MLADIH

Prema posljednjim primljenim informacijama, potrebne su još uvijek obitelji koje bi primile mlade iz cijelog svijeta u svoje domove u srpnju ove godine za vrijeme posjete Sv. Oca Ivana Pavla II Torontu. Ako pak želite da se registrirate kao učesnik WYD2002 (Svjetski dan mladih), pomoći na neki drugi način (npr. prevoditelj, čuvari itd.), javite se svojim župama ili kontaktirajte www.wyd2002 ili www.wyd2002.org i pogledajte rubriku 'volunteers. (BM)

Hrvatsko društvo "Međimurje" priređuje proljetni banket u subotu 6. travnja 2002. godine u dvorani slovenske Katoličke župe, 739 Browns line, Toronto. Ženski zbor "CroArte" će biti počasni gosti te večeri. Čisti prihod s ovog banketa ide za djecu palih branitelja i za dom hendikepirane djece u Cakovcu. Za ulaznice nazovite u Torontu Ivo Lajtman 416-293-2889, u Mississaugi gđu. Mariju Radiković 905-403-9395, u Hamiltonu gđu. Mariju Radiković 905-573-0917. Ulaznice su \$30.00, početak u 6:30. Za zabavni dio pobrinut će se VIS Treći stupanj.

Svi nam dobro došli!

SEMINAR SUE AUGUSTINE

If you never heard about Sue Augustine, try to get her book "With Wings There Are No Barriers" and you will learn about that incredible woman but even more about yourself. This Canadian writer, a public speaker and corporate trainer, speaks each year to hundreds of people around the world. To each woman who attends her seminar or is lucky to meet her she is the inspiration and motivation to break the barriers and to become a better person.

Sue Augustine will have breakfast / seminar "Stay Calm In The Midst of Chaos" on Saturday, April 20, 2002 at the Royal Botanical Gardens, 680 Plains Road West, Burlington, from 8:30 am - 12:30 pm. For more information please contact Sharon at eagle@niagara.com or call 905-575-1550 Ladies, it is worth to invest in your own well being, to learn something new and expand your horizons - all this for a price of a month worth coffee a day.. (BM)

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for CROATIA AIRLINES MEMBER OF IATA

CAR RENTALS IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the Internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

Dragi Hrvati, prijatelji,

U dobu smo kad nas okružuje elektronika. Radi toga nabavljamo, kupujemo i mjenjamo kompjutere. Organiziram skupljanje i poklanjanje ispravnih rabljenih kompjutera obiteljima novodošlih izbjeglica iz Hrvatske i BiH koja imaju školsku djecu i ne mogu si priuštiti kupiti djeci kompjuter. Ne bacajte na smeće i ne dozvoljavajte da na rabljene kompjutere pada prašina! Poklonite ih onima, koji će biti zahvalni za pruženu ruku Hrvata Hrvatu!

Hvala.

Vladimir Kovačević

Tel. 416 487 0435

E-mail: proco@sympatico.ca

Folklori Ansambl Hrvatska održava godišnji koncert, dana 13. travnja 2002. u St. John Lithuanian Church, 2185 Stavebank Rd. Mississauga. Ulaznice od \$25.00 za odrasle i \$ 15.00 za djecu možete kupiti kod gosp. Šarića (905) 828-1987. Vrata se otvaraju u 6 sati, a program počinje točno u 7 sati. Nakon programa biti će servirana večera. Umoljavate se da dodete i svojim prisustvom uveličate ovu, za našu djecu posebnu večer.

Državotvorni Hrvati Toronta i okolice priređuju svečani banket povodom povijesnog nadnevk 10. travnja, dana hrvatske državnosti. Proslava će se održati 6. travnja 2002. u Croatia banquet hall-u u Mississaugi. s početkom u 19:00 sati. Ulaznica \$ 30.00 po osobi s večerom - poslije programa ulaz za mladež \$10.00 po osobi.

Hrvatice i Hrvati Toronta i okolice, svi ste pozvani na ovu proslavu. Ne smijemo dozvoliti da zaboravimo svoju prošlost.

Za nabavu ulaznica nazovite slijedeće članove Odbora: M. Krijan (905) 897-0954, P. Lučić (905) 828-2221, I. Jolić (905) 565-6615, A. Pezer (905) 636-3333, a ulaznice možete također kupiti i u slijedećim hrvatskim ustanovama HKZ Toronto i Mississauga, Restaurant "Croatia", Krešimir Jewellers, "Croatia" sport club/bar, Generaturist Travel Service

Predstavljamo vam:

Novi hrvatski konzul gerant gosp. Refik Šabanović

Ovih dana, kako smo vas već izvijestili dobili smo novog konzula geranta, gosp. Refika Šabanovića. Smatrala sam da je potrebno saznati malo više o njemu, pa sam pred koji dan malo porazgovarala s gosp. Šabanovićem o njegovim planovima, malo o njemu samome, i o nekim pitanjima koja nas sve zanimaju. Koji puta intervjui su napeti razgovori, jer onaj koji odgovara na pitanja nije spreman sebe otvoriti. U ovom slučaju, razgovor je bio više nego srdačan, i nakon tog razgovora sigurna sam da smo dobili pravog čovjeka u naš Generalni konzulat.

Gosp. Šabanoviću, dugo smo čekali generalnog konzula. Kako Vi sada ispunjavate tu dužnost, to jest Vi ste vršitelj dužnosti generalnog konzula, recite nam malo o sebi.

Zovem se Refik Šabanović, rođen sam u Bosni i Hercegovini, 1958. godine, od 1976. godine pa do današnjeg dana sam u Republici Hrvatskoj. Završio sam Pravni fakultet u Zagrebu, oženjen sam, otac sam dvoje djece. U Domovinskom ratu sudjelovao sam od svibnja 1990. do travnja 1993. godine.

Vi dolazite na ovu poziciju nakon vrlo popularnog konzula gosp. Picukarića, koji je zadobio u ovoj zajednici vrlo veliko štovanje gotovo svih ljudi. Njegove će cipele, poetski rečeno, biti teško ispuniti. Kako namjeravate prići tom zahtjevnom poslu?

Moram potvrditi i to mi je zadovoljstvo da je moj kolega zaista bio vrlo vrijedan, vrlo popularan, a ja sam sebi obećao, obećajem i vama s punom odgovornošću, da ću se potruditi da budem bar kao i on, a potvrditi ću se da budem i bolji, što znači da uspostavim još bolju komunikaciju, da učinimo od strane našeg Generalnog Konzulata za naše Hrvate i Hrvatice sve što budu tražili, svakako u granicama dozvoljenog, i u skladu s hrvatskim propisima.

Kakvu pomoć očekujete od ljudi ove zajednice, udruga, kao i od HRVATSKE ISKRE?

Ništa posebno ne očekujem, osim da naša suradnja bude iskrena, da uspostavimo jednu vrlo dobru službenu, a i prijateljsku komunikaciju, tako da sve što budemo trebali rješavati, a u interesu naše hrvatske države, da to bude na obostrano zadovoljstvo.

Koliko poznajete problem hrvatskih iseljenika uopće i što vidite kao glavne probleme hrvatskog iseljenništva?

Budući da sam vrlo kratko ovdje, a do sada sam imao nekoliko susreta s ljudima iz zajednice, uglavnom oni govore o različitim poteškoćama koji se pojavljuju među njima. Ja moram priznati da se ne smijem upuštati u određene, posebice nekakve političke stvari. Međutim, u svakom slučaju, pokušat ću pomoći u bilo kojem dijelu u kojem budu zahtijevali, odnosno ova kuća, to jest ja i moje kolege možemo pružiti.

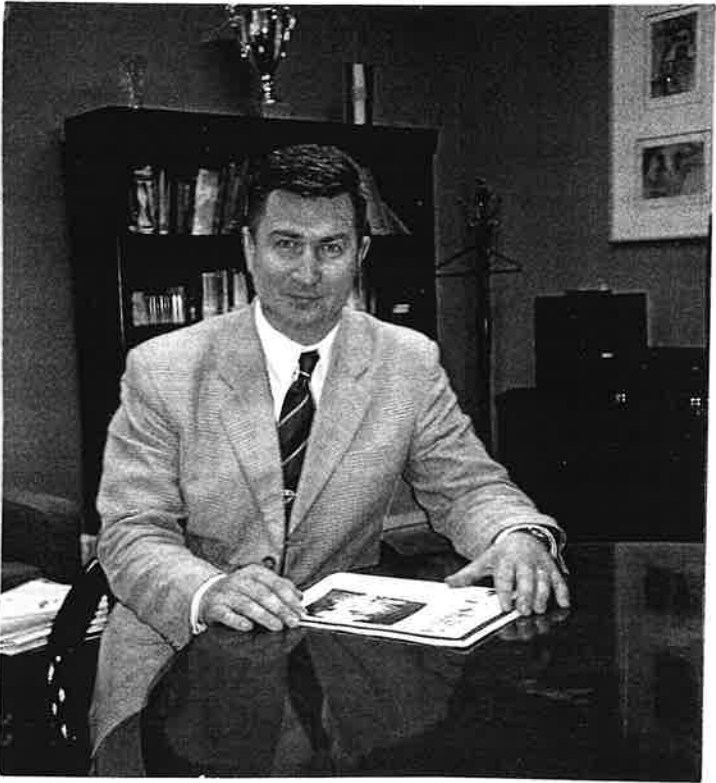
Kojim problemima ćete posvetiti posebnu pozornost i na kojim načelima nudite suradnju i pomoć hrvatskoj iseljenoj zajednici?

Svakako, budući da je ovo Generalni konzulat, moramo se fokusirati na pružanje pravne pomoći u bilo kojim stvarima, od građanske, krivične, a posebice trenutno u ovoj zajednici ima dosta ljudi koji su umrli i ostavili su određenu svoju nekretninu. Osobno ja radim puno na tome i na tim predmetima. Dosad je to radio vrlo dobro gosp. Picukarić, a ja ću nastaviti i pokušati da sve to što su naši Hrvati ostavili iza sebe da to pripadne njihovim nasljednicima i da to ne ostavljam nekom trećem.

Uz ove probleme o kojima ste govorili naši poslovni ljudi trebaju pomoć, kako bi mogli probiti administrativne barijere u Hrvatskoj. Da li bi Vi mogli pomoći nama i u tom vidu?

Svakako. Kao što sam rekao na početku ovog razgovora, mi smo ovdje uglavnom da pružamo pravnu pomoć u bilo kojim stvarima, jer smo za to osposobljeni i zato sam došao ovamo kao diplomirani pravnik. Ja znam da je u Hrvatskoj birokracija vrlo iskomplicirana. Međutim, budući da do sada imam punih devet godina u diplomaciji, od toga 21 godinu u državnoj službi, na temelju zahtjeva pojedinaca u bilo kojim stvarima, ja ću se osobno potruditi, a imam, velim, i određeno iskustvo da pokušamo sve te zapreke odmaknuti i pružiti kompletnu pomoć i vjerujem da ćemo u tome uspjeti. Dan-dva ranije razgovarao sam s jednom gospođom koja je isto tako imala nešto za predložiti, pa ovom prigodom pozivam sve naše Hrvate, koji će imati raznih poteškoća da se obrate u pisanom obliku kako bih mogao na temelju toga odmah se obratiti našim nadležnima u Republici Hrvatskoj. Također želim istaknuti da se i u Hrvatskoj trenutno pokušavaju neke stvari pojednostaviti: evo recimo, kod samih građevnih dozvola kuća, ministar Kovačević obećao je i zaista ukinuo lokacijsku dozvolu, koja je bila veliki problem ne samo za dobiti, nego što morate i puno

potrošiti. Znači, stvari se pomalo kreću i zaista, ja mogu sa svoje strane obećati da ću sigurno odgovoriti na svaki posebice pisani zahtjev, jer jedino u tom slučaju ja mogu pokrenuti postupak s ove strane i vjerujem da ćemo uglavnom uspjevati, jer imam vrlo dobre kontakte s našim ministarstvima, jer surađujemo duže vrijeme.

Poznat je problem koji iseljenništvo ima prilikom izbora u Hrvatskoj. Tehnički nije moguće provesti da se u malom prostoru hrvatskog Konzulata omogućiti izbornu pravo svim hrvatskim građanima na širokom području južnog Ontarija. Što ćete već sada (ali i kasnije) poduzeti da hrvatskim iseljenicima na ovom području osigurate potpuno i demokratsko pravo glasa pri narednim izborima bez gužvi i čekanja?

Kao što sam i obećao ja ću zaista pokušati prije samih izbora organizirati s mojim kolegama da to provedemo u najboljem redu i na najbolji način, budući da i tu imam iskustva jer sam u Bukureštu imao u kratkom razdoblju troje izbore, predsjedničke i parlamentarne, tako da ćemo i ovdje pokušati učiniti sve najbolje. Jedino što ne mogu obećati da ću moći bilo što učiniti što ne bude u skladu sa novim izbornim zakonom. Ja vjerujem, sad se trenutno razgovara u našem najvišem domu, Predstavničkom domu o novom Zakonu o izborima, i ako taj zakon, a vjerujem da će vladajuća struktura s oporbom uspjeti donesti nešto što bi olakšalo nama svima taj posao, da ga mi provedemo. Kao što sam već rekao, ja ću moći učiniti puno toga, ali morati ću se isključivo držati naših propisa i politike utvrđene u Zagrebu. S druge strane, pokušat ćemo u tom slučaju organizirati što više biračkih mjesta. Sad ne mogu ništa konkretno odgovoriti kako će to biti dok ne dobijemo Zakon o izborima, ali se nadam, da ćemo uspjeti svi skupa to organizirati na taj način da to ne bude kao što je to bilo u predhodnim izborima, jer sad imamo više iskustva i sad bi morali to bolje organizirati. Kako sam već rekao, organizirao sam dvoje-troje izbore, a kako ne pripadam niti jednoj stranci, a kako se uvijek traži nekog tko ne pripada niti jednoj stranci, da bi to mogao organizirati i biti voditelj toga odjela, cvo, ja ću to pokušati na sljedećim izborima ovdje, pojed-

Nešto mi nije jasno: od početka srpske agresije na Hrvatsku, jedan od najvećih prijatelja Hrvatske i hrvatskog naroda bio je gosp. Bob MacDonald iz Toronto Sun-a. On je, kako znate, napisao, mnoge članke protiv agresije, doživio mnogo neugodnosti, čak su mu prijetili i smrću.

Godine 1992. poduzeo sam korake i podnio molbu da se oda priznanje tom velikom prijatelju Hrvata u dijaspori, Republike Hrvatske i naših ljudi u Hrvatskoj. U Konzulatu su mi rekli da trebaju razne podatke o njemu, jer je on totalno nepoznata osoba našem Konzulatu.

Poslije donošenja svih zahtjevnih dokumenata o gosp. McDonaldu opet mjeseci čekanja i konačno u svibnju 2000. poslano mi je pismo iz konzulata da su oni poslali moju molbu sa popratnom dokumentacijom odjeljenju za odlikovanja u Zagrebu, i što se njih tiče sa njihove je strane stvar zatvorena. Ne znam kako je Hrvatska reagirala na moju zamolbu, no nisam do danas čuo da je gosp. Mc Donald dobio ikakvu počast i zahvalu za rad koji je radio za vrijeme Domovinskog rata.

Bojim se da je on, kao i mnogi drugi prijatelji Hrvatske zaboravljen. Ako Hrvatska i naši zastupnici tako malo cijene ljude koji su u najgorim trenucima naše prošlosti stajali uz nas i pisali i radili u našu korist, što onda možemo očekivati od budućnosti?

Ne znam da li ono što želim prikazati vođama zapadnih demokratskih zemalja, novinarima i TV stanicama, da li sve ono što Valentina i mnogi drugi rade sa ljubavlju za svoju dragu Hrvatsku je poželjno i prihvaćeno sa zahvalnošću od naše Vlade ili smo svi mi kao Bob MacDonald, zaboravljeni?

Sa poštivanjem, vjemi čitatelj HRVATSKE ISKRE, iako ne viđen po skupovima,

Hubert Antolić, Toronto

Poštovano uredništvo Radio Splita:

Jako sam zadovoljan što ste objavili u vašoj jučerašnjoj emisiji razgovor sa našim iseljenikom iz Chicaga. Mišljenja sam da bi trebali više takvih razgovora uvrstiti u vaše programe, ne samo onih koji su uspjeli u poslu i životu u tuđem svijetu, već i s onima koji rade puno sati i jedva preživljavaju, kao i o onima koji ne mogu naći posao, a mislili su da u zapadnim zemljama teče med i mlijeko. Meni koji radim u svoje slobodno vrijeme u javnom radu tj. Hrvatskom Radio Programu poznati su razni problemi naših iseljenika. Većina onih starijih su dovodili svoju rodbinu, prijatelje i znance ne da im pomognu već da im oni prave društvo u tuđoj zemlji. Nisu im objasnili pravu situaciju već im pričaju i vode ih, kad dođu u posjetu, tamo gdje je lijepo.

Ovdje u Kanadi ne vrijede vaše diplome, pa čak ni vozačke dozvole; sve trebate položiti ispočetka. Možda bi to bilo i jednostavno da engleski jezik nije kompliciran pa mnogi naši Hrvati rade obične poslove iako su završili visoke škole. Velik broj bračnih parova su razdvojeni radeći u smjenama puno sati, nemaju vremena za svoju djecu da bi ih podučili i usmjerili boljem životu tako njihova djeca nastavljaju njihov način života. Zbog teškog rada i prekovremenih sati često dolazi do povreda i kroničnih oboljenja, ispočetka moglo se za ta oboljenja dobiti odštete i penzije, dok danas zbog velikog broja gotovo je nemoguće, što uzrokuje i psihička oboljenja, pa i u najgorim slučajevima i do smrti.

Mnogi naši iseljenici koji nisu uspjeli dovesti rodbinu i prijatelje pate od usamljenost koja dovodi do depresije što je potvrđeno u kanadskim novinama, da je takvih oboljelih ogroman broj. To je možda u najvećem broju i razlog što naši iseljenici i prognanici pate za svojom domovinom i dobro je onima koji su uspjeli i imaju novac za posjete i povrata, ali je teško onima koji nemaju novaca ni za ove naše jeftine zabave, a kamoli za posjetu i povratak u domovinu.

Molim vas objavite ovo pismo na programu Radio Splita, neka oni koji misle ili namjeravaju ići u tuđinu dobro razmisle. Ja sam u tuđem svijetu već 31 god., iz Holandije doselio u Kanadu i ovdje sam se selio iz jedne provincije u drugu za boljim životim, ali ga nisam našao. Nikad nisam prestao misliti na povratak i uvijek sam se nadao, ali danas nakon tolikih izgubljenih godina, to je skoro nemoguće. Pustio sam korjen u ovoj zemlji i moja djeca vole svoju zemlju gdje su se rodili kao što i ja volim svoju. Uz srdačan hrvatski pozdrav, vaš redoviti slušatelj

Marinko Pipunić, Direktor urednik, voditelj i komentator hrvatskog radio programa "Lijepa Naša" 100.3 FM. Predsjednik Kanadsko-Hrvatskog Kongresa, ogranak Kitchene, Waterloo, Cambridge i Guelph, Kanada.

Dragi gosp. Antolić,

Prvo, dozvolite mi da Vam se ispričam. Po datumu slanja pisma očito je da je pismo negdje stajalo: ovog puta kod mene na stolu, ispod hrpe papira. Jako mi je žao zbog toga, jer ovo je pismo zaista jedinstveno, od posebnog čovjeka, koji je učinio mnogo - sam.

Nažalost, dotaknuli ste teme koje nas sve bole, recimo zahvalnost ljudima koji su nam pomogli kad je trebalo. Uz gosp. Bob McDonalda, sjetimo se i Erica Margolisa iz istih novina, ili Vel. Kozme, koji je pomagao Vukovarcima, no do danas nije dobio niti zahvalnicu, a kamoli neko odlikovanje, koje je dijeljeno i šakom i kapom jedno vrijeme. Tako su neki dobili čak po tri ili više odlikovanja, dok ljudi kao Margolis, McDonald ili vel. Kozma ništa, a koliko ima onih koji su nam mnogo pomogli - i zaboravljeni su, nažalost.

Vama, gosp. Antoliću velika hvala na izvršnoj ideji slanja "Serbia's secret war" pisca P. Cohena poznatim ljudima ovog kontinenta. Ja stalno govorim kako svi mi, svatko na svoj način, gradimo našu "hrvatsku kuću". I Vi, gosp. Antoliću, dio ste te kuće, koja iako ima nedostataka i problema, raste i cvijeta, a sada, nakon konačnog nestanka Jugoslavije, te tamnice raznih naroda, može sama ostvarivati svoju vlastitu budućnost.

Što se tiče onoga da li smo "zaboravljeni" - možda trenutno nitko ne misli na nas ovdje u dijaspori, no sve je to prolazno, i čelnici, i predsjednici i premijeri i stranke koje se samo svađaju - dok je Hrvatska tu, zauvijek.

A što se tiče onoga "neviđenog na skupovima" - kad bi oni koji ne dolaze bar radili kao Vi! Nažalost, ovakvi kao Vi, su rijetki.

Valentina

Štovano uredništvo HRVATSKE ISKRE, 19. 03.2002

Vama i Vašoj obitelji te svim suradnicima, dopisnicima i pretplatnicima želim sretan i blagoslovljen Uskrs, te obilje zdravlja, veselja, kao i to da vam se ispune sve predviđene želje na polju promicanja i promoviranja hrvatske literame i kulture baštine pod ovim našim južno-ontarijskim hrvatskim podnebljem, gdje živi i djeluje jedna od najdržavotvornijih hrvatskih zajednica, te i sama HRVATSKA ISKRA, koja je već uskočila u odlučujući boj, te iz broja u broj pobija lažne dezinformacije iz "dungle" domovinskog žutog tiska. Nažalost, taj tisak je na veliko posvađao iseljenu i domovinsku Hrvatsku, zato što su lakovjemi pojedinci vjerovali u senzacionalne i lažne informacije, iako se dobro znalo da su te gomile smeća pisali oni isti ljudi od zanata, koji su svoje školovanje dobili u bivšoj "tvomici laži".

Svoje opravdanje o HRVATSKOJ ISKRI potkrepljujem kroz nedavno pristiglu privatnu korespondenciju od don Ante Bakovića, kojega raduje što sam mu poslao jedan broj HRVATSKE ISKRE, te apelira kao prvenstveno vrsni nacionalist, publicist i svećenik da se u mladu hrvatsku tzv. "sedmu silu" uključe svi oni koji imaju uma i hrvatskog razuma za širenje i međusobno povezivanje, te da se ne izgubi hrvatski identitet u tuđem svijetu, jer je jednoumlje na hrvatskom biću ostavilo neizlječive preteške rane zatiranja svega što je hrvatsko, a posebno na polju promidžbe i informatike.

Povodom ovog hrvatskog i kršćanskog blagdana Uskrsa apeliram na Hrvate južnog Ontarija, pretplatite se već danas na HRVATSKU ISKRU, ili na najdržavotvorniji preporoditeljski "Narod", koji jedini propovijeda o našem zabrinjavajućem izumiranju kao naroda, a i HRVATSKA ISKRA iz pera D. Borovčaka je u više navrata o tome pisala.

Uz hrvatski pozdrav: Uskrsli Kriste - Bože čuvaj našu Hrvatsku, nas sveti dom...

Josip Mioč, Mississauga

Draga Valentina, Uskrs 2002.
Želja mi je da Vas i cijelu Vašu obitelj ova karta nađe u veselom duhovnom raspoloženju.

Hvala Vam za lijepo napisane riječi o Janici. Barem sada recimo hvala Ti Bože za sve to da osjetimo neograničen naš mir.

Pozdravljam i želim sretan Uskrs svim čitateljima HRVATSKE ISKRE, Vama i Vašoj obitelji,

Ante Ljubas

Vama gosp. Ljubas, kao i svim Hrvatima po američkim, haaškim i svim zatvorima svijeta šaljem srdačne pozdrave, kao i najbolje želje za blagoslovljen i sretan Uskrs

Valentina

Vaša pisma

Cijenjena urednice,
Tin Ujević i kravata - to se često ne susreće; ipak evo jedne takove fotografije što ju je veliki pjesnik namijenio mome ocu prije 75 godina u Beogradu.

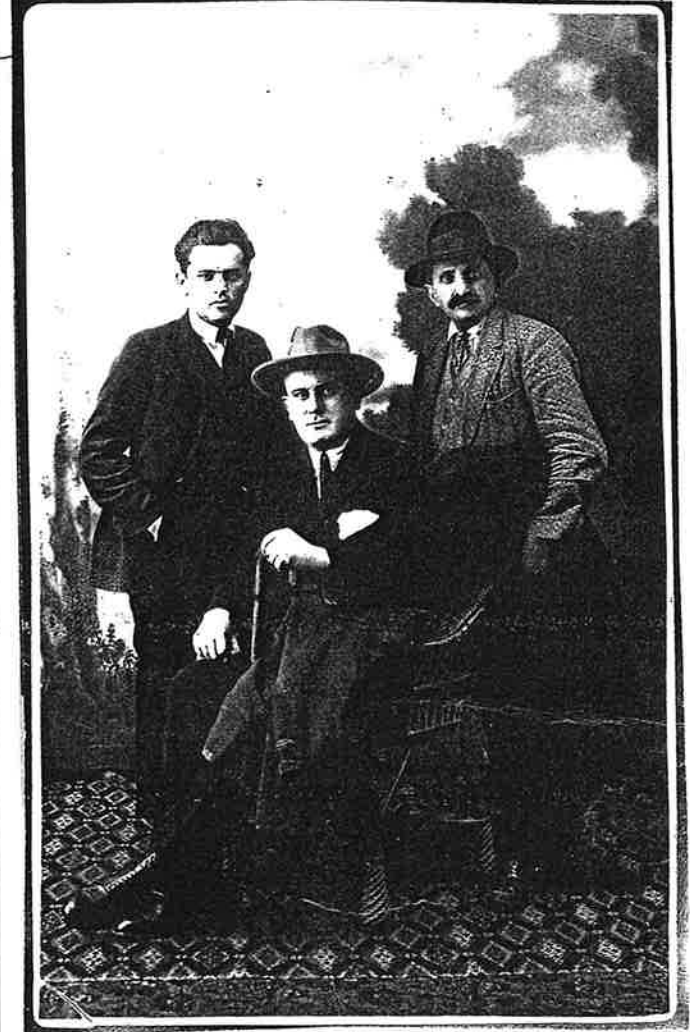
Što reći o Tinovu epigramu iz 1909. godine:

NA HRVATA ZEMLJU
PROKLETSTVO JE PALO:
IMA PREVEĆ NAPREDNJAKA
A NAPRETKA MALO.

Vama osobno i izvršnoj ekipi HRVATSKE ISKRE topli pozdrav.
Živila Hrvatska!

Ljiljana Utovac, Ottawa

Nasemu saradniku u
Antihvarogatu
za napomen
19. 3. 27. *Tin Ujević*

Draga Valentina,

11. ožujka 2002.

Prošao je Tvoj imendan, pa mi je žao da Ti nisam na vrijeme čestitala. Tako Ti sada sa zakašnjenjem pišem, prvo da Ti zaželim sve najbolje i svaku sreću i uspjeh u budućnosti, a drugo da Ti PONOVO kažem kako se divim Tvome radu, Tvojoj ISKRI, koja sve bolja i bolja, svijetli Hrvatima širom svijeta. Pokojni gospodin Mekinda bio bi sretan da vidi kako se njegov mali početni "Cirkular" pretvorio u lijepi, profesionalni i sveobuhvatni list. Samo hrabro i uspješno dalje!

Još jednom, uz najbolje želje, i topli pozdrav,

Neda Leipen, Toronto

Poštovana urednice,

13. rujna 2001.

Danas sam u putničkoj agenciji "Adria" kupio br. 91 HRVATSKE ISKRE, koju čitam redovno. Pismo urednice u tom broju HRVATSKE ISKRE natjeralo me da Vam napišem ovo pismo.

Pišete u tom broju ISKRE o malome broju Hrvata koji su se skupili za proslavu Dana državnosti u Croatia Banquet Hallu. Na moju najveću žalost u samome početku ovdje u Kanadi uvidio sam užasno velike grupacije naših Hrvata, jedni su bili bolji od drugih, jedni "više" Hrvati od drugih, itd. Teško mi je to bilo gledati i nisam se često pojavljivao u društvima, no ostao sam što sam bio, Hrvat, čovjek koji nije zaboravio odkuda mi korijenje potječe, poštivao sam novu domovinu Kanadu i sve ljude koji ovdje žive.

U zadnjih desetak godina ja kao jedna osoba učinio sam sve što je ljudski moguće da ispravim mišljenje ljudima, koji su pričali, pisali, pokazivali i na TV-u, ljudima u Americi i Kanadi neistinite slike i priče o Hrvatima i Republici Hrvatskoj.

Nisam bio viđen po hrvatskim skupovima, nisam pričao o svojim nastojanjima, nisam tražio financijsku pomoć ni od koga, radio sam ono u što vjerujem i to mi je jedina utjeha, jer ako sam uspio promijeniti mišljenje jednoj jedinoj osobi i pokazati mu istinu, uspio sam.

Vjerujem da Vam je poznata knjiga "Serbia's secret war", pisca Philipa Cohena. Ta prekrasna knjiga mi je alat za pokaz istine raznim ljudima, jer kao što gospodin Cohen kaže, Hrvati nisu totalno bez grijeha, ali sve ono što se pričalo protiv njih od kraja 2. Svjetskog rata, strahovita je laž, koju je srpska propaganda uspjela prodati svijetu.

Moja je zadaća da svim ljudima u poziciji donošenja informacija ljudima na ovome kontinentu, pružim poklon te knjige, kako bi sami mogli pročitati i vidjeti što piše čovjek koji nije Hrvat i knjiga koja nije tiskana u Hrvatskoj!

Na moju žalost, od mnogih nisam dobio niti priznanje primitka knjige, od nekih sam dobio odgovor ali u negativnom smislu, ali bilo je i onih koji su urodili plodom uspjeha. Jedan odgovor bio je iz Bijele kuće od predsjednika Bill Clintona, od Philadelphia Church of God from Edmond, Oklahoma i mnogih drugih.

Ja radim sedam dana u tjednu u Ford Motor Co. u Oakvillu i pisanjima mnogih pisama i slanja paketića sa knjigom ne preostaje mi puno vremena da idem po raznim slavljinama. Uvjeren sam da nisam sam, da ima mnogo ljudi koji rade isto što i ja i na svoj mali način donose istinu tamo gdje je najpotrebnija za dobrobit drage nam naše Hrvatske. Ipak, bilo bi fantastično kada bi mi Hrvati bili konačno samo Hrvati, a ne ljudi raznih regija drage nam naše, jedni bolji i pametniji od drugih. Ako ovako nastavimo onda nam ne treba neprijatelja - mi sami sebe tjeramo u ne-opstanak.

Europa nam je pokazala u zadnjih deset godina kako oni nas dijele i onda vladaju; gdje oni uđu, više ne izlaze. U BiH ušli su samo za 11 mjeseci i još uvijek su tamo; Kosovo je smireno, ali oni su još uvijek tamo, Makedonija je na redu, mjesec dana pretvoriti će se u godine... Naša Hrvatska ne može ni kihnuti bez njihova odobrenja. Vidjeli smo koliko je vremena uzelo prije nego su naši političari uspjeli ući u Vukovar i danas ponovno svi oni povratnici iz Srbije imaju više prava u Hrvatskoj od Hrvata, jer to i tako Europa hoće i naša Vlada ne može ništa protiv njih i tih ogavnih nastojanja učiniti.

nostaviti ih i učiniti da to bude na najbolji moguć način.

I na kraju, posebna poruka čitateljima HRVATSKE ISKRE?

Htio bih prvo sve pozdraviti i poželjeti da uspostavimo vrlo dobru komunikaciju, najbolju koja uopće postoji. Mogu obećati da kad god se budu obratili Generalnom konzulatu, da ćemo im sve učiniti što je u našoj mogućnosti. Na kraju isto tako htio bih izvijestiti da Generalni konzulat neće biti zatvoren, kako su neki to govorili, tako da se to ne planira. Dapače, obećano mi je da će se pokušati, a u okvirima mjera štednje koje provodi Vlada, bar još jednu osobu poslati tako da bi mogli još brže rješavati ove određene upravno-pravne postupke i pružati našim državljanima, ali i strancima, koji se obraćaju našem Konzulatu, kvalitetnije usluge. Još jednom sve lijepo pozdravljam i pozivam neka nam se obrate, ne gledajući na uru, nego bilo kad za bilo koju pomoć.

I na kraju ovog kratkog razgovora, koji ćemo nastaviti kad bude malo više vremena, zahvaljujemo se gosp. Šabanoviću na vremenu i želimo mu svako dobro u našoj zajednici.

Valentina Krčmar

Haag:

ZAHTJEV 150 hrvatskih uglednika Vladi RH u slučaju Gotovina

U kaznenom postupku protiv hrvatskog generala Rahima Ademija, Međunarodni kazneni sud u Haagu uvažio je prigovor protiv optužnice, jer optužnica nije utemeljena na materijalnim činjenicama koje bi dokazivale bilo kakav zločin, jer je time Tužiteljstvo prekršilo pravilo 47. Statuta Haaškoga suda, uskrativši optuženom pravo na pravično suđenje, budući da svaka optužnica mora sadržavati materijalne činjenice na kojima počivaju zločini i koji moraju biti navedeni dovoljno detaljno da bi optuženome bilo jasno za što ga se konkretno optužuje.

Isti, i još drastičniji slučaj je s optužnicom Haaškog tužiteljstva protiv hrvatskog generala Ante Gotovine. U njoj nema nikakvih istraženih materijalnih činjenica koje bi ukazivale na zločine, ali mu se na teret kao zločin stavlja sama operacija Oluja koja to nipošto ne može biti, jer se radilo o legitimnom pravu hrvatske države da oslobodi svoj okupirani teritorij. Stoga u optužnici uopće nema obrazloženih zločina, a što bi, shodno Statutu samoga Suda moralo biti. Sve to nedvojbeno upućuje na to da je optužnica protiv generala Gotovine politički motivirana, a što su svojim nedavnim izjavama potkrijepili i ugledni hrvatski političari.

Zbog toga, mi, dolje potpisani, tražimo:

1) da Vlada Republike Hrvatske odbije izručenje generala Gotovine na osnovu takve optužnice;

2) te da Vlada od Haaškog tužiteljstva zatraži da obustavi kazneni progon protiv generala Gotovine na temelju podignute optužnice

1. Dr. Ljubomir Antiš, sveučilišni profesor
2. Inge Appelt, glumica
3. Ivan Aralica, akademik
4. Rudi Arapović
5. Franjo Arapović, košarkaš
6. Aljoša Asanović, nogometaš
7. Dr. Stjepan Babić, akademik
8. Zvonimir Balog, književnik
9. Dr. Slaven Barišić, akademik
10. Ivan Basarac, general
11. Mr. Ivan Bekavac, publicist
12. Slaven Bilić, trener

13. Čiro Blažević, trener
14. Zvone Boban, nogometaš
15. Janko Bobetko, general
16. Dr. Mile Bogović, biskup
17. Kruno Bošnjak, kipar
18. Josip Botter-Dini, likovni umjetnik
19. Lukrecija Brešković, glumica
20. Ivana Brkljačić, atletičarka
21. Dr. Frank Brozović, ravnatelj CAA
22. Dr. Zdravko Brzović, sveučilišni profesor
23. Danijela Car, dizajnerica
24. Vinko Coce, pjevac
25. Zlatko Crnković, glumac
26. Miljenko Crnjac, general
27. Dragica Cvek-Jordan, likovna umjetnica
28. Ljubo Česić-Rojš, saborski zastupnik
29. Dr. Ivan Čizmić, publicist
30. Dr. Krešimir Čosić, general
31. Dr. Šimun-Šito Čorić, sveučilišni profesor
32. Zrinko Čustonja, student
33. Dinko Čutura, profesor
34. Julije Derossi, profesor
35. Dragan Despot, glumac
36. Pavle Dešpalj, skladatelj i dirigent
37. Dr. Goran Dodig, liječnik
38. Davor Domazet-Lošo, admiral
39. Mihovil-Zlatko Dulčić, jezikoslovac
40. Boris Dvornik, glumac
41. Mato Ergović, glumac
42. Jadranka Fatur, likovna umjetnica
43. Miljenko Filipović, general
44. Stipe Gabrić-Jambo, gospodarstvenik
45. Dr. Darko Gašparović, teatrolog
46. Mladen Grdović, pjevac
47. Ivo Gregurević, glumac
48. Branko Grčić, sportski djelatnik
49. Dr. Vinko Grubišić, sveučilišni profesor
50. Pavica Gvozdić, pijanistica
51. Dr. Andrija Hebrang, sveučilišni profesor
52. Zvonimir Hodak, odvjetnik
53. Jasenko Houra, skladatelj
54. Kazimir Hraste, kipar
55. Nansi Ivanišević, profesorica
56. Mr. Nenad Ivanković, publicist
57. Amalija Janović
58. Dr. Dubravko Jelčić, akademik

59. Mijo-Zlatan Jelić, general
60. Vasilij-Josip Jordan, likovni umjetnik
61. Dr. Vlado Jukić, sveučilišni docent
62. Joško Juvančić, redatelj
63. Božidar Kalmeta, gradonačelnik
64. Dr. Josip Kekez, sveučilišni profesor
65. Tereza Kesovija, pjevačica
66. Ratomir Klisić, operni pjevač
67. Dr. Josip Kolanović, arhivist
68. Ivan Korade, general
69. Dr. Ivan Kordić, sveučilišni profesor
70. Kuzma Kovačić, kipar
71. Damir Krstićević, general
72. Igor Kuljerić, skladatelj i dirigent
73. Živko Kustić, svećenik i publicist
74. Rudi Labaš, likovni umjetnik
75. Ivan Lacković-Croata, likovni umjetnik
76. Ante Ledić, gospodarstvenik
77. Ilija Lončarević, trener
78. Bernard M. Luketić, predsjednik HBZ
79. Miljenko Manjkaš, novinar
80. Jozo Marić, sindikalist
81. Dr. Radoslav Marić, A.B.O.G, liječnik
82. Ivica Marijačić, novinar
83. Daniel Marušić, redatelj
84. Antun Mates, likovni umjetnik
85. Enes Midžić, sveučilišni profesor
86. Slavko Mihalić, akademik
87. Dr. Anđelko Mijatović, publicist
88. Darko Milas, glumac
89. Dr. Vlatko Mileta, sveučilišni profesor
90. Miroslav Miletić, skladatelj
91. Zdenko Mlakar, profesor
92. Josip Muslimović, odvjetnik
93. Suzana Nikolić, glumica
94. Tonko Ninić, violinist
95. Slobodan Novak, akademik
96. Anđelko Novaković, književnik
97. Zrinko Ogresta, redatelj
98. Željko Olujić, odvjetnik
99. Šefko ef. Omerbašić, muftija
100. Izvor Oreb, likovni umjetnik
101. Silvana Oruc-Ivoš, novinarka
102. Dr. Ivo Padovan, akademik
103. Dr. Ivić Pašalić, saborski zastupnik

Nastavak na 17 stranici

Biografija gosp. Refika Šabanovića

Osobne informacije: Rođen 3 lipnja 1958., oženjen, dvoje djece, nacionalnost Hrvat

Obrazovanje: Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu,

Jednogodišnja policijska akademija, MUP

Diplomatska akademija, Ministarstvo vanjskih poslova

Državni ispit, Ministarstvo pravosuđa

Jezici: hrvatski jezik (materinji jezik), engleski, njemački, rumunjski, perzijski jezik

Radno iskustvo:

15.02.2002. Generalni konzulat Republike Hrvatske u Mississaugi, konzul gerant

01.08.2001 - 15.02.2002 Ministarstvo vanjskih poslova RH, Zagreb, Odjel za konzularne poslove

12.06.2000 - 01.08.2001. Veleposlanstvo RH, Bukurešt, Rumunjska, odpravnik poslova

12.06.1999. - 01.11.2000. Veleposlanstvo RH, Bukurešt, Rumunjska, gospodarstvo i konzularni poslovi

01.04.1993. - 31.06.1997. Veleposlanstvo RH, Teheran, Iran, konzularni poslovi i poslovi kulture

1987. - 1993. Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Zagreb, obavljanje očevida teških prometnih nezgoda

1980. - 1993. Ministarstvo unutarnjih poslova RII, Zagreb, policijski prometnik

Nema više Jugoslavije!

Nova državna zajednica zove se Srbija i Crna Gora, ima dvije monete, jednu vojsku, jedno mjesto u UN-u, a nakon tri godine moguć je - potpuni razlaz

U Beogradu su jučer Vojislav Koštunica i Milo Đukanović, predsjednici SR Jugoslavije i Crne Gore, potpisali Sporazum o preuređenju odnosa Srbije i Crne Gore, čime prestaje postojati Jugoslavija kao država. Prema tom sporazumu, čiji je supotpisnik europski povjerenik za obranu i vanjsku politiku Javier Solana, nova država zvat će se Srbija i Crna Gora.

Vojislav Koštunica izjavio je da je postignuto originalno rješenje, koje nije ni labava federacija ni konfederacija. Crnogorski predsjednik Đukanović rekao je pak da je "Crna Gora očuvala rezultate svojih ekonomskih reformi i osigurala svoje interese pred međunarodnim institucijama". Iako nitko od pregovarača nije želio iznositi stavke potpisanog sporazuma, u javnost su ipak procurili njegovi detalji.

Nova država Srbija i Crna Gora imat će zajedničke institucije - Skupštinu, predsjednika i Savjet ministara. Predsjednika će birati Skupština na prijedlog Savjeta ministra, koji će imati pet resora - vanjske poslove, obranu, međunarodne ekonomske odnose, unutrašnje ekonomske odnose i zaštitu ljudskih i manjinskih prava. Ali, dvije republike ipak će imati posebne valute, tržište i carine, a obvezne su prilagoditi svoje ekonomske sustave prema standardima EU. Nakon tri godine Srbija i Crna Gora imat će pravo preispitati svoj državni status, što znači da će moći istupiti iz zajedničke države. Nova će država imati

zajedničku vojsku, koju će voditi Vrhovno vijeće obrane što ga čine srpski i crnogorski predsjednik te savezni predsjednik, koji je ujedno i premijer nove države. Srbija i Crna Gora imat će jednu stolicu u UN-u.

Crna Gora je osigurala ravnopravnost sa Srbijom sustavom rotacije na čelnim mjestima ministarstava. Tim sporazumom, očito punim kompromisa, postignut je minimum zajedničkih funkcija da bi država funkcionirala, što je tražila srbijanska strana, ali je i Crna Gora očuvala mnoge elemente samostalnosti izborne proteklih godina, uz mogućnost izlaska iz države za tri godine. Sva prava građana, sloboda kretanja, studiranja i imovinska prava građana obiju republika ostaju nepromijenjena, osim što će se mijenjati osobni dokumenti zbog novog imena države. Sustav nove države možda je najbolje oslikao potpredsjednik jugoslavenske vlade Miroljub Labus nazvavši je konfederacijom s dvama odvojenim tržištima.

Potpisani sporazum moraju još ratificirati savezni i parlamenti obiju republike do lipnja te prihvatiti novi ustav, nakon čega bi se potkraj godine raspisali savezni izbori. Javier Solana, čiji je pritisak bio ključan za potpisivanje sporazuma, obećao je pomoć novoj državi u procesima približavanja Europskoj uniji.

(Većemji list 15.3.)

Kolumna

Država za nove podjele

Srbija i Crna Gora samo je novo ime za daljnje podjele. Osim imena države, ništa se bitnije nije promijenilo. Jedino povijesno značenje sporazuma jest da će nakon 73 godina naziv Jugoslavija nestati sa zemljovidima. Ostanke jedne umjetne tvorevine naslijedila je nova tvorevina, ustroj koje je odmah otvorio rasprave o smislu njezina postojanja. Sporovi zbog kojih su i počeli pregovori o preustroju zajedničke države Srba i Crnogoraca samo su preneseni u novu državu.

Beogradski sporazum hvala samo njegovim potpisnicima i međunarodna zajednica, koja i jest inzistirala na njegovu potpisivanju. Sporazumom, koji je iznudio europski posrednik Javier Solana, na Balkanu je još jednom nađeno novo rješenje te državni ustroj kakav još nije poznat. Solana je ispunio svoj cilj. Sprječio je crnogorski referendum, prihvativši većinu drugih crnogorskih zahtjeva te zadovoljivši europsko stajalište da bi nastanak novih država ugrozio stabilnost Balkana. Međutim, stvorena je nova država kojoj ni njezini tvorcima ne mogu odrediti naziv za ustroj. Odmah je opasno zazvučala izjava jugoslavnskog predsjednika Vojislava Koštunice da nova država nije ni federacija ni konfederacija, nego da je nađeno originalno rješenje. Politički su pak analitičari sporazum ocijenili originalnim, ali ne i rješenjem. Koštunica i crnogorski predsjednik Milo Đukanović uvjer-

avaju javnost da je nađen dobar okvir nove države. Ali, u njihove argumente malo tko vjeruje. Svi se pitaju kakva je to država s dvjema valutama i dvama zasebnim ekonomskim sustavima. Koštunica, koji je na početku razgovora zagovarao funkcionalnu federaciju, sada brani državu koja je, zapravo, bliža labavoj konfederaciji. Sporazum kritiziraju i mnogi čelnici stranaka vladajuće koalicije u Srbiji, a neki, poput Vladana Batića, traže da Srbija postane samostalna.

Milo Đukanović, kojega u Srbiji smatraju pobjednikom pregovora, ipak je obećavao punu neovisnost Crne Gore te je suočen s teškim kritikama boraca za obnovu crnogorske državnosti. Njegovi partneri u vladi, liberali i socijaldemokrati, izjavljuju da neće podržati sporazum. Đukanović ih ponovno pokušava pridobiti izbornom stavkom sporazuma da Crna Gora može istupiti iz nove države za tri godine. Ta bitna stavka sporazuma jamči da će i sljedećih godina glavna tema u novoj državi biti njezina podjela i stvaranje neovisnih država Crne Gore i Srbije.

Ni time, međutim, podjele jugoslavenskih ostataka neće završiti. Kosovo sebe već sada vidi izvan Srbije te će tražiti punu samostalnost, a i vojvođanski autonomnaši već odavno traže viši stupanj samostalnosti.

(Većemji list 16.ožujka)

Ponašanje međunarodne zajednice

PETRITSCH OBEĆAVA I PRIJETI HRVATIMA

MOSTAR, 18. ožujka (Od Vjesnikova dopisnika) - Petritshev boravak u gradu na Neretvi uoči odlučujućeg kruga pregovora osam najutjecajnijih bosanskohercegovačkih stranaka o ustavnim reformama Hrvatima u BiH, tvrde HDZ-ovi pregovarači s visokim predstavnikom, nije donio ništa dobro.

Štoviše, visoki dužnosnici te stranke tvrde kako je Wolfgang Petritsch jos jednom došao u Mostar kako bi zapravo zaprijetio otvaranjem raznoraznih dosjeka poput onoga o Hercegovačkoj banci, odnosno nagovješćujući mogućnost uhićenja i sličnih scenarija ako Hrvati, odnosno njihovi predstavnici ne budu "konstruktivno sudjelovali" i ne prihvate ponuđeni model ustavnih promjena. Visoki predstavnik ustrajao je, pak, u izjavama za javnost kako će ustavnom reformom koja, među ostalim, predviđa uvođenje ad hoc Vijeća u Republiku Srpsku kao "zaštitnika vitalnih interesa", umjesto Doma naroda, u potpunosti biti zaštićena sva prava hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

HDZ BiH, kao i Zubakov NHI, koji sudjeluju u pregovorima oko ustavnih promjena, suprotstavljaju se takvim tumačenjima predstavnika međunarodne zajednice, otvoreno nazivajući takvo rješenje katastrofalnim, pogubnim za hrvatski narod u BiH. Na takvo što suglasni su po tom pitan-

ju nerijetko politički neistomišljenici iz HDZ-a i NHI-ja, nitko od Hrvata ne može pristati, odnosno potpisati, na čemu inzistira Petritsch jer to vodi Bosni i Hercegovini kao državi s dva entiteta i - dva naroda, bez Hrvata.

"U Federaciji gubimo sve, a u Republici Srpskoj ne dobivamo ništa", tvrdi HDZ-ov pregovarač Niko Lozanić, ističući kako u svemu više nije bitan ni HDZ, ni tko će ga predstavljati, Jelavić ili netko drugi, nego činjenica da bi se nakon svega Hrvati u BiH trebali zadovoljiti s desetak posto vlasti u oba entiteta, bez pariteta i jednake zastupljenosti, s više nego izglednom "reprizom" sudbine koju ovih dana doživljavaju Hrvati u Drvaru.

S druge strane, ono što se do jučer činilo nemogućim, a o čemu je Jelavić nedavno govorio na Središnjem odboru HDZ-a BiH u Mostaru, da je moguć, uz potporu, odnosno blagoslov međunarodne zajednice srpsko-bošnjački dogovor i nakon ustavnih promjena pretvaranje BiH u državu "dva entiteta - dva naroda", dobilo je sasvim realne obrise. Petritsch, tvrde neki hrvatski dužnosnici u BiH zaprepašteni nakon upoznavanja s količinom prijetnji i ucjena izrečenih na mostarskom sastanku, pritišće kako bi pregovore, po naputku Vijeća za provedbu mira, okončao do 20. ožujka, a potom proveo ustavnu reformu prije svoga svibanjskog odlaska. Međutim, hrvatski dužnosnici u BiH, o čemu, eto, postoji suglasje i među hrvatskim strankama različite političke orijentacije, ne mogu prihvatiti ustavna rješenja kojima se, ističu, bosanskohercegovačke Hrvate definitivno kani potisnuti s ovih prostora. (Vjesnik 19. ožujka)

Oakville, prodaja kolača: bilo je na stotine krafna....

I to se događa u našoj zajednici !

U našoj zajednici sve je više anonimnih pisama. Nakon prave poplave anonimnih pisama o Kreditnoj zadruzi, koja me zaista čude, jer ako je pisac pisama imao vjerodostojne i istinite podatke, zašto nije obavijestio mjerodavne, te tako završio agoniju svih nas koji prolazimo kroz te upravo sramotne stvari oko Kreditne zadruge, koja bi trebala biti stup ove zajednice - danas se sve više pojavljuju anonimna pisma u našoj zajednici. To vam mogu potvrditi, jer ih i ja dobivam, no kako koje dođe završava u košu za smeće, jer na takove stvari ja uopće ne obraćam pozornost.

No, nismo svi takovi. Hrvatsko društvo "Kordun" je isto jedna od žrtava pisaca anonimnih pisama. Nema smisla napisati što je rečeno u tim pismima, no po sadržaju članovi društva, kao i vodstvo dobro zna tko stoji iza tih "anonimnih" pisama. Nažalost, ta pisma, koja su puna neistina, ili istina koje članovi društva znaju i ne namjeravaju po tome ištiti činiti, jer je članstvo zadovoljno vodstvom i radom demokratski izabranog Upravnog odbora Društva, ta pisma su nažalost veoma uznemirila ljude tog društva, ne zbog stvari koje su napisane - već zbog toga što se Društvo blati pred zajednicom.

Iako se članovi Društva uopće ne uzrujavaju zbog sadržaja pisama, teško im je što ih se sramoti pred ostalim Hrvatima ove zajednice, posebno kad se ružno govori o nekim članovima Upravnog odbora. Kako sam pročitala sva anonimna pisma, slažem se s predstavnicima Upravnog odbora koji, iako su mirni, bar što se tiče sadržaja pisama i njihovih savjesti, teško im je da se ime njihovog Društva, koje radi na zadovoljstvo svih članova (osim te nekolicine koji su izgleda samo bivši članovi) tako blati i ponižavaju članovi Upravnog odbora. Umjesto da sjednu sa članovima Upravnog odbora i cijelim članstvom i demokratski riješe sva pitanja, i ostave većini neka odlučiti kako će dalje, ovi "anonimci" ovako riješavaju situaciju. Strašno je da se nekolicina Hrvata počeli baviti ovakvim poslovima, umjesto da svoju energiju upotrijebe na važnije i mnogo nužnije stvari za ovu zajednicu.

No, kako kažem, ima nas svakakvih. Ipak, možda bi bilo dobro upozoriti pisce anonimnih pisama Hrvatskom Društvu Kordun, članstvo i Upravni odbor više nemaju strpljenja, i možda Vam je bolje, dragi anonimci, izaći pred svoje ljude s kojima ste dijelili i dobro i zlo, i konačno završiti tu sramotnu fazu Vašeg života. Još imate samo malo vremena.

Ovo društvo, Hrvatsko društvo "Kordun" izvrsno radi - na zadovoljstvo svih članova, kako ja čujem. Oni ove godine 12. listopada, slave desetu obljetnicu svoga rada - a to nije mala stvar.(VK)

Post festum

Slušam pred neki dan jednu od naših radio postaja i upravo me je zaboljelo kad sam čula jednu reklamu, koja je završavala riječima: "... Za sve informacije obratite se na našem jeziku"

Molim vas, recite mi, a koji je to "naš" jezik? Zar "naš" jezik nema svoje lijepo ime - hrvatski - ili ga se možda netko boji izreći imenom?

Valentina

In memoriam: Johnny Lombardi 1915. - 2002.

Jučer 25. ožujka ispraćen je na vječni počinak Johnny Lombardi, čovjek čiji smo rad i život svi osjetili. Johnny Lombardi, sin talijanskog imigranta odmah po dolasku u Kanadu vrlo je brzo shvatio kako je iza vrlo često sjajne fasade, mnogo žalosti. Bio je jedan od prvih Kanadana koji je razumio koliko je važna ta raznolikost nacija, koje su se našle u Kanadi, i svojom radio stanicom CHIN dao je glas onima koji nisu govorili, ali ni danas, nažalost, ne govore niti jedan od službenih jezika koji se govore u Kanadi.

Svatko je od nas Hrvata trebao bi pamtit i Johnnyja Lombardija sa zahvalnošću, jer je njegov nepobjedivi duh i poslovni duh donio u svaki dom nas Hrvata hrvatsku riječ, našu hrvatsku glazbu i za to mu velika hvala. U vrijeme kad nitko nije želio čuti našu hrvatsku poruku, našu hrvatsku riječ i bol, Johnny Lombardi bio je taj koji je široko otvorio vrata predstavnicima naše zajednice i omogućio im rad. On je tada shvatio koliko je značilo nama biti u mogućnosti izreći svijetu hrvatsku priču, mnogim hrvatskim izbjeglicama koji su ostali bez domova, a zahvaljujući njemu bili su u mogućnosti dnevno slušati poruke i ohrabrenja. Ti glasovi, koji su bili dnevno slušani na radio stanici CHIN bili su kao lijek onima, koji često više nisu bili u mogućnosti odlaziti u domovinu. Johnny Lombardi je bio s nama Hrvatima, ali ne samo s nama, već sa svima onima čije glasove je trebalo saslušati. Radio postaja CHIN bila je i ostala dom nas imigranata iz cijelog svijeta, i danas zahvaljujemo Johnnyju Lombardiju za sva dobra djela i vječni smješk. I kako bi Johnny Lombardi rekao na kraju svake svoje emisije "Ti voglio bene, assai, assai, assai..." (I love you a lot, a lot, a lot)...mi Hrvati govorimo isto: We loved you a lot, a lot, a lot, and thank you for everything.

PRETPLATITE SE NA HRVATSKU ISKRU

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA!

Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel 905- 507-1389

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

E
YE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Bosiljevu i o tom lijepom hrvatskom kraju, uz informacije o poznatim ljudima tog kraja. Iznenadila sam se i vijestima o novom atlasu Hrvatske koji je bio predstavljen već u Bejingu, Kina, kao i na Sajmu knjiga prošle godine u Frankfurtu, Njemačka..

Hvala gosp. Kovačiću koji mi je dao internet adresu. Preporučam vam svima da to pročitate kao i da obavijestite svoje prijatelje. Evo i adrese <http://bosiljevo.home.att.net> (BM)

Gospoda Marko Capan, predsjednik i Slavko Barčić, dopredsjednik društva "Bosiljevo"

Uskršnja prodaja kolača, Oakville,

U subotu 23. ožujka u dvorani župe Presvetog Trojstva članice Društva Katolička žena održale su svoju tradicionalnu uskršnju prodaju kolača i razne druge hrane, kako bi pomogle svojoj župi. Znak prodaje kolača bio je već vidljiv s ceste, i mnogi auti su skretali na ovu prodaju. Kad sam došla u dvoranu, bilo je stalno dovoljno kupaca, i Hrvata i ne-Hrvata, tako da je hrana ubrzo nestala, a bilo je tek oko 11 sati.

Predsjednica gospođa. Ana Zekić mi je vrlo kratko rekla kako su njih oko 25 članica, radile gotovo cijeli tjedan kako bi pripremile sve što je bilo potrebno za ovu izvanrednu prodaju. U kuhinji su mi pokazali gotovo cijelu rijeku pripremljenih krafni, koje su kao po tekućoj vrpci odlazile na pečenje, pa na tanjure za prodaju. Kako su mi rekle očito umorne, ali stalno nasmijane gospođe tog društva, cijelu tu noć s potka na subotu radile su kako bi pripremile "najbolje krafne u Oakvillu i okolici". Uz uzvrsnu kavu, probala sam ne jednu, već dvije vruće krafne (puno vam hvala), i moram vam reći da su bile izvrсне.

Ova prodaja kolača ne može se zvati samo prodaja kolača, jer članice društva, očito izvršne kuharice, priredile su razna jela za prodaju: pite, štrudle, izvršne njoke i sos od mesa ili bez mesa, rezance, orehnjače, same.... Kako sam i ja kupila njoke i sos, i moja je obitelj sve probala odmah nakon mog dolaska kući, mogu vam potvrditi: izvršno! Pričala mi je jedna članica kako joj je sin, kad se konačno pojavila doma, rekao kako je očito samo navratila doma, jer je provodila cijelo vrijeme pri pripravi hrane za ovu prodaju u crkvi. No, iako je istina da su sve članice ovog Katoličkog društva dale jako mnogo truda za ovu prodaju, trebalo ih je samo vidjeti u subotu: zadovoljstvo i ponos je bilo očito na svakom licu. Moram još nešto napomenuti: ovo društvo ima nekoliko starijih članica, neke su prošle čak 70 godina, no primijetila sam i vrlo mlade članice, dakle, budućnost je dobra.

Kako čujem, taj dan bio je i walk-a-thon školske djece ove župe, i u pauzi, djecu su dočekale članice ovog Društva, napojile ih i nahranile, jer i ovaj događaj, walk-a-thon, za župu je i župne potrebe. Sve što su i članice Društva katolička žena Oakvilla zaradile ove subote, biti će poklonjeno njihovoj župi, Presvetom Trojstvu, za potrebe crkve, ili za projekte koje ova župa odredi.

Članicama Društva katolička žena pozdrav, i čestitke za izvršno organiziranu uskršnju prodaju kolača i hrane. (VK)

Folklorna grupa "Sljeme", Miss. u izvedbi prigorske svadbe

Kuharska ekipa gđe. Tonković

Članice Hrvatske katoličke žene, Oakville na radu i na odmoru

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 104, 31. III 2002.

Hrvatska Vlada

ZLATKO TOMČIĆ, PREDSJEDNIK SABORA I HSS-a GOVORI

IZVANREDNIH IZBORA NEĆE BITI

Može li se reći, s obzirom da je postignut dogovor oko kadrovskih pitanja, da se nazire rješenja do sad najveće kriza vlasti?

Vjerujem da je kriza doista pri kraju. Naime, vjerujem da smo rješenjem kadrovskih pitanja, određenim promjenama koalicijskog ugovora, i dogovorom da u petak završimo, kako neki kažu, ključno pitanje oko programske suglasnosti doista na najboljem mogućem putu da postignemo potpunu stabilnost koalicije.

- Otkud odjednom toliki optimizam?

Optimizam baziram na činjenici da smo dva pitanja, kadrovsko i koalicijski ugovor, uspješno riješili a da smo o trećem pitanju, program-ska suglasnost, vodili vrlo ozbiljne razgovore u kojima se nisu pojavili disonantni tonovi i (li) bilo kakve dvojbe.

- Može li se u međuvremenu pojaviti neki novi problem?

Trenutno doista ne vjerujem u takvu mogućnost jer za to nema nikakvih naznaka. Na kraju mislim, koliko god su razgovori bili mučni, teški i dugotrajni, uz žestoku osudu hrvatske javnosti, da smo svi skupa, i oni koji su više i oni koji su manje krivi u ovome slučaju, izvukli određene pouke i krajnje je vrijeme da završimo tu priču.

- Je li se kriza mogla izbjeći?

Duboko sam uvjeren da se mogla. Ne u potpunosti jer je kriza dobrim dijelom generirana radi problema u HSLS-u. Naime, ni koalici-ja nije mogla preći šutke preko činjenice da je pet ministara te stranke podnijelo ostavku. Dobro je da je g. Budiša razgovarao sa svojim ljudima, dobro je da je postigao određeni sporazum, ali nije dobro što se cijela priča predugo otezala. Dobro je što je postignut i određeni dogovor između Račana i Budiše o načinu na koji se ta pitanja mogu riješiti. Mi ostali nismo pravili nikakve smetnje, naprotiv mislim da sam dao vrlo konkretan doprinos povlačenjem, odnosno odbijanjem prijedloga da i HSS dobije mjesto potpredsjednika vlade. Naime, kad je postalo jasno da Goran Granić neće biti u kvoti HSLS-a, HSS se ponio posve razumno i logično. Odbili smo potpredsjedničko mjesto.

- Ali će te imati člana u užem kabinetu Vlade?

Da. To će biti jedan od naših ministara.

- Nedavno ste izjavili da je strpljenje HSS-a pri kraju. Koji su stvarni razlozi koji su doveli do krize, kadrovska pitanja ili ambicije pojedinih ljudi? Može li se reći da je vladajuća koalicija talac nereálnih ambicija pojedinih političara?

Puno je komponenata i još ih se ne može detaljno i javno analizirati. Doista najiskrenije želim da priču u cjelosti što prije okončamo, ali je jasno da su turbulencije i promjene u jednoj stranci, te određeno nepovjerenje koje se među koalicijskim partnerima pojavilo prije nekoliko mjeseci doprinijeli da se problem vrlo teško rješava i riješi. Međutim, taj se prostor mogao suziti, imali smo mogućnosti da probleme brže rješavamo, ali...Lz svega što se događalo morali bi nešto i naučiti. Izgubili smo značajan dio ugleda u javnosti, ali vjerujem da su oni koji su sve promatrali vrlo precizno i jasno razabrali da za krizu postoje različiti stupnjevi krivice...Doista želim da se priča završi i da se konačno počnemo baviti radom, samo radom i rješavanjem nagomilanih problema u državi.

- Javnosti je, reklo bi se, sve jasno. Naime, prema rezultatima nedavnih istraživanja uvjerljivo najveći krivac za krizu je Dražen Budiša.

Nije mudro komentirati mišljenje javnosti.

- Ne mislite li da su se sporna pitanja mogla i morala riješiti prije godinu ili godinu i pol, da ne kažem dvije?

Za sve se mogu tražiti nekakva formalna opravdanja. Svi skupa smo u krizi, zbog neiskustva u formiranju koalicijske vlasti, platili visoku cijenu. Naime, pokazalo se da naš međusobni ugovor nije bio dovoljno precizan, što je jednim dijelom doprinijelo pretvaranju određenih problema u krizu. Kad se bude stvarala nova koalicija, bez obzira hoće li to biti sadašnje stranke ili neke druge, uzroci ove krize bit će dobra pouka da znatno detaljnije, kako se to inače u svijetu radi, preciziraju svoje odnose.

- Što bi moglo biti sporno kod postizanja programske suglasnosti?

Trenutno doista ne vidim nijednu moguću spornu točku. A poznato je da smo potpisivanjem koalicijskog sporazuma prihvatili i zajednički

program Vlade. To je dokument od pedesetak stranica u kojemu su dobrim dijelom predviđeni scenariji za čitav niz pitanja i postupanja Vlade i koalicije u i oko tih pitanja. Nema zemlje u kojoj se može donijeti program vlade za četiri godine a da se ne pojave neki novi momenti i problemi koje naknadno treba definirati. Osobno ne vidim neka velika pitanja koja bi trebala redefinirati u onome što je napisano i prihvaćeno. Vjerojatno će biti određenih inicijativa, što i HSS čini, da se neke stvari dodatno definiraju. Tako recimo u osnovnom programu Vlade nije precizno definirana reforma obrazovanja. Ona nas čeka i s obzirom na kompleksnost tog pitanja i u javnosti i između koalicijskih partnera oko toga postoje različiti pristupi i prijedlozi. Kad to stavimo na dnevni red vjerujem da ćemo usuglasiti i taj dio programa. Međutim, sve u svemu ne vidim neke velike razloge za redefiniranje sadašnjeg programa Vlade, a u budućnosti stvari koje sad nisu treba jasno definirati.

Haag nije sporan

- Hoće li sporan biti odnos prema Haagu?

Prema onome što sam čuo, što sam govorio i što su kolege govorile doista ne očekujem nikakve probleme oko Haaga.

- Svojedobno ste izjavljivali i da Budišin povratak na čelo HSLS-a neće izazvati krizu u koaliciji. Očito ste se prevarili u procjeni?

Znate, biti dobar političar ili željeti biti dobar političar, ili korektno raditi svoj politički posao ne mora značiti da ste uvijek i vidoviti u političkom smislu i da možete predviđati baš sve situacije. Dugo sam vjerovao da do krizne situacije neće doći, a u trenutku kad su počele vrlo grube međusobne optužbe unutar HSLS-a, prije svega oko kandidature za predsjednika stranke i pripreme stranačkog sabora, upozoravao sam koliko sam mogao da to nije dobar ambijent za nastavak suradnje i povjerenje među ljudima, polazeći ne od političkih, nego od čisto ljudskih stajališta jer grubo izgovorene riječi i optužbe ponekad zatvaraju vrata i za daljnju komunikaciju. Bit ću jako zadovoljan ako sam tada pogriješio.

- Postignuta je suglasnost i oko izmjena koalicijskog ugovora. Koje su, po vašem sudu, najvažnije promjene, način mijenjanja ministara ili...?

Taj mehanizam smo vrlo precizno razradili. Do sad je bio doista neprecizan, novo rješenje je jako dobro, njime se štiti interes svih stranaka, odnosno dovodi nas se u objektivnu situaciju. Naime, osim predsjednika Vlade, smjenu ministra može predložiti i predsjednik stranke iz koje je ministar. Predvidjeli smo tri koraka mogućeg načina rješavanja takve situacije. Prije svega se sugerira postizanje dogovora između premijera i predsjednika stranke iz koje je ministar. Ako se to ne postigne onda se ide na sporazum, odnosno dogovor svih koalicijskih partnera. Ako se ni tada ne postigne sporazum, odnosno konsenzus onda se glasuje. Odluka se donosi dvotrećinskom većinom temeljem broja osvojenih mandata u Saboru. To je što se tiče pitanja smjene ili ostavke ministara.

- Što je s drugim spornim pitanjima, kako će se ona rješavati? Hoće li i to biti preciznije regulirano koalicijskim ugovorom?

Hoće. Kad se pojavi sporno pitanje prvo je predviđeno usuglašavanje. Ako se ne postigne suglasnost onda se glasuje na način da se odlučuje običnom većinom, s tim da svi glasovi ne mogu biti iz jedne stranke. To je, otvoreno govoreći, onemogućavanje SDP-a kao najjače stranke koja ima natpolovičnu većinu da sama donese odluku. Dakle, da bi odluka bila valjana mora dobiti potporu najmanje još jedne stranke. Predviđena je još jedna kategorija odlučivanja koja se odnosi na posebno važna pitanja koja mogu ugroziti stabilnost koalicije. Ako bi spekulirali onda se zapravo svako pitanje može pretvoriti u pitanje koje može ugroziti stabilnost koalicije. Međutim, ja naprosto tako ne rezoniram i tako ne funkcioniram.

Vlada će funkcionirati

- Kako će se donositi odluke u slučajevima kad se procijeni da se radi o pitanju koje ugrožava stabilnost koalicije?

I u tom se slučaju odluka donosi dvotrećinskom većinom svih glasova koje stranke imaju u Saboru. Dakle, sveukupno gledajući u novi koalicijski ugovor smo ugradili niz zaštitnih mehanizama koji nas tjeraju da se oko svakog spornog i posebno važnog pitanja prije svega dogovorimo, a da se samo u krajnjoj situaciji odluka donosi glasovanjem. Slični meha-

nizam smo uspostavili i što se tiče odlučivanja u koordinaciji predsjednika klubova u Saboru. Sporna se pitanja rješavaju usuglašavanjem ili glasovanjem, s tim da se odluka donosi natpolovičnom većinom i odluku ne mogu donijeti zastupnici samo iz jedne stranke.

- Jesu li izmjenama koalicijskog ugovora u drugi plan gurnuti Vlada i Sabor?

Ne. To apsolutno ne stoji. Prije svega, moramo razjasniti temeljno pitanje. Koalicija je koalicija političkih stranaka, a ne pojedinaca u Vladi, ministara ili samo saborskih zastupnika. Sukladno tome svaka stranka mora imati mogućnost da kreira ukupnu politiku vlasti. Nijedno se pitanje ne rješava na koordinaciji predsjednika stranaka, zauzimaju se zajednička stajališta i sugerira se kako bi trebalo riješiti pojedina sporna i(li) posebno komplicirana pitanja. Ugradili smo još jedan mehanizam. Tako će, recimo, predsjednik Vlade pitanja za koja smatra da bi mogla biti sporna ili koja su posebno važna za funkcioniranje vlasti i utvrđivanje transparentne zajedničke politike stavljati na prethodnu raspravu na koordinaciju predsjednika stranaka. Uz to, svaka će stranka imati člana u užem kabinetu Vlade, a svaki član užeg kabineta će moći predložiti da se pojedino pitanje vrati na prethodnu političku raspravu. Više nitko neće moći reći da nije upoznat s pojedinim pitanjima i(li) odlukama, što nam se vrlo često događalo. Međutim, valja naglasiti da će Vlada i dalje normalno funkcionirati i donositi odluke, ponekad uz prethodno zauzimanje strateških stavova koalicije. Na taj će se način utvrđivati i provoditi zajednička politika. Kada se i klubovi međusobno ne slažu isto tako će imati koordinaciju klubova da bi usuglasili svoje stavove. Međutim, kad se ne može postići dogovor mora postojati nekakvi vrhovni arbitar, netko tko će riješiti problem. To onda dvotrećinskim glasovanjem rješava koalicija. Ali koordinacija koalicije nikada neće donositi odluke koje moraju donijeti Sabor i Vlada.

- Zašto se bježalo od saborske rasprave o problemima u vladajućoj koaliciji i programskim pitanjima?

Neki su bježali, a neki nisu. Dapače, neki su željeli da do toga dođe. Ja nisam bježao, ali sam se tome vrlo oštro protivio. Stvar je politički posve jasna. Problemi koalicije, a koalicija je samo dio parlamentarnih stranaka, moraju biti rasčišćeni u koaliciji. Ni u kojem se slučaju ne smije zlorabiti Hrvatski sabor za rasčišćavanje problema među strankama samo iz jednog dijela parlamentarnog miljea. Smatram da bi to bilo

posve antiparlamentarno, ponižavajuće za Sabor i hrvatsku javnost. Moja čvrstoća je, što se tiče toga stava, išla toliko daleko da sam bio spreman i odstupiti s mjesta predsjednika da bih zaštitio dignitet Sabora. Već sam rekao i ponovit ću: Prljavo rublje koalicije mora se oprati u stroju za pranje koalicije.

- Ako se ne postigne konačni dogovor premijer Račan je zaprijetio ostavkom. što Račan time želi postići?

U politici svatko ima svoju taktiku. Ali s obzirom na vrlo visok stupanj suglasnosti smatram da nema razloga za izricanje takvih stajališta. Ali, molim, to je legalno pravo predsjednika jedne stranke, k tome još i najjače stranke u koaliciji. Možda je on na taj način htio dati do znanja da se uistinu mora doći do kraja ove krize i da Vlada može skladno funkcionirati samo ako postoji programska suglasnost.

- Znači, vi nakon svega vjerujete u konačan rasplet i normalno funkcioniranje koalicije?

Teško mi je danas, nakon mjesec dana problema i natezanja, reći samo jednostavno da vjerujem. Vjerovao sam cijelo vrijeme, nekad s manjim a nekad s većim intenzitetom, i nikada me nije napuštala volja i vjera da je moguće postići sporazum s obzirom da sam o svemu detaljno upoznat i da mi je jasno kako ne postoji tako krupno pitanje, osim eventualne tvrdoglavosti ili neprincipijelnosti pojedinaca ili pojedinih stranaka, zbog kojega se kriza ne bi mogla riješiti. No bez obzira na sve vjerovao sam u ozbiljnost i odgovornost svih stranaka. čini mi se da sam bio u pravu i vjerujem da će koalicija nastaviti s normalnim radom.

- Do kada, do kraja mandata?

Da, do redovitih parlamentarnih izbora. U to sam posve siguran. Ali imajte na umu da su u kategoriju redovitih parlamentarnih izbora i izbori koji bi se, recimo, održali u siječnju slijedeće godine, dakle godinu dana prije redovitog roka. Posve sam siguran da će koalicija do tada funkcionirati, a vjerujem i do kraja mandata. Naime, siguran sam i vjerujem da nam se ovo što nam se do sad događalo jednostavno više ne smije ponoviti. Ako se to kojim slučajem dogodi onda će se temeljem novih mehanizama iz koalicijskog ugovora u svakom trenutku znati tko je za to kriv i tko mora preuzeti konkretnu odgovornost. Međutim, vjerujem da nam se takva situacija neće ponoviti.

(Slobodna Dalmacija 15. ožujka)

PREMIJER RAČAN PREDLOŽIO MINISTRE, IAKO NJIMA NIJE ZADOVOLJAN

Sabor potvrdio Budišu, Vojkovića i Kovača

ZAGREB - Većinom glasova zastupnici su sinoć iskazali povjerenje Draženu Budiši za dužnost potpredsjednika Vlade - zamjenika premijera, Goranu Graniću za potpredsjednika te Hrvoju Vojkoviću i Mariju Kovaču za ministre gospodarstva, odnosno pomorstva, prometa i veza.

Prije toga, predlažući Hrvatskom saboru da izgasa povjerenje novim članovima Vlade, premijer Ivica Račan izjavio je sinoć da nije posve zadovoljan prijedlozima za Hrvoje Vojković i Mario Kovač budu ministri gospodarstva, odnosno pomorstva. Vojković je do sada bio predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju, a Kovač saborski zastupnik HSLS-a. "Nisam sasvim zadovoljan prijedlozima kao ni mogućnostima koje sam imao da bih utjecao na ta rješenja", rekao je Račan govoreći o prijedlogu za iskazivanjem povjerenja Vojkoviću za obavljanje dužnosti ministra gospodarstva te Kovaču za obavljanje dužnosti ministra pomorstva, prometa i veza. No, dodao je, riječ je o koalicijskoj vladi, o koalicijskim odnosima, o čvrstim prijedlozima odnosno zahtjevima koalicijskog partnera koji respektira. Svjestan je, kaže, da uloga premijera u koalicijskoj vladi, bar kada je riječ o kadrovskim pitanjima, ima svoja ograničenja. Ne želi otvarati krizu Vlade na kadrovskim pitanjima.

Pohvale Graniću

Tražeci od Sabora da izgasa povjerenje Draženu Budiši, kao zamjeniku premijera, Račan je izrazio uvjerenje da će njegov ulazak u Vladu pridonijeti odgovornom i homogenom radu Vlade. Gorana Granića predložio je za potpredsjednika Vlade, te istaknuo da je, kao zamjenik premijera, dao izuzetan doprinos radu Vlade i nerijetko preuzimao teške i neugodne zadaće. Stoga mi je drago da će Granić nastaviti svoj rad u Vladi kao potpredsjednik Vlade, rekao je premijer.

Objašnjavajući na jučerašnjoj sjednici Vlade odluku o davanju jamstva od 863,7 milijuna kuna Riječkoj banci, potpredsjednik Vlade Slavko Linić pojasnio je da na opisani način Vlada pomaže stabiliziranju Riječke banke, ali i smanjivanju gubitaka državnog proračuna u

cijeloj priči. Naime, pojasnio je, Vlada je računala s prihodom u proračunu od prodaje 25 posto kapitala Riječke banke, koliko joj je ostalo nakon ulaska Bayerische Landesbanka u istu. No, sada neće biti nikakvog prihoda, nego će se nastojati smanjiti gubici. Linić je izvijestio da će se odmah nakon saniranja stanja u toj banci, početi njezinu prodaju novom strateškom ulagaču, pa će, procjenjuje Linić, šteta u državnim financijama od kriminala u Riječkoj banci najvjerojatnije biti 25 milijuna eura. Država će prodati svih 85 posto kapitala Riječke banke, koliko sada ima.

Ni kuna iz državnog proračuna

- Iz državnog proračuna neće biti dana ni kuna za sanaciju Riječke banke, nego ćemo samo dati jamstva za 'papire' pomoću kojih će se banka pripremiti za prodaju - rekao je Linić. Otkrio je kako postoji sedam zainteresiranih financijskih kuća za ulaganje u Riječku banku, od kojih i jedna koja još nije ulagala u Hrvatsku. Prema riječima potpredsjednika Vlade, natječaj za prodaju Riječke banke ići će najkasnije do kraja idućeg tjedna.

Komentirajući izrečeno, premijer Ivica Račan ocijenio je kako problemi u jednoj od najvećih banaka predstavljaju opasnost za gospodarsku stabilnost svake države, pa tako i Hrvatske, ali da je ohrabrujuće da se kriza nije proširila jer je država reagirala efikasno.

(Glas Slavonije 22. ožujka)

Širite HRVATSKU ISKRU

Vrijeme pokreta javlja se rijetko u svakom narodu. Svaki pokret, zbog svoje snage, ima u sebi neke diktatorijalne crte, koje nisu dobre za politički život naroda. Naime, u našem slučaju života i djelovanja izvan matice-države, politika nije borba za vlast, nego suprotstavljanje najboljih ideja koje bi trebale pomoći domovini. Svi politički narodi imaju svoje organizacije u svijetu, gdje građani te države žive. Znam za Amerikance - republikance i demokrate, koji su posebno aktivni u vremenu američkih izbora. Znamo za židovske organizacije, koje su itekako djelatne u svom lobiranju po svim zemljama svijeta. Zapravo kroz slučaj Izraela možemo vidjeti i sličnost s Hrvatskom. Naime, pitajmo se: da li bi Izrael postojao da nema svoje dijaspore. Nebi!

I kako bi to onda trebali prenijeti na stanje u Hrvatskoj u sklopu djelovanja hrvatskih vandomovinskih organizacija i udruga?

Isto takvo pitanje mogli bi posaviti za Hrvatsku. I dobiti isti odgovor. Iako omjeri između Izraela i Hrvatske nisu niti izblizu jednaki, iste spoznaje i praksa se mogu primijeniti. Izrael je u teškoj situaciji, no Hrvatskoj kao što je prioritet bila obrana od agresije, tako danas gospodarsko pitanje je zadatak broj jedan. Kako to riješiti? Ne znam, ali mislim da Hrvatska u svojim ljudima ima dovoljno sposobnih koji bi riješili to pitanje pobjednički, na zadovoljstvo cijelog stanovništva.

Kako gledate na brojne poteze današnjih predstavnika vlasti u hrvatskoj i koliko su ti potezi usmjereni na Hrvate van domovine? Kako postići uključenost hrvatskog iseljeništva u izgradnji sretnije budućnosti Hrvatske?

Danas smo svjedoci kako sadašnja vlast baca svoju dijasporu u margine. Najprije nam je prošla vlast ograničila mogućnost glasovanja po svim župama, onda je ova vlast ukinula pravo glasovanja, te i mogućnost kandidiranja u ime iseljeništva za opće izbore. Za razliku od prvih deset godina postojanja Republike Hrvatske kad su hrvatske vlasti održavale dobre odnose sa svojom dijasporom, današnja se vlast trudi pogoršati odnose do mjere da smo ponovno imenovani "neprijateljskom emigracijom".

Kako gledate na izvjesnu popularnost koju danas uživaju pred-

stavnici vlasti, i na njihove odluke koje ne idu u korist Hrvata i Hrvatske?

Bivši boljševici dobili su na popularnosti i oni danas dominiraju medijskim prostorom u Hrvatskoj. Oni određuju, na stari i dobro naučeni način, što se može misliti i govoriti, što to postaje nove "svete krave" sustava starih ljudi, koji se nisu, i koji se neće, (kako to piše "Glas Koncila") osloboditi boljševičkog mentaliteta i načina mišljenja i rada. U tom smislu, dijaspora ima svoje pravo sudjelovanja u životu hrvatske domovine, te mora tražiti svoju punu afirmaciju. Sve ovo govorim iz iskustva svojih čestih posjeta domovni, kad usprkos svega možemo biti zadovoljni mogućnošću posjete Lijepe naše i vršenjem utjecaja na druge, obične ljude, kojima je demokracija još uvijek nepoznanica.

Mi koji smo proživjeli mnoga desetljeća vani znamo što znači demokratski djelovati i misliti, znamo kako ide djelovanje slobodnog tržišta i proizvodnje, imamo iskustvo koje smo stekli čak i kroz osobne poteškoće i tragedije, te u tom smislu mi bi mogli biti prava i autentična prethodnica svega što Hrvatska želi ostvariti.

Velim, ne vladati Hrvatskom, nego biti prethodnica, biti u službi svom narodu, po iskustvu i znanju što smo ga gorko stekli u zapadnom svijetu, a koji predvodi sve više i cijelu kuglu zemaljsku. Nas u svijetu se ne treba globalizirati, mi to već jesmo, mi smo dio tog naprednog svijeta. Naše nacionalno mučeništvo kroz zadnjih 50 godina čini nas jačim i sposobnijima od drugih, i to sve možemo dati domovini za njezin opstanak.

Eto, to su moje želje i namjere u ostatku života, koliko nam je to svakom od nas odredio dobar Bog, rekla je gđa. Višnja Geoheli.

U ime uredništva najsrdačnije Vam se zahvaljujem za razgovor, ostajući u nadi i uvjerenju da ovo neće biti zadnje objavljivanje Vaših životnih utisaka, napose nakon ovog kratkog, ali sažetog boravka u Sydneyu. Hvala i Vama uz srdačan pozdrav svima koji su mi bili od pomoći za vrijeme mogeg ugodnog boravka u vašoj sredini.

(Spremnost Hrvatski Tjednik, 26. 02. 2002.)

Događaji u našoj zajednici

JOSIPOVSKA ZABAVA DRUŠTVA "BOSILJEVO"

U subotu 16.ožujka 2002., puna dvorana Croatia Banquet Hall bila je domaćin dobrotvorne Josipovske zabave zavičajnog kluba Bosiljevo. Bilo je tu Bosiljevčana i njihovih prijatelja iz Mississauga, Toronta kao lokalnih mjesta, Hamiltona, Oakvillea, Kitchenera pa čak i posjetitelja iz Hrvatske.

Bosiljevska zabava: Đuka Stomas, Božena Erak i Slavko Barčić (stoj) Viktor Magličić, Arijana Magličić i Ksenija Mikan (sjede)

Čista zarada sa ovogodišnje zabave darovat će se za popravak crkve Sv. Mavra u Bosiljevu. Crkva je izgrađena davne 1334.godine a obnovljena pred sto godina. Tim povodom bit će u Bosiljevu iduće godine velika proslava. Hvale vrijedan rad ovdašnjih članova društva Bosiljevo osjetili su i drugi. Donacijom od \$1,000 pjevačkom zboru u Bosiljevu, koji je osnovan pred nekoliko godina, pomogli su i kulturnom i društvenom životu Bosiljeva. Rezultati rada članova zbora vide se već sada. Zbor je imao već mnoge nastupe kako u Bosiljevu i okolici tako i već na vrlo popularnim Danima pive u Karlovcu.

Marljivi članovi društva vođeni su predsjednikom Markom Capanom, potpredsjednikom Slavkom Barčićem, te tajnikom Joe Klasničem i blagajnikom gosp. Capanom.

Zabava je počela uobičajenim redom, pozdravom predsjednika društva Marka Capana, sviranjem himni, te molitvom. Gosti večeri bili su starija grupa folklornog društva 'Sljeme' iz Mississauga, koji su izveli Prigorsku svadbu. Bilo je lijepo vidjeti tu našu mladež, uživati u prekrasnim nošnjama te hrvatskoj pjesmi i plesu.Kao i uvijek za dobru zabavu potrebna je izvrsna večera i muzika a posebno izvrsno društvo. Za muziku su se pobrinuli popularni 'Treći stupanj' koji svojom profesionalnošću već godinama zabavljaju Hrvate južnog Ontarija. Naravno, glavna kuharica gospođa Tonković sa svojom je ekipom opet dokazala da je majstorica u kuhinji. Kad si među prijateljima i poznanicima moraš se osjećati dobro. Tako je to bilo i te večeri. Srdačnost i ugodna atmosfera kao i nova poznanstva mene su osobno oduševili. Posebno hvala svima za 'mojim' stolom. Bilo mi je zaista ugodno. Hvala vam.

Za one čitatelje koji nisu iz tog kraja, evo nekih zanimljivosti. Bosiljevo je malo mjesto, 25 km sjeverozapadno od Karlovca u Hrvatskoj. Iako je to malo mjestance, ipak se o njemu i njegovim ljudima znade .Mi koji smo iz Toronta i okolici sjećamo se pjesme "Bosiljevo " koja je dobila prvu nagradu na ovdašnjem muzičkom festivalu pred nešto više od desetak godina. Ta pjesma se još i danas 'vrti' na radio valovima ovdašnjih hrvatskih radio programa. Iznenađila sam se kad su mi Bosiljevčani rekli da postoji Internet stranica, na engleskom gdje se mogu pročitati zanimljivosti o tom lijepom hrvatskom kraju kao i njegovim ljudima, onim više poznatim ali i o

Interview s Višnjom Geoheli

Za vrijeme svojeg kraćeg boravka u Sydney gđa. Višnja Geoheli provela vrlo aktivnu djelatnost i opće upoznavanje sydneyjske hrvatske zajednice. Iskoristili smo priliku za ovaj razgovor koji bi trebao biti svojevrsan most na relaciji Sydney-Toronto-Zagreb. Razgovor je vodio Fabian Lovoković, glavni i odgovorni urednik Hrvatskog tjednika Spremnost

Pozdravljamo Vas na ovom našem kontinentu Južnoga Križa, te nam recite što Vas je ponukalo na dolazak u Australiju?

Odkako je moj suprug Drago, u svojstvu pomorskog časnika trgovačke momarice, bio u posjeti prelijepoj Australiji, željela sam vidjeti taj najudaljeniji napušteni kontinent. Kao i Drago, željela sam upoznati hrvatske zajednice koje su nastanjene od Cairnsa do Perth-a. Naime, koliko god smo mi Hrvati svojim bićem obogatili najudaljenije krajeve svijeta, isto toliko smo svojim odlaskom osiromašili Lijepu našu. Današnji demografi su tek sad konačno otvorili oči pred grubom stvarnošću gubitka hrvatskog stanovništva. Hrvatska godišnje izgubi 5.5 tisuća stanovnika u odnosu rođenih, prema umrlima, nastradalim i poginulim. Naravno, Drago i ja smo kupili skromnu kućicu u Stubičkim Toplicama, lijepom mjestu, lječilištu u Hrvatskom Zagorju.

Stubičke Toplice imaju 28.000 stanovnika. Znači, Hrvatska izgubi gotovo dvostruki broj stanovnika ovog malog gradića, ako se nastavi ovaj trend, demografski stručnjaci tvrde da će Hrvati u Hrvatskoj izumrijeti u sljedećih 50 godina.

Stanje u Hrvatskoj, što nam prijeti na putu opstanka, i što su Vaša osobna opažanja?

Nedavno sam čula od osobe Hrvatice iz Vancouvera sadržaj njezinog razgovora s mladim Kinežom odvjetnikom, koji živi i djeluje u Kanadi. Taj mladi čovjek je cijelu svoju profesiju posvetio pomaganju Kineza u Kanadi. Poznavajući našu povijest i prilike, on je uspoređio Kinu i Hrvatsku, te naglasio: Hrvatska povijest traje 13 stoljeća, i nakon svega vi imate otprilike 4.5 milijuna stanovnika. Mi pak, Kinezi smo stari 5 tisuća godina i sad imamo jednu milijardu i dvjesto milijuna stanovnika u Kini! Očito da smo mi, kao narod daleko uspješniji u borbi za opstanak".

I kakvo je onda Vaše mišljenje, što je nama Hrvatima pod tim okolnostima činiti?

Ako se kroz povijest svih naroda prožima borba za opstanak, jasno je čija su nastojanja uspješnija?! Čija filozofija, svjetonazor, kulture, tehnološki napredak, školstvo, odgoj djece i sve ostalo što gradi osobe i društvo, sve to određuje budućnost jednog naroda uokvirenog u državu. Sve uspjehe i neuspjehe koji mogu biti pozitivni za jedne, katastrofični za druge. Hrvatska je izdržala kroz svoju povijest 36 različitih okupatora i silnika (tim podacima se danas barata) koji su protutnjali našim zemljama, i opstali smo usprkos svih negativnih uvjeta, izdržali smo povijesnu bitku, makar smo imali i imamo moćne neprijatelje.

Jeste li imali i drugih zapažanja u odnosu na gornje izlaganje? Da. U jednom sličnom razgovoru, taj puta s kineskim diplomatom, hrvatska osoba je upitana od Kineza koliko Hrvatska ima stanovnika. Kad je dobio odgovor 4.5 milijuna stanovnika Kinez je upita: "Da li to znači da se Hrvati svi međusobno poznaju?"

I što nam je onda činiti spominjući poznata povijesna zbivanja? Što nam je iseljenišтво dalo za domovinu?

Spominjem ove događaje i izjave zato što mislim da su relevantni za hrvatsku budućnost u svijetu, za sve nas koji dijelimo sudbinu dijaspore i života na sve četiri strane svijeta. Vi koji ste svojom nazočnošću obogatili Australiju, dali joj svoje sposobnosti, još više bi obogatili praznu i malobrojnu Hrvatsku, svojim povratkom, svojim sposobnostima, svojom djecom i unucima. Nemojte se zauzastavljati na argumentima kako sad imate djecu ili unučad koja ne želi i ne može napustiti Australiju, nego se sjetite kako ste za dobro svoje budućnosti otišli iz svojih domova i od svojih roditelja. Tad su vaši roditelji razumjeli razloge napuštanja domovine. Sličan scenario bi se sad trebao događati samo u suprotnom smjeru, dakako pod uvjetom ako želimo spasiti domovinu po drugi put.

Na temelju čega dolazite do ovih zaključaka?

Naime, ova tvrdnja izlazi iz zaključka "da nije bilo Hrvata u svijetu koji su poduzeli sve u borbi protiv agresije, sudbina Hrvatske ne bi se nastavila pod istim nasiljem, s istim zločinačkim akterima, kao što se to događalo u vremenu "tamnice naroda". Mi iz Toronta posebno se sjećamo trenutka, kad je zaslugom komunista Hrvatska ostala bez oružja tzv. teritorijalne obrane i kad je cijela obrana ležala u 6 tisuća komada oružja, starih lovačkih pušaka, muzejskih primjeraka, osobnih

revolvera. Sjećamo se kad je jedno ministarstvo očekivalo napad jugoslavije, u obrani imalo osam osoba i jedan pištolj. Do napada nije nikad došlo, ali sjećanje na takvu situaciju itekako je urezano u sjećanje aktera. Promjena takve situacije nastala je tek onda kad je iz Toronta stigla novčana pomoć od 4 milijuna dolara za kupovinu kalašnjikovih strojica, koje su ilegalno prevezene iz Mađarske u Hrvatsku. Tad je započelo organiziranje smišljene obrane Hrvatske.

Gđa. Višnja Geoheli u Australiji

Kako gledate na ulogu Hrvata u Australiji u tom kritičnom pogledu? Još veću ulogu od ove u Torontu imale su hrvatske zajednice u Australiji. Ne činim ovu opasku zbog kurtoazije i stvaranja dobrih odnosa, nego zbog poznavanja prilika među vama. Razlog većeg idealizma među Hrvatima u Australiji može se očitovati zbog udaljenosti, prije svega, te dobre razlike koja postoji među različitim generacijama. Tako na pr. nešto starija pokoljenja postoje među prekooceanskim Hrvatima u Kanadi, a najstariji prekooceanski Hrvati su oni koji žive u SAD-u. Od tuda razlike u djelovanju, misaonim koncepcijama što su zastupljena na različitim stranama. Među prekooceanske Hrvate moramo spomenuti i one u Južnoj Americi, posebno u Argentini, gdje žive Hrvati kao svjedoci iskustva i borbe za Nezavisnu Državu Hrvatsku, koja je pala pod napadima saveza zapadnih liberalnih krugova s najokrutnijim istočnim boljševicima.

Koliko god se želi popljuvati taj period postojanja hrvatske države, svi ti protivnici postojanja NDH moraju znati i biti svjesni da bez 1941. Godine ne bi došlo niti do 1991. Tko želi ići više u detalje, može proučiti psiho-karakteristiku hrvatskih branitelja, koji su pružili otpor i pobijedili srpskog agresora. Njihova glavna oznaka bila je krunica i pjesma "Evo zore, evo dana", a reminiscencija na junačke dane hrvatskih ustaša i domobrana u borbi protiv velikosrbizma i komunizma.

Gledajući na sva zbivanja u odnosu na van-domovinske Hrvate, što je Vaše mišljenje o važnosti postojanja organizacija koje su kao takve djelovale, i što bi u budućnosti te organizacije trebale učiniti?

Moram naglasiti, da se nalazim u privatnoj posjeti i da ne predstavljam niti jednu političku udrugu, makar sam član političke stranke. Naime, kao i prije, u vremenu postojanja hrvatske emigracije, uvijek sam njegovao svoja uvjerenja i probala ih kanalizirati kroz zajedništvo s drugim osobama, u sklopu konkretne stranke. Sad pak, žele nas uvjeriti kako iseljeništvu nisu potrebne stranke, nego neka budemo svi jedno.

Radoš: Hrvatska se ne bi mogla sama obraniti od napada

ZAGREB - Ministar obrane Jozo Radoš jučer je predstavio novu strategiju obrane, paket vojnih zakona i dugoročnu viziju Ministarstva obrane i Oružanih snaga te reforme koje taj dio sustava očekuju do kraja godine.

- Hrvatska se ne može sama braniti u slučaju napada jer za to nema snage, ni modernu vojsku. Sigurnost moramo tražiti unutar sigurnosti saveza, te nužno modernizirati našu vojsku - rekao je ministar Radoš, apostrofirajući prvi zaključak iz strategije obrane, u kojoj se usto navodi da se sigurnosni aspekti vrlo brzo mijenjaju i nije moguće isključiti negativne okolnosti.

Osim potrebe da se Oružane snage bitno smanje, a to je, istaknuo je Radoš, važno zbog financijskog aspekta te političko-psihološko-socijalne dimenzije, treba ojačati i obrambenu sposobnost, za što tek treba donijeti potrebne dokumente i zakonske okvire. Zakon o obrani, koji će vrlo brzo stupiti na snagu, sadrži temeljne odluke iz vojne strategije i dokumente o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga. Dugoročan plan razvoja, objasnio je ministar, koji će donijeti Sabor, jasno će definirati rješenja do 2010. godine, te odrediti bitne elemente financijskih okvira i nužnih izdvajanja za obranu. To se prije svega odnosi na modernizaciju i opremanje vojske te na definiranje pri-

oriteta. Nova uredba o ustroju MORH-a, koju će donijeti Vlada, a ne vrhovni zapovjednik, nazvana je bijelom knjigom i ona će precizno odrediti što će Hrvatska napraviti u sustavu obrane te definirati sve sigurnosne postupke prema drugim zemljama.

Izdvajanja za vojsku trebala bi iznositi najmanje dva posto bruto domaćeg proizvoda, no dopušta se i da to bude 2,2, što je bitno manje nego 1999. godine, kada su izdvajanja iznosila 4,4 posto. Takvim smanjenjima, koja su u skladu s NATO-ovim standardima, lakše će se izdvajati novac za modernizaciju, a tome će pridonijeti i bitno manji broj zaposlenih u vojno-sigurnosnom sustavu. Zaposleni u MORH-u i vojsci - kojih je 13.500 - trebali bi do 1. listopada znati tko je višak i tko ostaje u sustavu. U idućoj godini otvorit će se prostor u proračunu, te bi dio novca - od obveze hrvatske Vlade prema Svjetskoj banci za kreditiranje programa zbrinjavanja viška osoba - mogao ići iz vojnog proračuna. Kriteriji o tome tko će ostati u vojsci još nisu dogovoreni, no jasno je da će prioritet biti pomlađivanje. Tako će već iduće godine MORH pomladiti sadašnji prosjek zapošljavanjem oko 2000 mladih vojnika, u dobi do 20 godina.

(Večernji list 21. ožujka)

NAKON OCJENE MINISTRA OBRANE DA SE HRVATSKA NE MOŽE SAMA OBRANITI

Radoševa izjava izazvala brojne kritike

Imamo preveliku vojsku, za koju izdvajamo previše novca, a ona je k tome zastarjela, a vojnici prestari. Zbog svega toga vojsku moramo smanjiti, zbrinuti višak od 13.500 zaposlenih u vojno-administrativnom sustavu i dobit ćemo što? Vojsku koja se u slučaju napada modernije i opremljenije vojne sile - ne može sama braniti. Tako bi sažeto glasila ocjena ministra obrane o budućnosti Hrvatske vojske. A jednogodišnji trud i rad cijelog tima Radoševih stručnjaka na pripremi zakona, strategija i početku preustroja takvim njegovim stavom bačen je u vjetar. Pitanje koje se neizostavno nameće jest čemu onda uopće izdvajati za vojsku kada je sigurnost zemlje potpuno ovisna o sigurnosnom kišobranu zapadnih saveza.

Zabrinuti Radoš

- Radoš je, ne želeći umanjiti izvrsnu uvježbanost i moral hrvatske vojske - pojašnjavaju iz MORH-a, htio skrenuti pozornost na tehnološko i tehničko zaostajanje u odnosu na vojske zapadnih zemalja. U strategiji obrane navodi se da "s obzirom na ukupnu skalu mogućih ratnih operacija i agresivnih postupaka eventualnih napadača utemeljenih na suvremenim tehnološkim vojnim dostignućima, hrvatske oružane snage mogle bi imati ograničene mogućnosti samostalnog odgovora". Time je želio istaknuti potrebu za tehnološkim osuvremenjivanjem vojske, koje bi ujedno i osnažilo pretpostavke za ulazak Hrvatske u NATO, a što je dugoročna strategija i odrednica Hrvatske. No, to nije umirilo kritičare Radoševa rada.

- Ako je ministar obrane uistinu rekao da se Hrvatska vojska danas ne bi mogla oduprijeti ni jednoj vojsci, riječ je o politički skandaloznoj izjavi - rekao je u Klubu zastupnika HSP-a Anto Đapić. Dodao je kako je Radoševa izjava tragikomična, a sigurnosno stanje tajna svih tajni, te zapitao je li to znak da bi nas mogla pobijediti vojska Republike Srpske ili Armija BiH i što se to dogodilo da je u dvije godine HV od snažne vojske otišao u rasulo. Premijera te Predsjednika i vrhovnog zapovjednika Đapić je pozvao da se izjasne o Radoševoj ocjeni. Dodavši kako je "sreća što je narod dobro naoružan", Đapić se zapitao što je Radoš radio dvije godine na čelu MORH-a.

Bivši ministar obrane Pavao Miljavac Radoševu je izjavu ocijenio preostrom. - Činjenica je da zbog neprestana smanjivanja proračuna, koji je svake godine 20 posto manji, sve više slabi moć vojske. No, istina je i to da smo s takvom vojskom dobili rat. Podsjećam ministra da je više puta rekao kako je stanje vojske uza smanjeni proračun bolje nego ranije. Iako pozdravljam racionalizaciju, držim da će daljnje smanjivanje proračuna dovesti u pitanje modernizaciju pa time i borbenu spremnost - zaključio je Miljavac.

- Jozo Radoš nije uspio završiti vojnu akademiju niti je sudjelovao u obrani države, a sada daje izjave koje je nezamislivo čuti u nekoj demokratskoj zemlji iz usta ministra obrane. Ondje više ne bi bio min-

istrom. Sve to ukazuje da čelni ljudi MORH-a ne znaju što je strategija nacionalne sigurnosti ni vojna strategija - ocjenjuje bivši načelnik Vojnog stožera umirovljeni admiral Davorin Domazet.

Predsjednik Južnohrvatske stranke i dubrovački dogradonačelnik Srećko Kljunak Radoševu je izjavu ocijenio skandaloznom, komentirajući najavu smanjenja broja zaposlenih u vojsci za 13.500. - Oni će, prema svemu sudeći, dobiti otkaz jer će im biti ponuđen premještaj u Knin, a na geopolitički osjetljivom dubrovačkom području nisu predviđene gotove vojne snage - rekao je Kljunak. Kljunak podsjeća i na problem granice na krajnjem jugu koja još nije definirana, a jugoslaven-ska vojska je na Bjelotini.

Maja Freundlich, kandidatkinja za predsjednicu HDZ-a, ocijenila je kako je Radoševa izjava dokaz da Vlada ne ispunjava svoje temeljne zadaće - obranu državnog i gospodarskog suvereniteta. HKDU zbog ove izjave zahtijeva ostavku ministra Radoša. (Večernji list 22. ožujka)

Živko Kustić: Jutarnja propovijed Sram zbog pasoša

Poznati naš novinar reče neki dan pred TV kamerom da ga je ovih godina bilo sram putovati svijetom s hrvatskom putovnicom. Moramo se sjetiti koliko je tek za mnoge od nas bilo neugodno putovati svijetom s jugoslavenskim pasošem. Bilo nas je zaista stid što se nismo mogli predstaviti kao državljani svoje slobodne narodne države nego kao podanici tuđinske koja nas drži u okupaciji. Strancima, koji su već nešto znali pa bi nas pitali zašto nismo zadovoljni, tumačili smo kako je Jugoslavija država ali nije domovina te, ako je baš moramo podnositi, ne možemo je voljeti. Ne možemo se ponositi time što smo njezini podanici, jer u njoj smo podvrgnuti nasilju, odnarođivanju, nijekanju ljudskih prava i svakovrsnom iskorištavanju. Teško je i opasno bilo to tumačiti, jer za Hrvatsku je malo tko znao, a za Jugoslaviju su svi znali da se na čelu s Titom oprla Staljinu, a Tito da vodi pokret nesvrstanih država. Tko će nam vjerovati da se u tako proslavljenoj državi gaze ljudska prava i naravna prava, da je u njoj sasvim neugodno biti Hrvat, da u njoj vjernici ne mogu biti članovi jedine vladajuće partije i da je to državno jedinstvo utemeljeno na bezbrojnim nedužnim žrtvama, na potocima krvi pobijenih zarobljenika i civila, osobito nakon svršetka 2. svj. rata. Tek kad bismo spomenuli Stepinca postajali smo u crkvenim krugovima prepoznatljiviji jer je Crkva već o njemu svjedočila širom svijeta. Osamdesetih godina bilo je već lakše, jer su milijuni bili saznavali za Međugorje. Nakon svega divno je bilo krenuti na putove svijeta s hrvatskom putovnicom, makar u Hrvatskoj bilo mnogo toga čime se nismo mogli niti se još možemo ponositi. (Jutranji list 23. ožujka)

NA PODRUČJE GRAČACA STIGLO DVJESTOTINJAK HRVATA IZ DRVARA, U KNIN JUČER JOŠ 43

Granični prijelaz Stmica ni jučer nije dočekao najavljivane izbjegličke kolone deložiranih Hrvata iz Drvara i Grahova. Ipak, u bungalove u bivšoj vojnoj bazi u Golubiću kod Knina sinoć su smještene još četiri obitelji bosanskohercegovačkih Hrvata koje su deložirane iz srpskih kuća i stanova u Drvaru, u BiH. Prekjučer su autobusom, kombijem i trima automobilima preko ovog prijelaza prešla 43 Hrvata, odnosno 13 od ukupno 16 obitelji koje su najavile dolazak. Vladin Ured za prognanike i izbjeglice smjestio ih je u prekjučer popravljene apartmane bivšeg radničkog naselja u Golubiću.

- Stambena komisija izda rješenje, dođu ljudi iz općine i vlasnici kuće s talijanskim karabinjerima, SFOR s transporterom i ITPF, pa moraš bježati pred uperenim puškama - objasnio je Eugen Franjkić iz Vareša zašto je napustio kuću u Drvaru u kojoj živi od 1993. godine. Većina od 43 pristigla Hrvata ima rješenje općinske stambene komisije o deložaciji na temelju kojeg u Hrvatskoj mogu ostvariti neka prava, ali neki, poput Draženka Pavličića, nemaju ništa, pa ni taj dokument.

- Izlazi iz kuće ili plaćaj podstanarstvo 200 maraka mjesečno - rekli su mi vlasnici kuće umjesto da mi općina izda rješenje - kaže Pavličić. On tvrdi da većina Hrvata koji žive u Drvaru i Grahovu plaća podstanarstvo od 200 do 500 maraka, a njihove su kuće srušene ili u njima žive njihovi gazde stanodavci.

- Pa i mi smo ljudi kojima treba pomoć, a nju u Drvaru od OEES-a i drugih međunarodnih organizacija, izgleda, nikada nećemo dobiti - požalio nam se jedan prognanik iz Kaknja koji je zbog psihičkog uznemiravanja u vezi s deložacijom više puta morao zatražiti liječničku pomoć.

U Gračac su Hrvati iz Drvara počeli stizati još u srpnju prošle godine, kada se 12 obitelji, odnosno 50-ak Hrvata, doselilo u Srb u općini Gračacu te tamo bespravno naselilo desetak objekata u vlasništvu APN-a. Riječ je objektima u kojima dotad nitko nije živio, iako ih je Agencija otkupila još 1998. godine za Hrvate s Kosova, odnosno iz Letnice. Nakon što su se Hrvati iz Drvara naselili u Srb, reagirali su Milorad Pupovac (SNV) i OEES, koji su najprije zahtijevali iseljenje, a kasnije se zauzeli za ostanak

Hrvata u toj ličkoj zabiti. Hrvati iz Drvara potkraj prošle godine dobili su u Srbu status izbjeglica, a tada je egzodus iz BiH prema Lici prestao zbog zime. No, sve to vrijeme Hrvati iz Drvara obilazili su područje Gračaca, gdje ih sada, prema informacijama Tome Aračića, predsjednika Zajednice udruga doseljenih Hrvata, ima dvjestotinjak, odnosno čak pedesetak obitelji. Smješteni su uglavnom kod rodbine te u devastiranim napuštenim kućama udaljenim od naselja koje sada sami preuređuju.

- Prije nekoliko dana došli smo žena, dijete i ja k punici, a druga kći i sin ostali su u BiH. Ne znam što je s njima jer nemaju telefona. Nas su deložirali bez prava na alternativni smještaj. Drvar će ubrzo ostati bez Hrvata jer tamo nama nema života. Srpski gradonačelnik u Drvaru u nekoliko je navrata izjavio kako Hrvati mogu raditi u Drvaru, ali neće imati gdje živjeti. Pritom je mislio kako mi uzimamo Srbima posao u pilani. Tako smo istjerani da bi Srbi dobili posao u pilani - kaže Ante Grgić.

Osim u Gračacu i Kninu, i na područje Benkovca pokušava se naseliti dio Hrvata iz Drvara. Anto Bilač, predsjednik benkovačke udruge doseljenih Hrvata, kaže kako je pedesetak ljudi posljednjih dana obilazilo Benkovac i raspitivao se o uvjetima smještaja. Tomo Aračić, predsjednik Zajednice udruga naseljenih i doseljenih Hrvata, ističe kako će Zajednica prijaviti međunarodnim institucijama Wolfganga Petritscha jer dopušta etničko čišćenje. Od Vlade RH, pak, traži da doseljenicima riješi ovaj problem. Golubić je jučer posjetio predsjednik HSLS-a Dražen Budiša i izrazio zadovoljstvo načinom na koji su oni prihvaćeni i smješteni u Hrvatskoj.

"Svim Hrvatima koji se žele vratiti u BiH to valja omogućiti, ali Republika Hrvatska treba prihvatiti sve one koji se žele nastaniti u Hrvatskoj", kazao je Budiša.

Prognani su Hrvati zamolili Budišu da posreduje kod hrvatske Vlade kako bi svoju imovinu koju su ostavili u Drvaru u BiH mogli bez carine prenijeti u Hrvatsku. Saborska zastupnica DC-a Vesna Skare-Ožbolt izrazila je zgražanje zbog načina na koji se bosanskohercegovački Hrvati deložiraju iz stanova u Drvaru te od Vlade RH i OEES-a traži intervenciju kod državnih tijela BiH. (Večernji list 18. ožujka)

OHR: IMOVINSKI ZAKONI U BiH MORAJU SE PROVODITI Petritsch traži nastavak deložacija

SARAJEVO - Međunarodne organizacije koje djeluju u BiH traže od vlasti u toj zemlji da nastave provoditi imovinske zakone, uključujući i područje Drvara. Glasnogovornik Ureda visokoga predstavnika za BiH (OHR) Kevin O'Sullivan kazao je jučer u Sarajevu kako su sve ključne međunarodne organizacije u ovoj zemlji posve suglasne da se provedba imovinskih zakona ne smije ničim uvjetovati. "Taj proces ne može ovisiti o osiguravanju zamjenskoga smještaja", izjavio je O'Sullivan.

Komentirajući aktualno stanje u Drvaru i deložaciju Hrvata naseljenih u toj općini, glasnogovornik OHR-a istaknuo je kako kuće i stanovi moraju biti vraćeni prijeratnim vlasnicima, a zamjenski smještaj mogu dobiti oni kojima to jamči zakon. Prema procjenama OHR-a, ali i misije OEES-a u BiH, problem Hrvata u Drvaru je to što je od njih 2500 gotovo 95 posto u kategoriji nezakonitih korisnika tuđe imovine, odnosno dvostrukih korisnika. što znači da stanuju u tuđim kućama, iako im je vraćena prijeratna imovina u BiH. Usto, među onima koji su odlučili iz Drvara otići u Hrvatsku mnogo je onih koji su dobili ponudu za smještaj u BiH. Postoje, također, informacije da su neki Hrvati nastanjeni u Drvaru odbili ponudenu novčanu pomoć za obnovu njihovih prijeratnih domova, primjerice na vareškom području. (Večernji list 20. ožujka)

Ivo Perić: Povijest Hrvata (Odlomak iz knjige)

Političko stanje i odnosi na hrvatskom prostoru 1868.-1903. (1. dio)

Rakovička buna 1871. godine protiv Austro-Ugarske nije uspjela, niti je bilo realnih uvjeta da uspije. Kvaternik i njegovi najbliži suradnici žrtvovali su i svoj život za slobodu i samostalnost Hrvatske. Režimski su organi optužili Stranku prava za veleizdaju i uhitili niz pravaša u Zagrebu i drugdje u Banskog Hrvatskoj. Uhitili su tada i Antu Starčevića. Utvrdilo se u istrazi da on nije sudjelovao u pripremanju pobune. Zadržali su ga u zatvoru više od dva mjeseca.

Nagodbena stvarnost i režimski pritisci protiv narodnjaka poticali su narodnjake da u interesu Banske Hrvatske surađuju s unionistima. Najzad, 1873. njihove su se stranke - Narodno-liberalna stranka i Narodno-ustavna stranka - spojile u zajedničku Narodnu stranku. Nezadovoljni skromnim rezultatima koje je ta stranka postigla priznanjem i revizijom nagodbe, J. J. Strossmayer i F. Rački napustili su otada (1873.) njezine redove i povukli se iz javnog političkog života. Zbog oportunističke politike Narodne stranke, također su napustili stranku i drugi pripadnici, okupljeni oko Milana Makanca, djelujući dalje kao oporbenjaci.

Ivan Mažuranić imenovan je 1873. hrvatskim banom kao istaknuti pripadnik Narodne stranke i čovjek s velikim upravnim iskustvom i književnim ugledom. Na toj dužnosti bio je prvi neplemić. Ovaj 'ban pučanin' mnogo se zalagao i mnogo učinio za svoju Hrvatsku. Nastojao je da što više oživotvori hrvatsku autonomiju u sklopu Nagodbe te da ishodi potpuno razvojačenje Vojne krajine i njezino uključanje u civilni upravni sustav Banske Hrvatske. Nizom hrvatskih autonomnih zakona uspio je reformirati školstvo, sudstvo i upravu. Nije uspio ishoditi potpuno razvojačenje i priključenje Vojne krajine, niti se uspio učinkovitije oprijeti mađarizaciji zajedničkih ureda i željeznica. Ugarska se vlada, pogotovo u vrijeme ustanka u Bosni i Hercegovini 1875.-1878., odnosila prema njemu sa znatnom rezervom i nepovjerenjem, što mu je otežavalo djelovanje. Godine 1880. dao je ostavku na bansku dužnost.

Od 1878. ponovno je u Banskog Hrvatskoj oživjela Stranka prava koja se nakon Rakovičke bune silom prilika morala privremeno pasivizirati. Te je godine Ante Starčević izabran za zastupnika u Hrvatskom saboru, a u Sušaku je počeo izlaziti i pravaški list 'Sloboda'. Starčević je 1879. preseleo u Sušak i vrlo poduzetno surađivao u 'Slobodi'. Držao je da će preko tog lista moći omasoviti i ojačati redove Stranke prava, obznajući njezine težnje za stvaranjem teritorijalno cjelokupne i samostalne hrvatske države i boreći se protiv svih protivnika te državotvorne težnje. Tamo je ostao do 1884., kad je, zajedno sa 'Slobodom', prešao u Zagreb. Taj će list od 1886. dobiti novo ime 'Hrvatska'.

Često kršenje Nagodbe uznemiravalo je i ogorčavalo banovinske Hrvate. Narodna stranka, vodeći oportunističku politiku, nije imala smjelosti da se učinkovitije suprotstavi tim nezakonitim postupcima Mađara. Zbog toga je jedan dio Narodne stranke bio vrlo nezadovoljan i zahtijevao je da stranka energičnije štiti hrvatske interese. Antal David, ravnatelj financijske uprave za Hrvatsku, osnovao je u Zagrebu 1880. školu za hrvatske službenike, u kojoj su mogli naučiti mađarski jezik ako su željeli napredovati u službi. Vodstvo Narodne stranke nije reagiralo na taj protuzakoniti akt, što je krizu u stranci dovelo do vrhunca. Bio je to povod za rascjep. Matija Mrazović s još 19 saborskih zastupnika istupio je iz Narodne stranke i osnovao zasebnu, novu Neodvisnu narodnu stranku (1880.) Pristaše te stranke prema svom stranačkom glasilu 'Obzor' nazvani su obzoraši. Stranka je priznavala Nagodbu, ali je zahtijevala njezino popravljanje tako da se ostvari cjelokupnost Trojednice s čvrstom autonomijom i financijskom samostalnošću. Takvo usmjerenje stranke podupirao je i J. J. Strossmayer. Ta je stranka vodila oporbenu politiku. Takvu politiku, sa svog stajališta, vodila je i Stranka prava.

Za novog bana Ladislava Pejačevića napokon je razvojačena Vojna krajina, koja je od 15. srpnja 1881. sjedinjena s Banskim Hrvatskom. Iako mađaron, ban Pejačević pokatkad je morao i sam reagirati protiv kršenja Nagodbe. Zbilo se to i u kolovozu 1883. kad je Antal David naredio da grbovi na zgradama financijskih uprava u Banskog Hrvatskoj imaju dvojezične natpise - hrvatske i mađarske, a prema Nagodbi trebali su na hrvatskom tlu biti samo hrvatski natpisi. To je izazvalo novi val ogorčenja u Zagrebu. Protiv toga Davidova naloga bile su ne samo oporbene stranke, nego i vladina Narodna stranka i ban. Ogorčenje se prenijelo i izvan Zagreba te preraslo u protumađarski pokret, popraćen nemirima i među seljacima u Zagrebačkoj i Varaždinskoj županiji, a i na području bivše Banske krajine. Pokret je silom ugušen. Ban

Pejačević podnio je ostavku. Nakon toga je bio privremeno uveden komesarijat, a ujesen 1883. za novog bana bio je postavljen Karoly Khuen-Héderváry.

Glavni zadaci bana Khuena-Héderváryja bili su da obuzda hrvatsku oporbu - Stranku prava i Neodvisnu narodnu stranku - koja je vodila snažnu protumađarsku politiku, te da osigura što potpunije ostvarenje mađarskih interesa na području Banske Hrvatske. Izvršavajući te zadatke, Khuen-Héderváry bio je vrlo okrutan. Plijenio je oporbeni tisak, zabranjivao oporbene skupštine, progonio zagovaratelje antimadžarske politike, narušavao autonomiju Sveučilišta, a sudske i upravne službenike pretvorio je u krajnje poslušne slugе svoje politike. I Narodnu stranku uspio je učiniti potpuno svojom, režimskom strankom. Postigao je to potkupljivanjem njezina dotadašnjeg i novog članstva: nekima je davao unosne službeničke položaje, a onima iz gospodarsko-poduzetničkih krugova pomagao je da što uspješnije obavljaju svoje poslovanje.

S obzirom na to da se od 1881. područje bivše Vojne krajine nalazilo u sastavu Banske Hrvatske, bilo je potrebno uskladiti upravnu organizaciju na cijelom teritoriju. Stoga je za banovanja Khuena-Héderváryja godine 1886. Hrvatski sabor donio novi zakon o upravi. Njime je i na području bivše Vojne krajine umjesto dotadašnjih okružja uveden županijski sustav. Otad je u banskoj Hrvatskoj bilo osam županija: Ličko-krbavska (sjedište u Gospiću), Modruško-riječka (sjedište u Ogulinu), Zagrebačka, Varaždinska, Bjelovarsko-krizevačka (sjedište u Bjelovaru), Požeška, Virovitička (sjedište u Osijeku) i Srijemska (sjedište u Vukovaru). U sklopu tih županija bilo je 20 samoupravnih gradova.

Neodvisna narodna stranka i Stranka prava nastojale su se kao oporbene stranke ujediniti. Godine 1894. prihvatile su zajednički program. Taj program zalagao se za trijalističko rješenje hrvatskog pitanja, naime za ujedinjenje Banske Hrvatske, Međimurja, Rijeke, Istre, Dalmacije, Bosne i Hercegovine, a možda i slovenskih zemalja, u jednu samostalnu, treću državnu cjelinu u sklopu Habsburške Monarhije. Stranku prava potresale su unutarnje razmirice između njezinih prvaka, uzrokovane i njihovim različitim pogledima na daljnji tijek političke borbe. Ta podvojenost u njezinim redovima dovela je 1895. i do rascjepa stranke. Jedan dio stranke zadržao je dotadašnji naziv stranke - Stranka prava. Njihovi pristaše, prema svom novopokrenutom glasilu 'Hrvatska domovina', bili su nazvani domovinaši. Drugi, odvojeni dio stranke, nazvao je svoju zasebnu stranku Čistom strankom prava.

Obzoraši i domovinaši nastupali su 1896.-1903. dogovorno kao koalirana hrvatska oporba, a 1903. sjedinili su se u zajedničku, novu stranku - Hrvatsku stranku prava, na temelju programa prihvaćenog 1894.

Jeste li znali?

Sv. Josip, Marijin zaručnik, poočim Isusov (I st. pr. Kr. - I. st). Prema Novom zavjetu potomak Davidov, tesar iz Nazareta. Pred Herodom, koji namjerava ubiti Isusa, sklanja Mariju i dijete na područje pod egipatskom vlašću. Nakon Herodove smrti vraća se u Nazaret. Posljednji se put spominje u Novom zavjetu kada je Isusu bilo 12 godina i kad je obitelj hodočastila u Jeruzalem. O Josipu više govore apokrifna evanđelja. Pio IX. proglasio ga je zaštitnikom Crkve, a Pio XII. zaštitnikom radnika (spomendan: 1. V.). Hrvatski državni sabor proglasio je god. 1687. sv. Josipa zaštitnikom Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Blagdan: 19. ožujka. (Hrvatski Religijski leksikon)

Primošten

Šetnja kroz povijest Karlovca

Danas je petak u Karlovcu. Jeste li čuli tu, usušujem se reći, stoljećima staru izreku? Kasnije ću vam to objasniti.

Na ovu šetnju kroz povijest Karlovca potaknula me gđa. Valentina svojom krasnom pričom o našem starom biseru Varaždinu. A u našoj sredini ima puno onih koji su bilo rođenjem, bilo prijelomom vezani uz Karlovac, uz ovaj nekad najkulturniji i najdomoljubniji grad Hrvatske; ova tvrdnja vrijedila je barem u 19. st., kada je mudra uprava njegovog poglavarstva znala stvoriti kulturna dobra trajne vrijednosti, povijesnu baštinu po kojoj je Karlovac postao jedinstven i prepoznatljiv, a o kojoj se danas nažalost sve manje zna i sve manje govori.

Još i gore. Mnogi danas za Karlovac kažu: Bio grad na Kupi. Ali plodovi tih zlatnih vremena i danas se mogu ovdje prepoznati i susresti.

Još davne 1196 ? godine tiskana je mala knjižica Karlovčanima Josipa Šipuš "Temelj žitne trgovine po naravi i povijesti", vrijednost koje je dvostruka: spada u temelje hrvatskog jezika iz pretpreporodnog razdoblja, ali i u gospodarsku povijest Hrvatske. Djelo je bilo posvećeno jednom drugom velikom Karlovčanu, zagrebačkom biskupu Maksimilijanu Vrhovcu. Početkom 19. stoljeća tiskane su i prve karlovačke novine. Na školovanje u Karlovac dolazi i mladi Ljudevit Gaj, uz priznanje da je došao "dokučiti slast i dostojanstvo ilirskog jezika" i tu je još kao gimnazijalac tiskao svoje prvo djelo u karlovačkoj tiskari.

Otvorena je i gradska Čitaonica, preteče današnje Gradske knjižnice.

A da ne nabrajam sve poznate Karlovčane toga vremena, ipak moram reći da je tu Ivan Mažuranić ispijao svoj čuveni ep "Smrt Smail-age Čengića". Mažuranić je zajedno sa barunom D. Kušlanom osnovao "Domo i rodoljubno društvo Karlovačko", kojeg danas smatraju pretečom današnjeg karlovačkog kluba intelektualaca "Klub 90?". Oni, uz ostale okupljeni u Narodnoj stranci gradskog vijeća još 1846. donose odluku da se zaključci Hrvatskog sabora o uvođenju narodnog jezika u službeni život Kraljevine, odmah u Karlovcu sprovedu u djelo prije nego li taj saborski zaključak potvrdi kralj. Potiču i ostale gradove i županije da slijede primjer Karlovca. Tiskaju još jedan temeljni politički spis budućeg bana, prvog hrvatskog bana pučanina Ivana Mažuranića pod nazivom "Hrvati Mađarom".

Polovicom stoljeća osniva se i prvo pjevačko društvo "Zora" (koje i danas postoji). Gotovo svakodnevno u Karlovcu se održavaju glazbeno-scenske priredbe na kojima gostuju najistaknutija kazališna i glazbena društva. U gradskim gostionicama i svratištima ili u dvorani gradske vijećnice Karlovčani su mogli gledati izvedbe najvećih kazališnih i opernih ostvarenja: Verdijevu "Aidu", i "Nabucco", Rossinijevog "Seviljskog brijača", i "William Tella", Belinijevu "Normu", Donizettijev "Ljubavni napitak", "Ljubav i zlobu" Lisinskog, da ne nabrajam dalje. To su djela o kojima Karlovčani danas ne mogu ni sanjati a kamoli ih vidjati u vlastitoj sredini. Gradsko kazalište obnavlja se već desetak godina, još od prije rata i nikako da se taj posao privede kraju, a Karlovac je imao kazalište još davne 1798. godine.

To je samo jedan mali izvadak iz života Karlovca tijekom 19. stoljeća kojim sam željela opravdati tvrdnju o Karlovcu kao najkulturnijem i najdomoljubnijem gradu toga vremena. Možda će vas zanimati kako je to počelo.

Tvrđave i grad sagrađeni su do kraja 16. St., i službeno se uzima 13. siječanj 1579. kao rođendan grada, ali karlovački povjesničar Radoslav Lopašić govori o značajnim srednjovjekovnim naseljima kao što su Gaza, gdje je već 1262. godine nastojala župna crkva Svetog Jakova (danas je taj dio grada nažalost najpoznatiji po prgvaničkom naselju koje je tamo osnovano tijekom rata i opet nažalost, još uvijek je u funkciji), tu je i "plemeniti varoš Dubovec" s posebnom crkvenom župom i župnikom još iz 1339. godine kao i Švarča, koju još 1313.

spominje darovnica Stipana Babanicha, bana "ciele Slavonije".

Osobno mi je zanimljiva isprava cara Ferdinanda III, koja je doslovno prijepis povelje koju je gradu dao car Rudolf 1581. godine kao pravni temelj povijesnog razvitka tvrđave i grada, a glasi:

"Mi Ferdinand III, milošću Božjom izabrani imperator... i kralj vjernim našim vojnicima i stanovnicima te svima drugim nastanjenim u tvrđavi ili gradu novom Karlovcu, pod tvrdim gradom Dubovcem, u kraljevstvu našem Hrvatskom... koju je tvrđavu podigao nadvojvoda Karlo za obranu Kraljevstva našeg Hrvatskog... i nazvao ga svojim imenom... potvrđujemo im stare povlastice dane im za predčasnika našega cara Rudolfa.

Prvo, bilo koji vojnik, bio on Nijemac ili Mađar ili Hrvat ili bilo koje druge narodnosti, bilo da je konjanik ili pješak, koji na određenom mjestu u tvrđavi podigne kuću, ta kuća i to mjesto postaje njegovo pravo vlasništva i vlasništvo njegovih nasljednika, te ako bi im ili njegovi vlasnici tu kuću i to mjesto htjeli prodati ili nekom dati, mogu to slobodno učiniti, no pod uvjetom da vojnici i tvrđava imaju prvenstvo kupnje pred svim drugima.. Svi koji u gradu imaju ili će imati kuće, imaju sva prava i povlastice ovoga grada... držeći se u svemu reda, discipline i običaja kakvi vladaju i u drugim gradovima... U predgradu, na prostoru između tvrđave i rijeke ili na brežuljcima nitko ne može graditi kuću, niti uređivati vrtove, niti bilo što slično što bi moglo biti opasno i na štetu tvrđave i grada.

Za veće dobro tvrđave i grada odobravamo održavanje dvaju godišnjih sajмова: prvi sajam na blagdan sv. Karla tj. 28. siječnja, a drugi 15. srpnja tj. na blagdan sv. Margarete na trajan spomen... što je taj dan, naime, bila započeta gradnja toga grada.

Kroz čitavu pak godinu svake sedmice dozvoljava se održavanje tjednog sajma i to u subotu... mi pak taj stumbeni dan sa subotom prenosimo na petak.

Dano u gradu našem Beču, 26. srpnja 1639 godine!

Drugu povelju dao je gradu car Josip II 1781 godine u kojoj se potvrđuje da se tjedni sajam od donošenja te isprave održava u petak.

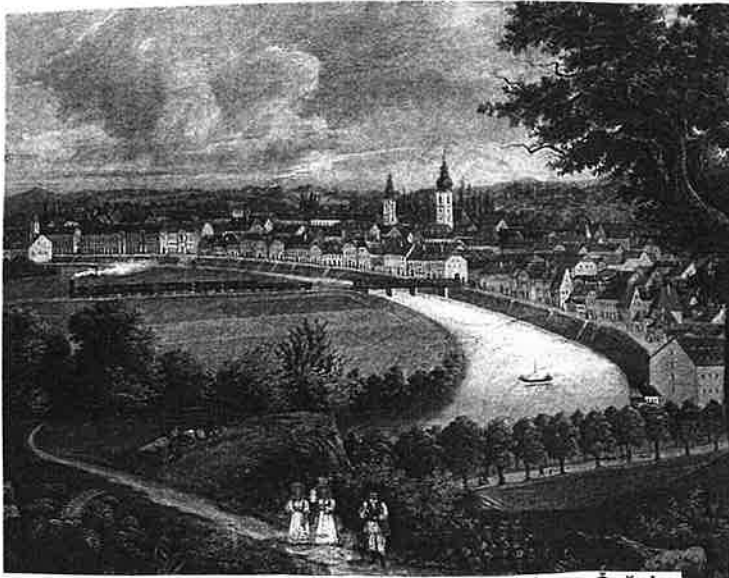
Tako još i danas mnogi starosjedioci, posebice oni iz prigradskih mjesta, ali i šire, petkom ujutro kažu: "Danas je petak u Karlovcu, ni ne znajući porijeklo te naizgled beznačajne rečenice. Svatko tko želi nešto prodati, nešto kupiti ili jednostavno osjetiti draž sajmenog dana, proćavrljati sa poznanicima ili slučajnim prolaznicima, prigristi kakav komadić vruće kotlovinne, kuhane kobasice ili pečenog odojka, zaliti sve to zajedno kakvim domaćim gemištom, neka navraće u Karlovac, jer tamo je jednostavno - petak. Ne mora se nešto dodatno objašnjavati. Sve je poznato.

Jedino su se lokacije mijenjale. Mijenjale i smanjivale. Nestalo je "Turnja" još prije Domovinskog rata - "Turanj" kao sinonima za "petak". Nešto što je trajalo stoljećima nestalo je, ali srećom samo djelomično. Ostao je petak u sadašnjem, starom dijelu grada u Zvijezdi, kasnije preseljen na Novu tržnicu, a danas na Ilovac, staru Zagrebačku cestu. I ostali su ljudi koji bez obzira na kišu, sunce, snijeg i led, poznatu karlovačku maglu, dolaze, ponekad nešto kupe, prodaju ili samo proćavrljaju i vrata se kući ispunjenog srca, ispunjene duše. Do slijedećeg petka, ako Bog da.

Nama koji radimo nažalost ostaje samo subota ili nedjelja. Ali to nije to. Stoga jednom, dva puta godišnje, ovisi, ukrademo koji slobodan dan ili dan godišnjeg odmora X pa i mi imamo naš petak.

Nadam se da vam je prijala ova mala šetnja Karlstadtom i da ćete mi se pridružiti i slijedeći put.

Vaša, Marina

Veduta Karlovca krajem XIX. St., rad slikara Jakova Šašela

Afera Riječka banka

"AFERA NODILO" ODGAĐA GLAVNU SKUPŠTINU RIJEČKE BANKE I DOVODI KONTROLE HNB-a, A PRIČA SE VEĆ NAŠLA I U IZVJEŠĆU VEĆINSKOG VLASNIKA RIJEČKE BANKE BAYERISCHE LANDESBANK-a OD 13. OŽUJKA

Gubici u Riječkoj banci nastali su zbog kriminalnih aktivnosti

RIJEKA -O šteti koju je Riječka banka pretrpjela zbog iskazivanja neistinitog knjigovodstvenog stanja što se odrazilo i na istinitost bilance koja se, s obzirom na to, mora iskorrigirati, Riječka je banka obavijestila Hrvatsku narodnu banku, Vladu Republike Hrvatske, svog većinskog vlasnika Bayerische Landesbank iz Münchena, te najveće dioničare. Iako još nema točnih informacija o koliko se šteti radi, stvaraju se određene konture tko je i kako, osim glavnog dilera banke Eduarda Nodila, mogao biti upleten u cijeli slučaj, izjavio je jučer povodom "slučaja Nodilo" član Uprave Riječke banke Borislav Perožić, dok je Uprava banke za danas u podne najavila tiskovnu konferenciju na kojoj bi javnosti trebali biti prezentirani detalji nastale afere. Na upit, postoji li mogućnost da se zbog "korigiranja" bilance mora iskorrigirati i već objavljeni financijski rezultat banke za prošlu godinu, Perožić napominje da je i to moguće, kao što je moguće da se, slijedom toga, odgodi i glavna skupština banke zakazana za 27. ožujka. Da će skupština biti odgođena potvrdio nam je sinoć i gradonačelnik Grada Rijeke mr. Vojko Obersnel, koji je i član Nadzornog odbora Riječke banke, napomenuvši kako očekuje da će ovih dana biti i sjednica NO-a Riječke banke.

BLB u problemima

Bayerische Landesbank, većinski vlasnik Riječke banke, već je uzela u obzir utjecaj gubitaka Riječke banke na svoje financijsko izvješće za poslovnu godinu 2001. U izvješću za medije od 13. ožujka BLB ne navodi o kojem se iznosu radi, već samo to da su gubici u Riječkoj banci nastali "zbog kriminalnih aktivnosti pri trgovanju devizama". BLB, šesta po veličini njemačka banka u većinskom je državnom vlasništvu, konsolidirane bilance od 305 milijardi eura i s oko 8.300 zaposlenih koja je, prema preliminarnim podacima, u 2001. godini ostvarila profit manji za 34 posto nego 2000 godine. Nedavno je Moody's smanjio financijsku snagu BLB na "C" zbog njezine velike izloženosti prema njemačkom biznismenu u poteškoćama Leu Kirschu koji joj duguje oko 1,9 milijarde eura, navodi časopis "Banka".

Djelatnici banke, kao i sami direktori Sektora, konsternirani su privođenjem Nodila i novonastalom situacijom i nadaju se da će i njima uprava objasniti o čemu se radi. U banci se javila opravdana bojazan od naglog povlačenja depozita, zatvaranja deviznih računa i gubljenja komiteta, naročito većih riječkih poduzeća, što bi rezultiralo nesagledivim posljedicama. No, ističe Perožić, Riječka je banka izuzetno likvidna i nema govora o bilo kakvim posljedicama po klijente i štediše. Na šalterima Riječke banke, kao i obično vladaju gužve, a direktor Sektora stanovništva Ante Zubović to objašnjava prije svega aktualnom isplatom mirovina.

Njemački su mediji jučer javili da je diler Riječke banke toj banci koja je u većinskom vlasništvu Bayerische Landesbank nanio "milijunsku štetu", a minhenski Abendzeitung objavio je da je riječ o iznosu većem od 100 milijuna eura, prenosi "Bankamagazine" koja citira i naš list u kojem je spomenuta neslužbena informacija da je Nodilo banku oštetio za 60 milijuna eura. "Naši izvori navode i mnogo veće iznose, što bi značilo da je gubitak premašio iznos jamstvenog kapitala treće po veličini banke u Hrvatskoj".

Snažan pad dionice Riječke banke

Kako navodi "Bankamagazine" koja citira glasnogovornika Zagrebačke burze Željka Karduma, dionice Riječke banke jučer su na Zagrebačkoj burzi zabilježile snažan pad cijene. Na početku trgovanja cijena dionice bila je 221 kunu da bi se naglo strmoglavila na samo 170 kuna, što je više od 37 posto. Nastavak trgovanja donio je i lagani oporavak na 180 kuna po dionici, ali to još uvijek predstavlja 33 posto nižu cijenu u odnosu na početak trgovanja. Do 15 sati vlasnika je, u 40-ak transakcija, promijenilo više od 20.000 dionica u ukupnoj vrijednosti od 3.700.000 kuna, što je predstavljalo više od 10 posto dotadašnjeg dnevnog prometa Zagrebačke burze. Prema izjavi Karduma, ovakav pad cijene neke dionice iz prve kotacije, već bi pokrenuo mehanizme zaštite investitora, pa bi od strane uprave bilo zatraženo objašnjenje o uzrocima ovakvog ponašanja dionice. No, dionica Riječke banke nalazi se u TN kotaciji burze, tako da se na nju ne primjenjuju tako visoki standardi zaštite. Iako je Rohatinski, guverner

HNB-a na službenom putu u SAD-u, HNB se o slučaju u Riječkoj banci ipak oglasila priopćenjem: "U cilju stjecanja potpunijeg uvida u okolnosti nastanka štete u Riječkoj banci, HNB će uskoro u banku uputiti svoje kontrolore. Međutim, neovisno o pričinjenoj šteti Riječka banka ima vrlo visoku adekvatnost kapitala, raspolaže s preko 900 milijuna kuna jamstvenog kapitala, likvidna je i pored toga drži vrlo velike iznose u rezervama likvidnosti te ima i veliku mogućnost korištenja sredstava HNB-a, pa je njeno redovno poslovanje neupitno", stav je HNB-a, koji djeluje umirujuće, vjerojatno i zato jer je HNB svjesna da bi 'domino efekt' povlačenja štednje predstavljao opasnost za cijeli domaći bankovni sustav.

Lanjske dileme

Predsjednik Uprave Riječke banke mr. Ivan Štokić nije se još ni na koji način osobno očitovao o slučaju. Međutim, treba podsjetiti na prošlogodišnju glavnu skupštinu Riječke banke u travnju, kad je Štokić iznio dobit od 135,6 milijuna kuna za 2000. godinu, iako je ranije, već pred kraj 2000. godine, što nije uobičajeno, izašao s nerevidiranim podacima od 180 do 190 milijuna kuna dobiti. Razlika je, saznalo se kasnije, proizašla upravo iz negativnih tečajnih razlika, s kojima je banka već tada imala problema i koje su, proizlazi, samo u mjesec dana (studeni na prosinac 2000. godine) "pojele" čak 60 milijuna kuna! To je bilo sumnjivo tadašnjem malom dioničaru Riječke banke Ivanu Hrenu, direktoru brokerske kuće Ceufin brokers, koja se s Riječkom bankom sporila na Trgovačkom sudu (parnicu je ovaj mjesec ponovno dobila Riječka banka op.a.), koji se tada suprotstavio podacima koje je u izvješću iznio Štokić. Hren je upitao kako je moguće da su rezultati tako sjajni kad je čak 61 milijun kuna izgubljen na negativnim tečajnim razlikama, dok su rezervacije za sumnjive poslove prepolovljene sa 100 na 50 milijuna kuna? Znači li to da bi na neki rok rezervacije trebale biti jednake nuli kako bi se mogla ostvariti ovolika dobit, zanimao se Hren, jasno aludirajući na mogućnost napuhavanja dobiti.

Revizor se ogradio?

- Reviziju poslovnih rezultata Riječke banke izvršila je jedna od najuglednijih revizorskih kuća u svijetu KPMG, pa su oni u tom pogledu neupitni. Ona je svoj posao obavila tim bolje što je po prvi put radila kod nas, a u tim slučajevima, znamo da su revizori posebno oprezni, odgovorio je tada Štokić.

Ove su godine, što je nevjerojatna koincidencija, neto rezultati poslovanja identični kao i lani, i opet iznose 135 milijuna kuna (?), a ironija jest u tome, da se, navodno, revizorska kuća KPMG prije tri dana u HNB-u ogradila od bilance Riječke banke za prošlu godinu. Neki bankari koje smo kontaktirali tvrde kako je teško razumjeti da Uprava nije znala za transakcije koje je izvodio Nodilo, budući da je praksa da se dnevno na nivou banke raspravlja o količini novca koja će biti plasirana na devizno tržište. (Novi list, 15.3.)

Radim: brošure, prospekte, kalendare, pozivnice za vjenčanje web stranice, naljepnice, te kompletnu pripremu za tisak.

Emil Simunovic
Graphic Designer

Tel/Fax: (416) 532 6106
Cell: (416) 858 6231

esimunovic@yahoo.com
www.cherry.nicewebs.com

Marin Sopta:

Unatoč silnim obećanjima i najavama, poslije 3. siječnja 2000. hrvatski su iseljenici zaboravljeni

U društveno-socijalnim, a izvan svega političkim previranjima i apsurdima koji se događaju u hrvatskom društvu, odnosi na relaciji domovina-iseljenništvo zauzimaju visoko mjesto. Naime, nakon hvalospjeva, a vrlo često i glorificiranja uloge hrvatskih iseljenika u uspostavi slobodne, suvremene i demokratske Hrvatske u prvih deset godina njena postojanja, u posljednje vrijeme, konkretno od 3. Siječnja 2000. Godine, sve se manje i manje govori o povratku iseljenika i o njihovim potencijalnim investicijama u hrvatsko gospodarstvo.

Današnji stav još više zbunjuje ako se podsjetimo kritike današnjih koalicijskih partnera u Vladi, u vrijeme kada su bili u oporbi na račun politike HDZ-a prema hrvatskim iseljenicima. Da bismo mogli bolje razumjeti i objasniti današnje odnose, veoma je važno iznijeti sadržaj pisma koje je 14. ožujka 2000. potpredsjednica Vlade Željka Antunović poslala svim resornim tijelima državne uprave, kao i veleposlanstvima Republike Hrvatske u zemljama u kojima žive Hrvati.

U pismu koje se bavi pristupanjem izradi programa Vlade Republike Hrvatske za oživljavanje odnosa s Hrvatima u drugim zemljama, osim ostaloga piše:

"Mnogi Hrvati u dijaspori su nakon osamostaljenja Republike Hrvatske i tijekom agresije na Republiku Hrvatsku svesrdno i na mnoge načine pomagali Hrvatskoj. Ubrzo su se uvjerali da njihovu pomoć tadašnja vlast ne samo da nije cijnila, nego se i zloupotrebljavala, tako da su mnoga sredstva netragom nestala, mnogi koji su se željeli vratiti i ulagati vlastita sredstva u oživljavanje hrvatskog gospodarstva bili su izigrani ili onemogućeni, te je zanos i povjerenje Hrvata u drugim državama bili pokolebani i ubrzo su splasnuli.

(...) Vlada Republike Hrvatske želi ponovno pokrenuti aktivnu suradnju s Hrvatima u svim državama u kojima žive, bez obzira jesu li u statusu iseljenika ili autohtone manjine (...) Želi se oživjeti suradnja u svim oblicima gospodarskog, društvenoga i kulturnog života. Vlada Republike Hrvatske stoga pristupa izradi Programa oživljavanja odnosa s Hrvatima u drugim državama.

U tu se svrhu angažiraju sva resorna tijela državne uprave i veleposlanstva Republike Hrvatske u zemljama u kojima žive Hrvati".

Evo, prošle su dvije godine od tog pisma, a hrvatska javnost i iseljenništvo nisu upoznati tko na ovom programu radi i je li on gotov.

Nepobitna je činjenica da Vlada kao i na mnogim drugim poljima društvene djelatnosti uopće nema nikakav službeni program. Nemoguće je povjerovati da kod iseljenika nema više interesa za povratak i ulaganja u hrvatsko gospodarstvo. Uvjeren sam da bi se mnogi naši iseljenici bili voljni vratiti iz Njemačke, Kanade i Australije pod određenim uvjetima. Oni ne traže nikakve povlastice, pa se postavlja pitanje zašto potpredsjednica Vlade gđa. Željka Antunović i njen kolega iz Vlade ministar Radimir Čačić ne otvore vrata hrvatskim iseljenicima za povratak, za uspješno i bezbolno integriranje u hrvatsko gospodarstvo i hrvatsko društvo općenito. Leži li razlog u tomu što je u dijelu hrvatske političke i gospodarske elite i dalje prisutan kolonijalni mentalitet, koji u sprezi s određenim međunarodnim krugovima želi kolonizirati Hrvatsku u gospodarstvenom i u političkom smislu, ili je u pitanju udbaško, kosovsko, neokomunistički mentalitet koji i dalje iseljeniku Hrvatsku tretira i doživljava kao ekstremnu antidržavnu organizaciju, radikalne i nepismene desničare i tvrde hrvatske nacionaliste.

Kako očekivati povratak hrvatskih iseljenika u domovinu, njihove investicije u hrvatsko gospodarstvo, kada im se šalju pogrešni signali. U vrijeme kada Portugal i Italija odlučuju imati posebne zastupnike koji će zastupati dijasporu u u domaćim parlamentima, današnja koalicijska Vlada najvjerojatnije za iduće izbore ukida posebnu listu za dijasporu. Da tragedija bude veća, njen je plan i oduzeti im pravo glasanja. Kako očekivati povratak hrvatskih iseljenika u domovinu, njihove investicije u hrvatsko gospodarstvo, kada se zatvaraju hrvatska diplomatska predstavništva, gdje postoje i djeluju dobro organizirane hrvatske zajednice.

Umjesto da otvaraju u iseljeništvu institucije slične "Goethe

Institutu" ili "British Cultural Council", kao što su s velikom pompom najavljivali, gospodina Jakša Kušan predsjednik Upravnog odbora Matice iseljenika i njezin ravnatelj Boris Maruna, dugogodišnji Kušanov prijatelj, suradnik i politički istomišljenik, vode svoj međusobni rat.

Ipak da u ovom depresivnom prikazu ima nade za optimizam primjer je današnjeg ravnatelja Instituta "Ruđer Bošković" prof. Dr. Stjepana Marčelje. Svakako je vrijedna hvale odluka prof. Marčelje da se sa svojom obitelji vrati iz Australije u Hrvatsku. Nadam se da će kao priznat stručnjak pridonijeti povezivanju hrvatske znanosti s međunarodnom zajednicom. Također se možemo nadati da će i neki drugi od približno 1500 hrvatskih znanstvenika i stručnjaka koji rade i predaju na raznim svjetskim sveučilištima, odlučiti slijediti njegov primjer.

Postavlja se pitanje što nam je raditi kako bi odnosi na relaciji domovina - iseljenništvo postali učinkovitiji za opće dobro. Stečena iskustva drugih država s njihovom dijasporom mogu poslužiti kao dobar obrazac za Hrvatsku. Iskustva jednog Izraela, ili u novije vrijeme Irske, čije iseljenništvo ima barem sličan emocionalan odnos prema domovni, kao što hrvatski iseljenici imaju prema Hrvatskoj, treba iskoristiti u našem odnosu prema hrvatskim iseljenicima.

Da bi se negativan trend koji vodi potpunu zamrzavanju odnosa između Hrvatske i iseljeničtva zaustavio, da ne bismo ponovno stvarali hrvatsku političku emigraciju, potrebno je opet ustrojiti Ministarstvo za useljenništvo, zatim ustrojiti hrvatsko nacionalno vijeće za iseljenništvo.

Njegove bi temeljne zadaće bile izrada nacionalnog programa čiji je glavni zadatak minimalizirati iseljeničke tijekom stanovništva i poticanje za što brži, masovniji, efikasniji i kvalitetniji povratak hrvatskih iseljenika: predlaganje prioriteta u provedbi nacionalnog programa, posebno vezanih uz povratak i reintegraciju povratnika te gospodarski razvitak. Zatim: poticanje suradnje između različitih društvenih i kulturnih institucija u Hrvatskoj sličnim institucijama u hrvatskim iseljeničkim zajednicama; djelatno sudjelovanje na različitim javnim manifestacijama vezanim uz integracijske procese domovinske i izvandomovinske Hrvatske posebno na stručnim i znanstvenim skupovima te kulturnim manifestacijama.

Također, poticanje i sudjelovanje u različitim tipovima izdavačke djelatnosti vezanim uz integracijske procese; obavljanje drugih aktivnosti za potrebe Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva razvitka, useljeničtva i obnove vezanih uz integraciju domovinske i iseljene Hrvatske.

Uz političku volju, a pod uvjetom da se hrvatsko iseljenništvo tretira kao sastavni dio hrvatskog nacionalnog korpusa, uvjeren sam da je to ostvarivo, jer ima dosta sposobnih i iskusnih stručnjaka i u domovini i u iseljeništvu da ovakav program provedu u djelo.

Hrvatski nacionalni interesi, a suradnja s hrvatskim iseljenicima i njihova integracija u hrvatsko društvo su dio tih interesa, zahtijevaju od svih nas takav pristup.

Autor je direktor Hrvatskoga centra strategijskih istraživanja.

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

Hrvatska slikarica Slava Raškaj

U stanu kojih prijatelja u Zagrebu nalazi se jedna slika, koja mi je privukla pogled kad sam kod njih pred neko vrijeme. To je poznata slika "Slapovi na Plitvičkim jezerima" hrvatske slikarice Slave Raškaj. Nekoliko dana kasnije posjetila sam poznatog sakupljača slika hrvatskih slikarica dr. Josipa Kovačića (o njemu ću svakako napisati članak vrlo skoro, jer zaista je poseban čovjek), i nagledala se njenih slika, kupila i katalog njenih djela, i sve me to nekako vuče napisati vam malo o hrvatskoj slikarici čije slike upravo odišu posebnom ljepotom Hrvatske i cvijeća.

Godine 2000. otvorena je u Ozlju izložba slika ozaljske slikarice Slave Raškaj, gdje je posjetiteljima predstavljeno šezdesetak djela ove slikarice. Većina tih slika najčešće su dio nasljedstva obitelji doktora koji su liječili Slavu, ili su bile sakrivene po privatnim zbirkama. Konceptcija ove izložbe, koja je bila nazvana "Poznata i nepoznata Slava" proizlazi iz samog naslova izložbe. Neke slike na toj izložbi bile su poznate posjetiteljima, neke potpune nepoznate, javili su se novi vlasnici, neka djela su se prvi puta pojavila u javnosti.

Kad govorimo o Slavi Raškaj, ne možemo a da ne govorimo o Ozlju, gdje je rođena krajem 19. stoljeća (1877.) - jer Ozalj i ljepota prirode toga kraja predstavljena je na mnogim njenim slikama. Slava Raškaj, jedna od najvećih hrvatskih slikarica, rođena je gluhoj. Kako je bila dio dobrostojeće obitelji, provela je djetinjstvo lutajući po ozaljskim proplancima i šumama, u dječjim igrama i kupanju na obali Kupe. No, od svoje osme godine napustila je rodni dom, i ostala sama na školovanju, daleko od kuće, u Zavodu za gluhojnu djecu u Beču. Već tada je slikala i iz tog perioda sačuvano nam je nekoliko poznatih radova: "Oklop I,II" i "Profil viteza", radovi koji su vlasništvo Zavoda za gluhojnu djecu u Zagrebu, te "Vjera, ufanje i ljubav" itd. U bečkom Zavodu za gluhojnu likovna poduka je bila na vrlo visokom nivou, što vidimo po prvim solidnim radovima Slave Raškaj po povratku u Ozalj. Dr. Kovačić ima u svojoj izuzetno velikoj zbirci radova i mapu sa studijama olovkom i kredom grčkih kipova i portreta, te drugih radova.

Malo duži pogled na radove Slave Raškaj ukazuju na njenu posebnost. Vrijednost njenih slika, kreativnost, likovnost, zakonitost kompozicije nisu potpuno ovisili o njezinom razvojnom putu kao slikarice - od jednostavnih mladenačkih crteža u Bečkoj školi do godina u ateljeu Bele Čikoša - nego je kvaliteta slika ovisila o njezinom unutrašnjem raspoloženju, o motiviranosti temom. Vrlo je teško pratiti njen razvojni put, jer već 1893. po povratku iz škole, pa do odlaska u Zagreb 1896. nalazimo izvanrednih radova, isto kao što ćemo i 1899. u doba njenih najboljih kreacija, naći i dječja rješenja. Pogledate li njezine slike, dobit ćete pregled kroz njeno stvaranje. Studije cvijeća, dvadesetak slika koje su bile izložene u Ozlju, ukazuju na mogućnost otkrivanja nove mape: "Studija cvjetova: visibaba, šeboj i dalija", "Karanfil pod granom crvenih ruža", "Bijele ruže", "Carski ljiljan" itd. Svaka od tih slika je potpisana karakterističnim potpisom "S. pl. Raškaj", i po tome se može naslutiti da su ta djela raniji radovi, kad se još poziva na svoje plemićko porijeklo. Kasnije slike potpisuje samo sa "Slava", ili inicijalima.

Od godine 1896. živi u Zagrebu i u ateljeu slikara Bele Čikoša dobiva svoje prve profesionalne poduke iz slikarstva, i on joj je uzor, učitelj i prijatelj sve do odlaska u Ameriku, godine 1902. On je uvodi i u buran likovni život Zagreba toga vremena. Godina 1898. je čas kad se hrvatski slikari i kipari okupljaju oko poznatog hrvatskog slikara Vlahe

Bukovca, organiziraju se u "Društvo hrvatskih umjetnika", otvara se Umjetnički paviljon, pišu se manifestni programi o slobodi likovnog izraza, te o potrebi iskazivanja umjetničke individualnosti. Slava Raškaj sudjeluje na svim tim manifestacijama, izložbama hrvatskih slikara pri otvorenju Umjetničkog paviljona, na izložbama u Petersburgu i Moskvi, Svjetskoj izložbi u Parizu (1900.), uvijek sa dvije do tri, za nju karakteristične slike malog formata u tehnici akvarela. Bez obzira na zahtjevnost društva, veći dio njenog opusa odnosi se na slike pejzaža i sela; na zapise jednog trenutka, na zadržanu atmosferu... Kao da je željela zauvijek sačuvati vizure svog Ozlja, njenog okruženja: "Kupa kod Ozlja", "Poljsko cvijeće na rubu odrona", "Ljetno predveće na Zaluki", "Seoska kuća kraj mlake" itd. Uz takve slike nalazimo i zapise s putovanja: "Gondole pred S. Giorgiom u Veneciji", "Slijepa ulica" je njena kao dio Zagreba, pa i pejzaži iz Slavonije (živjela je u Orahovici godine 1900) su njeni. Neke slike velikog formata slikane su za poklon: "Slapovi na Plitvičkim jezerima" "Krajobraz za gospodu Geman" itd. U tehnici ulja nije se razlikovala od drugih učenika Bele Čikoša, a teme su joj najčešće bile vaze s cvijećem. Tu možemo Slavu prepoznati pa valerima boja na listu ili latici. Svakodnevno je nešto bilježila onim posebnim darom za akvarel: "Šumarice u vazi", "Stručak pavitine", ili jasmína ili bergenije...

Slava Raškaj bila je poznata po portretima. Izvanredan je rad u pastel "Portret majke" (1900.) i nedovršen rad "Brat Jurica", kada nastaju gotovo sve njene slike u pastel.

Na ovoj izložbi u Ozlju pojavile su se i dvije dosad nepublicirane slike. Radi se o Slavinim radovima oko 1900. i njenog odnosa prema simbolizmu s kraja stoljeća, odnosno secesiji. Jednoj je dr. Kovačić dao ime "Zgnječeni lopoči", a druga je slika "Slapovi na Plitvičkim jezerima". Prva slika je malog formata, ali neobične teme, koja je obilježje Slavinog prijelaska u drugi senzibilitet, u transcendentni svijet. Boje su tipično Slavine: lisno zelene s preljevima u ljubičasto, ali tema je nadvladala kolorit. Pejzaž je nadnaravan, ispunjen pupoljcima lopoča koji bi željeli probiti se na površinu, ali su bez snage. U pozadini zapažamo u lunamom svjetloplavom pejzažu velike listove lopoča koji leluaju u nestvarnom svijetu.

Druga slika, "Slapovi na Plitvičkim jezerima" je slika koja vas općini. Završena je 2. srpnja 1901. godine. Ono što posebno ostavlja dubok utisak na toj slici je modro-zelena-ljubičasta gama u kontrastu s narančastim zalaskom sunca.

Ali nakon bljesaka, nažalost dolazi tama. Od godine 1901 javljaju se znakovi duševne bolesti, koja joj uskraćuje mogućnost daljeg stvaranja. Iako je u Zavodu za umobolne u Stenjevcu imala i pribor za slikanje, njen nemiran i iscrpljen duh ne kreira više ništa osim infantilnih crteža. Njen život će se ugasisi u dvadesetdevetoj godini života, 1906. godine. Godine 1999. njezini zemni ostatci prenešeni su iz Stenjevcu u rodni Ozalj i njen grob se danas nalazi unutar cinkture ozaljske crkve sv. Vida.

Kula ozaljskog Starog grada

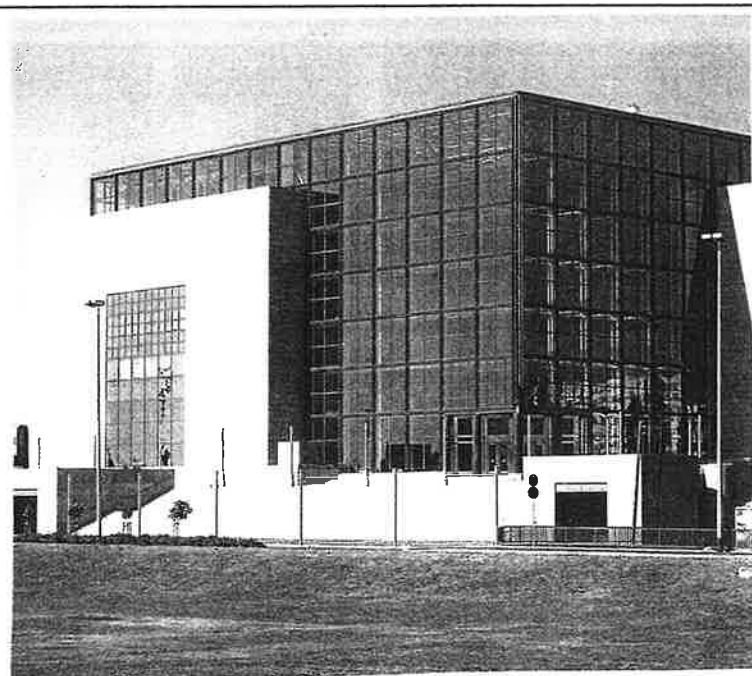
Postignutim ozračjem, specifičnim plenerizmom i slikanjem svjetla, ostvarenim u svojim djelima, dala je osebujuć prinos hrvatskom slikarstvu. Slava Raškaj pripada razdoblju moderne i to komponenti njezinih impresionističkih struja. Posebno je važna njena uloga u povijesti hrvatskog akvarela.

Enciklopedija hrvatske umjetnosti, "Poznata i nepoznata Slava"

obitelji Patačić i dr. Zadaća je ove zbirke sakupljanje, čuvanje i obrađivanje svih vrsta zemljopisnih karata pa se veliki dio fonda ove zbirke odnosi na područje srednje, južne i jugoistočne Evrope te sadrži 30 000 listova karata, 50 zidnih karata, 127 starih atlasa od kojih su najvrednija izdanja Orteliusa, Mercatora, Hondiusa, 2. izd. Geographie C. Ptolomeusa, pomorski atlas C. F. Beauprea, a od karata se izdvajaju Coppo: Tabula Histriae (1575), Hirshvogel: Schiavoniae, Croatiae.... (1573), u zbirci se nalaze planovi Osijeka, karte Vojne krajine i dr. U knjižnici još djeluju i posebne zbirke službenih publikacija, zbirka doktorskih disertacija i magistarskih radova te zbirka muzikalija i audio materijala.

Najznačajnija je, međutim, posebna knjižnica tzv. Metropolitana, koja se posebnim ugovorom između Prvostolnog Kaptola i Kraljevske sveučilišne knjižnice nalazi od 1914. u sastavu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Počeci ove knjižnice sežu u 11. stoljeće kada Zagreb postaje biskupski grad (1093/94). Već u najstarijem inventaru Riznice (1394) zagrebačke katedrale registrirano je 111 rukopisa, osnovu knjižnice u XIII. stoljeću čine pravne, biblijske, liturgijske, filozofske i teološke knjige, za proširenje Metropolitana posebno su zaslužni biskup Mikulić (gradi posebnu zgradu, 1692. te otkupljuje vrlo vrijednu knjižnicu slovenskog polihistora J. W. Valvasora) te Maksimilijan Vrhovac i Juraj Haulik koji je Metropolitanu otvorio javnosti 1846. godine. U Metropolitanu se čuva najveća zbirka inkunabala (252) te vrijedna djela tiskanih knjiga iz XVI. st. sa čak 1470 naslova. Ova je knjižnica ostala u tzv. staroj zgradi na Marulićevu trgu, zajedno s Državnim arhivom.

Nacionalna sveučilišna knjižnica opremljena je najsuvremenijom tehnologijom te je tako njen katalog pohranjenih djela pretraživ elektronskim putem, a ujedno je povezana na sve pojedinačne knjižnice sveučilišta u Zagrebu, Osijeku i Splitu, kao i na većinu svjetskih nacionalnih i sveučilišnih knjižnica.

Nova zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice

Hrvatsku Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu može se posjetiti virtualnom šetnjom njenim prostorima na adresi: <http://www.nsk.hr>

Iz naše zajednice

Walk - a - thon: djeca hrvatske subotnje škole iz Oakvilla, 23. ožujka 2002.

In memoriam

Ljubica Štefan: Živjela je za istinu o Hrvatskoj

Krajem devedesetih primjetio sam tekstove Ljubice Štefan u hrvatskom tisku. Ona je pak uočila moje i zatim predložila da se upoznamo. Bio je to susret dva naraštaja, ali razumijevanje i simpatija istomišljenika osjetila se na prvi pogled. Uslijedilo više naših susreta, koji su trajali satima u kojima mi je Ljubica, već na zalazu života, ali još puna vitalne intelektualne energije, željela što više toga ispričati i prenijeti iz svog sjećanja i životnog iskustva. Tako se rodilo tiho i toplo prijateljstvo. Priča o profesorici Ljubici Štefan je zapravo dokaz kako nikada nije kasno i kako čovjek i na kraju života može biti vrlo koristan i plodonosan. Ljubica ostaje upamćena i zabilježena u hrvatskoj povijesti zahvaljujući energiji i vrijednom istraživačkom i publicističkom radu u svom - osmom desetljeću života!

Prije dvije godine Ljubica mi je uz kavu pričala svoju životnu priču, koja počinje s njenim ocem u Prvom svjetskom ratu. On je kao pričuvni austrijski časnik bio zarobljen i preko Albanije odveden u logor u Italiju. Odbio je postati dobrovoljac srpske vojske, pa zato nakon povratka u rodni Karlovac, u tadašnjoj Kraljevini SHS, nije mogao dobiti posao kao profesor na Karlovačkoj gimnaziji. Po dekretu tadašnjeg Ministarstva prosvjete raspoređen je u Prilep, i tek se poslije na kratko vraća u Karlovac, a zatim ponovno seli u Beograd. Tako je Ljubica rođena 1921.g. u Prilepu. Oba roditelja bili su Hrvati iz Karlovca, no majka joj je rano umrla. Ljubica zato za vrijeme Drugog svjetskog rata boravi u Karlovcu, kod strica, i tu oboje pomažu zbrinjavati židovske obitelji. Tada je prekinula započeti studij jezika u Zagrebu, te je 1949.g. u Beogradu, kamo se preselila k ocu, završila studij slavistike. Nakon studija, radila je kao profesor u Bosni, Vojvodini i na Kosovu, a svoj radni vijek završava kao profesor na Saobraćajnom fakultetu u Beogradu, gdje je predavala rusku terminologiju do mirovine.

Odlazeći u mirovinu 1988.g. Ljubica Štefan počinje se baviti povijesnim istraživanjima. Potajno istražuje po beogradskim knjižnicama i arhivama, prikuplja raznu povijesnu građu koja drugima nebi bila dostupna (bila je profesor i predavač), te započinje pisati knjige kojima želi posvjedočiti povijesne istine. Godine 1989.g. izlazi joj prva knjiga u Sloveniji - 'Trilogija o Albancima', ali ne pod njezinim imenom. Ona naime i dalje nastavlja raditi i živjeti u Beogradu, u psihozi straha od mogućeg otkrivanja. Zatim 1991. i 1992.g. izlaze i druge dvije knjige 'Mozaik izdaje' i 'Pregled srpskog antisemitizma', obje pod tuđim imenom odnosno pseudonimom (o tim okolnostima i još ponečem, najbolje svjedoči bilješka o autorici u knjizi 'Istinom i činjenicama za Hrvatsku', izdanje HKZ - Hrvatsko slovo). Početkom devedesetih u Beogradu, u općem antihrvatskom ludilu, gotovo je nemoguće opstati kao Hrvat. Tada je - kada se sve hrvatsko proglašavalo ustaštvom i špijunažom - posebno riskantno i opasno bilo njezino konspirativno istraživanje i pisanje. Zato radi osobne sigurnosti, sada već sedamdesetjednogodišnja sjedokosa profesorica Štefan, hitno napušta Beograd, gdje ostavlja stan, mirovinu i svu imovinu, kako bi 4.srpnja 1992.g. kao izbjeglica bez ičega stigla u Zagreb. Na slobodi u Zagrebu, neviđene energije za njezine godine, nastavlja svoj publicistički rad.

Godine 1990.g. bila je prvi puta u Izraelu. U Memorijalnom centru vidjela je prostor koji je namijenjen pravednicima među narodima iz Europe. Zapitala se, kako da tu uopće nema prostora koji pripada njezinom hrvatskom narodu. No, vidjela je u posebnoj mapi na temu Stepinca i Židova mnogo dokumenta, koji nisu bili izloženi i nisu se mogli fotokopirati. Prisjetila se pomaganja Židovima u Karlovcu i humanosti svog pokojnog strica Luje. Zato odmah po dolasku u Zagreb 1992.g. piše Židovskim organizacijama o tome kako su njezin stric i ona pomagali Židovima u Drugom svjetskom ratu. Piše i potpredsjedniku Yad Vashema Rubenu Dafenu u Izrael. Kasnije se pokaže da je Ruben Dafen podrijetlom Zagrepčanin, kojemu je majka stradala od Srba u beogradskom logoru Sajmište. U susretu s Dafenom pita ga kako to da u Jeruzalemu nema niti spomena o srpskom holokaustu nad Židovima. On joj je odgovorio da se to nisu usudili pokrenuti beogradski Židovi - radi straha od odmazdi! Tada mu ispriča o tome kako je i ona živjela u velikom strahu u Beogradu, pa je iz njega izbjegla.

U travnju 1993.g. za strica Lujicu Štefanu i sebe osobno dobiva izrael-sku povelju i medalju Pravednika među narodima. Posjećuje ponovno

Izrael i osobno prima ta najviša židovska priznanja. Njezino ime i ime njezinog strica uklesano je na Zidu počasti u Vrtu pravednika. Na njezin izričiti zahtjev ta su imena po prvi put u Memorijalnom centru Yad Vashem uklesana uz ime Croatia, umjesto do tada isključivog imena Yugoslavia. Tom prilikom ne pronalazi više onu mapu i dokumente na temu Stepinca i Židova, koji se nisu smjeli fotokopirati. Za te dokumente Ljubica Štefan ustvrdila je da su nestali po jednoj kontraverznoj diplomatskoj osobi koja se nalazila u počasnoj službi Republike Hrvatske u Izraelu. Ista joj je osoba poslije i prijetila da prestane svoju aktivnost na istraživanju i pisanju Hrvati - Židovi - Srbi. Prema njenoj priči, taj je diplomat odbio i zamolbe Apostolata za proglašenje blaženim kardinala Stepinca u Zagrebu u svezi s pronalazanjem traga dokumentima o Stepincu. Zato je ona zaključila kako je upravo ta osoba kriva za nestanak dokumentacije o Stepincu iz izraelskog Memorijalnog centra. O tome i nekim drugim detaljima obavijestila je tada visokorangiranog dužnosnika Ministarstva vanjskih poslova u Zagrebu (i danas poznatog), koji nije pokazao previše interesa, niti previše poštovanja prema Ljubici Štefan i njezinim informacijama. Ljubica je ponovno prepuštena sebi, svojim pitanjima i svojim emotivnim patnjama. Kao vjemica posebno trpi i želi dokazati istinu o kardinalu Stepincu. Zalagala se da se u potpunosti otkriju i objelodane činjenice o prijetnji nacista 8. prosinca 1943.g. i Stepinčevom podhvat preseljenja starih Židova iz Doma staraca "Lavoslav Švarc" iz Stenjeveca na crkveno imanje Brezovicu (vidi 'Hrvatsko slovo', 6.veljače 1998.). Govorila je kako pretpostavlja se da se dio dokumentacije o Stepincu i pomoći Židovima nalazi i danas u staračkom domu "Lavoslav Švarc", u Zagrebu na Bukovačkoj cesti. Rekla je kako je zato dva puta posjetila ravnateljicu doma, ali je ona bila odbila suradnju.

Ljubica niti nakon tih razočaranja nije posustala. Na temelju prikupljene povijesne građe, sada pod svojim imenom, napisala je 1996.g. knjigu 'Srpska pravoslavna crkva i fašizam' (izdanje Nakladni zavod Globus). Zatim 1998.g. slijedi knjiga 'Stepinac i Židovi' (izdanje Croatiaprojekt), te 1999.g. 'Istinom i činjenicama za Hrvatsku' (izdanje HKZ - Hrvatsko slovo) i 'Mitovi i zatajena povijest' (izdanje Krešimir-SlovoM). U domoljubnoj namjeri dijelila je i podijelila sve svoje knjige, koje je umjesto novca dobivala kao kompenzaciju za autorske honorare. Njene su knjige prevedene na strane jezike, korištene u cijelosti ili dijelovima i kao takve pretiskavane. To je činjeno bez njezinog znanja i odobrenja, ne poštujući njezino autorstvo: piratskim se postupcima iskoristavalo njeno istraživanje. Tako su snimljeni i videomaterijali bez njezine suglasnosti, pa čak i bez obavijesti. Nije dobila nikakvu odštetu niti protuvrijednost kao autorica. Sve to pod kraj života duboko ju je povrijedilo. Treba pri tom uvažavati činjenicu njezinih godina, njezinog mukotrpnog arhivskog i istraživačkog rada u Beogradu i straha kojeg se tamo zasigurno 'nauživala'.

Po dolasku u Zagreb 1992.g. dobila je mnogostruka obećanja od tadašnje HDZ-ove vlasti za rješavanje njezinog stambenog pitanja i egzistencije, ali ništa od tih obećanja nije ostvareno. Imala je prijatelje među svećenicima Isusovcima, koji su je u Beogradu i u Zagrebu krijepili u duhu vjere i pomagali joj. Živjela je vrlo skromno u Domu umirovljenika s minimalnom mirovinom, nedostatnom za pokrivanje troškova staračkog doma i života. Žarko je željela izaći iz okvira domskog života, koji nije bio pogodan za istraživački rad, jer je imala osjećaj praćenja telefona, pošte i kretanja. Željela je svoja četiri zida ili bar smještaj u samostanu. Ipak teško je primala tuđu pomoć, bila je vrlo skromna i nenametljiva. Sjećam se naših skupnih i zajedničkih komemoracija i posjeta Vukovaru i Hrvatskoj Kostajnici. Na tim mjestima bezumnih srpskih razaranja, Ljubica Štefan je bila doslovno slomljena. Izdvajala se iz skupine i molila da ju se ostavi samu. Kasnije, kao da se željela ispričati za svoje snažne emocije, govoreći kako svoju bol mora proživljavati u samoći lutanja i molitvi među ruševinama.

U Zagrebu je sve pisala na starom pisačem stroju. Pratila je više dnevnih listova i tjednika, posjećivala sve značajnije domoljubne događaje i posebno promocije domoljubnih knjiga. Redovito se javljala u

Nastavak na 14 strani

tisku sa svojim prosvjednim člancima. Posljednji puta smo se vidjeli na pokopu hrvatskog velikog domoljuba dr. Anto Matkovića, u jesen prošle godine. Još se doimala snažnom. Uskoro zatim javila mi se telefonom i rekla da mora na operaciju. I ponovno ništa nije tražila za sebe osobno. Molila je da ju o bolestima ništa ne pitam. Ipak rekla je da boluje od onog od čega se umire i da to već dulje vrijeme zna. Prolazili su bolnički dani, dani poslije operacije. Vratila se u dom i odbijala posjete i bilo koji oblik

pomoći. Želio sam je vidjeti i posjetiti za Božić, no morao sam dar ostaviti na porti doma. Zatim je ponovno završila u bolnici i još je jednom operirana. U međuvremenu primjetio sam i jednu njezinu repliku u tisku za koju ne znam kako je skupila snage. Može se reći - bila je neumoma i do smrti je pregarala za hrvatsku istinu. Često se pitam kako je sve to uspijevala i stizala, odakle je crpila snagu za svu aktivnost? Odgovor je očito u pregolesoj ljubavi za Hrvatsku!

Damir Borovčak (Hrvatsko slovo, 22. ožujka)

Hrvatski jezik

NATAŠA BAŠIĆ, JEZIKOSLOVKA, UREDNICA U LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU "M. KRLEŽA"

Hrvatski pravopis napadaju frustrirani politikanti

Osporavatelji Babić-Finka-Moguševa pravopisa nisu do danas iznijeli ni jedan valjan stručni razlog kojim bi potrlj osnovne vrijednosti toga priručnika; na djelu je pokušaj spaljivanja te knjige političkom diskvalifikacijom

Jezikoslovka Nataša Bašić, urednica u Leksikografskom zavodu "Miroslav Krleža" i pomoćnica ravnatelja te ustanove, kroatistica je koja se osobito bavi suvremenim standardološkim pitanjima i poviješću razvoja hrvatskoga standardnog jezika. Na kraju još jedne (neuspjele) etape uporne hrvatske potrage za dobrim pravopisom, ta je znanstvenica stoga naša današnja sugovornica.

Poslije dugo vremena Hrvati su se, poput drugih slobodnih naroda, našli u prilici da samostalno odlučuju o standardizacijskim postupcima u vlastitome jeziku i pravopisu, napisali ste u jednom svom stručnom članku. Zašto se onda Hrvati ne mogu dogovoriti ni oko naizgled tako jednostavna priručnika kakav je školski pravopis?

- Iz vrlo jednostavna razloga: nisu postavljena čvrsta načela na kojima se imao napisati školski pravopis. Naime ona su bila postavljena tako široko da su mogla obuhvatiti koješta. Time je izbjegnuto izvođenje na čistinu otvorenih jezičnih i pravopisnih pitanja te ponovno vraćena loptica na početak. Igra mačke i miša može potrajati u nedogled, odnosno trajat će sve dotle dok jedno stručno tijelo ne presiječe i preuzme odgovornost i brigu o jeziku i pravopisu. Nakon što je zamro rad Jezičnog povjerenstva pri Matici hrvatskoj, jezično-pravopisnu politiku vode pojedinci prema vlastitim kriterijima, bez nadzora i svrhe. Takve prilike pogoduju neželjenim pojavama: vulgarnom politikanstvu, senzacionalizmu, jeftinim novinarskim dosjetkama, huškanju, etiketiranju, klanovskim i novčanim interesima, "kolegijalnim" podmetanjima i nadasve duhovnoj malograđanštini.

Nedavni natjecaj Ministarstva prosvjete za školski pravopis neslavno je propao, jer su pristigla tri neupotrebljiva rukopisa. Kako bismo najlakše mogli doći do toga priručnika: ponavljanjem anonimnoga natjecaja, narudžbom od određenoga autora ili skupine autora ili nekim trećim putem?

- Neuspjao natjecaj za školski pravopis nedvosmisleno je pokazao da ozbiljan normativni priručnik kakav je pravopis ne može pasti s neba, nego mora biti rezultat promišljene jezično-pravopisne politike. Pri određenoj instituciji (primjerice HAZU, Institut za hrvatski jezik i

jezikoslovlje, Ministarstvo znanosti i tehnologije) treba osnovati jezično-pravopisno povjerenstvo koje će se trajno baviti otvorenim pitanjima hrvatskoga jezika i pravopisa. Njegovim članovima trebaju biti osim uglednih kroatista sa svih naših sveučilišta i stručnjaci za nazivlje - jednako iz prirodnih i društvenih znanosti, potom predstavnici izdavačkih kuća, književnih i novinskih udruga te svih onih ustanova koje žive od javne riječi. Ono treba utvrditi načela za izradbu pravopisa, razmišljajući o dvome: o povijesnom razvitku hrvatskoga jezika i pravopisa te o unutarnjim razvojnim silnicama hrvatskoga jezika koje izlaze iz njegova ustroja. To znači da moderan hrvatski pravopis mora uskladiti svoja pravila s dosadašnjima tako da se sačuva razvojni kontinuitet, a da se novomu u jeziku otvori tako da predvidi njegov budući razvitak. Kada se utvrde načela, pravopis nije teško napisati. Barem mi imamo u tom iskustva! Bilo bi dobro da to bude institucijski priručnik, ali nipošto ne bi smio biti na razini "Hrvatskoga jezičnoga savjetnika" (Zagreb, 1999), koji je potpisao Institut za jezik i jezikoslovlje. Dakle, trebaju ga pisati iskusni jezikoslovci s golemim znanjem, a ne improvizatori.

Od dva postojeća pravopisa, Babić-Finka-Moguševa i Anić-Silićeva, kojem Vi osobno dajete prednost? Koji je bliži hrvatskoj tradiciji rješavanja pravopisne problematike?

- Kritički sam pisala i o jednom i o drugom pravopisu. Oba su naslijedila dio građe iz starih pravopisa koja ne ide u pravopis, a najmanje u hrvatski pravopis. Primjerice, oba pravopisa imaju pridjev koščat, koji je izveden od imenice koska, dakle od riječi koja ne pripada hrvatskomu standardu. Anić-Silićev pravopis iz 2001. ima likove buradžija, crevara, crevaca (posljednji je i u Babić-Finka-Moguševu pravopisu). Zamislite ovu "hrvatsku" rečenicu: Za koščata buradžiju u crevari nema crevaca. Tko u Hrvatskoj tako govori i komu je onda namijenjen takav pravopis? To je tako kad se piše (prepisuje) ne razmišljajući. Suvremeni je hrvatski standard jekavski i nedvojbeno se sam razvija u tom smjeru bez obzira na količine takvih "crevaca" u našim pravopisima.

Pitanje strjelice i strelice nedavno je u nas gotovo isukalo sablje iz tobolaca, kao da je to pitanje svih pravopisnih pitanja. Postavljali su ga oni koji malo što razumiju, ali im je bilo važno da se burka. Tomu su nasjeli i katedretici, tvrdeći kako nekih "rje" likova nikada nije bilo u hrvatskim pravopisima. Ne znam kako će sutra polagati račune pred svojim studentima kad im budu donosili preslike stranica upravo s takvim primjerima.

(Razni izvori)

Maslinova grana, Uskrs

Za daljnje informacije i rezervacije nazovite nas na:

(905) 624 4111

ili posjetite nas na:

1989A Dundas St. E.
u Mississauga

Preporučujemo Vam:

Croatia Restaurant

... NAIKRAĆI PUT DO HRVATSKE...

Uz udobnu atmosferu i zvukove hrvatske glazbe u Croatia Restaurantu možete uživati u specijalitetima domaće kuhinje i bogatom izboru hrvatskih vina.

Za sva Vaša slavlja ili bilo koju drugu prigodbu obratite se Vašem Croatia Restaurantu ugostiteljskom imenu u koje Hrvati Toronto i okolice imaju povjerenja.

Višnja Milas-Matutinović:

RIZNICA HRVATSKE PISMENOSTI - NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

Za kulturu i znanost te sveukupnu potvrdu opstojanja nekoga naroda presudne su institucije u kojima se pohranjuje i čuva blago prikupljeno stoljećima unazad - zbog toga se posebna pozornost valja posvetiti podizanju muzeja, arhiva i riznica. Međutim, od posebne su važnosti one institucije koje imaju zadatak da pribiru i čuvaju nacionalnu knjižnu produkciju i literaturu o nekom narodu, nacionalne knjižnice. Zbog toga je značajno što se izgradnji nacionalne knjižnice hrvatskoga naroda tijekom prošlog stoljeća posvetila posebna pozornost - tako se već početkom stoljeća (1911-1913) gradi prva zgrada namijenjena isključivo pohrani i javnom korištenju knjižne građe, a koncem se stoljeća u Zagrebu podiže nova zgrada (1978-1995) hrvatske Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Stara zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice

Prvi se podaci o postojanju knjižnice vežu uz isusovce koji su se god. 1606. svojom rezidencijom smjestili na zagrebačkom Gradecu. Osnivanjem kolegija 1612. isusovci postavljaju temelje knjižnici. Prvi zapisi o posobnoj dvorani i knjižničaru bilježe se prije 1645. godine, a smještena je na Katarininom trgu u zgradi napuštenoga dominikanskog samostana. Poslije ukinuća isusovačkog reda (1773.) više od šest tisuća svezaka teološkog, nabožnog i leksikografskog sadržaja prelazi u sastav zagrebačke Kraljevske akademije znanosti. God. 1777. kanonik Adam Baltazar Krčelić (1715-1778) oporučnim poklonom obogaćuje knjižnicu te ujedno nalaže da knjige budu dostupne javnosti, a odredbama o obaveznom primjerku (1816. i 1837.) knjižnica dobiva nacionalno značenje. Za preporodnog pokreta knjižničarom postaje Matija Smodek koji uspostavlja prve kataloge. Osnivanjem Sveučilišta (1874.) knjižnicom do 1911. upravlja Ivan Kostrenčić uspostavljajući čitaonice namijenjene studentima i profesorima. God. 1883. s fondom od 47.000 primjeraka knjižnica se seli u zgradu sveučilišta (današnja zgrada Rektorata) gdje se otvara i posebna čitaonica za rijetke knjige, a sastavni dio postaju i knjižnice Narodnog muzeja i biskupske Metropolitane. Knjižnica se tijekom XIX. stoljeća povećavala darovnicama biskupa Maksimilijana Vrhovca, Josipa Semagea, Eleone Patačić, a zaslugom Ise Kršnjavoga, upravitelja Odjela za bogoštovlje i nastavu, knjižni se fond znatno povećava kupnjom knjižnica Antona Springera, bana Nikole Zrinskoga i Ljudevita Gaja.

Početkom XX. stoljeća broj se knjiga povećao na 140.000 primjeraka te hrvatski Sabor donosi odluku o podizanju nove zgrade koja se poslije javnog natječaja gradi (1911-1913) prema projektu Rudolfa Lubynskoga (1873-1935). Nova zgrada smještena na južnom kraju tzv. Lenucijeve potkove, na Marulićevu trgu, najvrjedniji je primjer kasnosecesijske arhitekture i vrhunski spomenik sveukupne hrvatske umjetnosti. U izvedbi ove građevine dosljedno je proveden koncept jedinstva arhitekture, arhitektonskog ukrasa i unutarnje opreme - alegorijske

zidne slike, tradicionalni simboli mudrosti i skulpturalni ukrasi djelo su mnogobrojnih hrvatskih umjetnika (Robert Frangeš, Rudolf Valdec, Vlaho Bukovac, Mirko Rački, Menci Klement Crnić, Bela Csikos Sesija, Robert Auer, Oton Iveković, Ferdo Kovačević, Ivan Tišov, Branko Šenoa). Zgrada je bila predviđena za 500.000 knjiga, u nju se smješta i knjižnica Metropolitane, te u jednom dijelu i Državni arhiv. Ova građevina ubrzo je postala pretjesnom za pohranu sve većeg broja knjiga (60-ih godina XX. st. fond je porastao na preko 2.500.000 svezaka) pa hrvatski Sabor 1962. godine donosi odluku o izgradnji nove zgrade za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu. Poslije provedenog javnog natječaja (1978) gradnja započinje 1988. godine prema projektima arhitekata Marijana Hrčića, Zvonimira Kržmarića, Davora Mancea i Velimira Neidhardta te je usprkos ratnim uvjetima zgrada završena 1995. godine. Izgrađena je suvremena, funkcionalno uravnotežena knjižnica koja osigurava kvalitetni prostor za čuvanje knjiga i časopisa te posebni zatvoreni prostori za čuvanje rijetkih rukopisa i zbirki, potom prostori za spremišta knjiga, informatički centri za studijski rad korisnika i djelatnika, prijam i obradu građe.

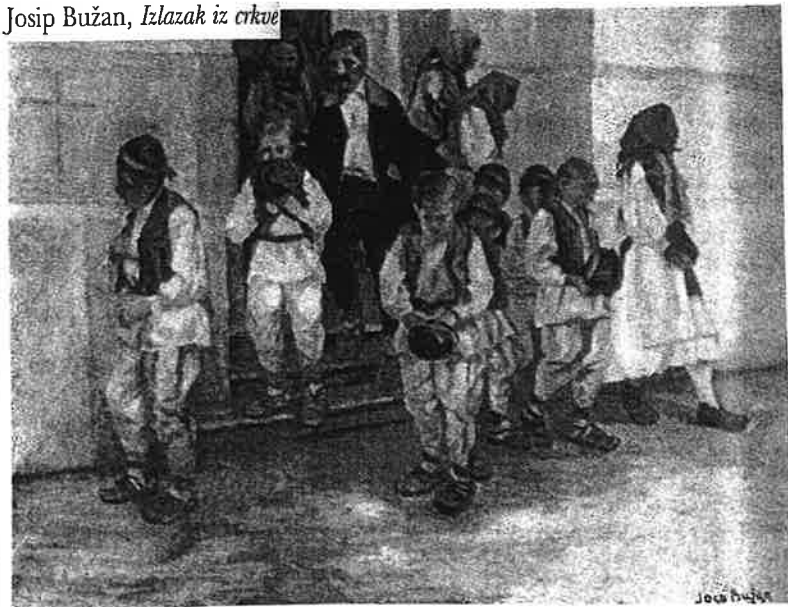
Stara je zgrada na Marulićevu trgu bila zamišljena i izgrađena kao hram znanja u kojeg svaki korisnik ulazi sa sviješću o tradiciji, a istodobno je svojim oblikovanjem slijedila i označila svoje vrijeme i duh secesije. Jednako je tako pristup projektiranju nove zgrade odrazio i izrazio suvremeni trenutak hrvatske arhitekture i dizajna, duh reprezentativnoga internacionalnoga modernizma ostvarivši prostor za aktivno sudjelovanje korisnika u procesu proučavanja tradicije.

Ovaj uvod o ostvarivanju fizičkog prostora za smještanje vrijednoga nacionalnoga knjižnoga blaga je i uvod u sadržaj i osnovnu funkciju ove institucije koja je središnja nacionalna knjižnica Republike Hrvatske, a ujedno i središnja knjižnica Sveučilišta u Zagrebu. Zbog toga je njena primarna funkcija sistematsko prikupljanje, obrađivanje, pohranjivanje, zaštita i davanje na korištenje knjižnične građe s područja Republike Hrvatske, rukopisa i rukopisne ostavštine istaknutih osoba s područja Republike Hrvatske, rukopisne građe koja se odnosi na Republiku Hrvatsku te djela hrvatskih autora objavljena u drugim zemljama kao i djela koja se odnose na Hrvatsku, a objavljena su izvan Hrvatske. Istovremeno ona pruža informacijsku podršku za znanstveni rad i nastavu na visokoškolskim ustanovama. Sva se ta građa može čitati u čitaonicama sa slobodnim pristupom, te posebnoj čitaonici periodike.

Posebno su važne specijalizirane zbirke u kojima je pohranjena osobito vrijedna građa i koja se može proučavati u zasebnim čitaonicama. Tako napr. Zbirka rukopisa sadržava rukopisnu ostavštinu, korespondenciju s oko 100.000 pisama, 3670 pojedinačnih rukopisa (1720 na hrvatskom jeziku, 920 na latinskom, 454 na njemačkom, 230 na talijanskom i dr.). Među rijetkim rukopisima izdvaja se prijepis Vinodolskog zakona iz XVI. stoljeća, Mavrov brevijar (1460), Petrisov zbornik (1468), Istarski razvod (prijepis iz XVI. st. glagoljica), Vrbički statut (XVI. st.) i dr. te rukopisne ostavštine Pavla Rittera Vitežovića, Baltazara Adama Krčelića, Ljudevita Gaja, obitelji Brlić-Mažuranić i dr. te iz novijeg vremena ostavština Miroslava Krležice, Ante Ciliga i Vinka Nikolića; Zbirka rijetkih i starih knjiga sadržava 10 295 svezaka inkunabula, glagoljskih knjiga, knjiga iz Dubrovnika, Hrvatskog primorja, Istre, knjiga iz Slavonije, Like, knjige Bunjevaca i gradišćanskih Hrvata, slovenske knjige i dr; izdvajaju se najstarije hrvatske knjige tiskane glagoljicom: Misal po zakonu rimskoga dvora (1483), Brevijar po zakonu rimskoga dvora, djela Marka Marulića, Hanibala Lucića, Dinka Ranjine, Antuna i Fausta Vrančića, Matije Vlačića Ilirika i dr. Grafička zbirka je osnovana 1919. godine, a zadužena je za skupljanje, obrađivanje i čuvanje crteža, grafika, grafičkih mapa i ostale neknižne građe likovno dokumentarnog sadržaja; osim čuvanja iznimno vrijednih umjetničkih djela - grafike hrvatskih slikara Andrije Medulića, Martina Rote Kolunića, Miroslava Kraljevića, Ljubc Babića, Krste Hegedušića, Vladimira Beca te stranih slikara Rembrandta, Toulousea-Lautreca, Gustava Klimta i dr. - u zbirci se posebna pozornost posvećuje važnoj dokumentarnoj građi kao što su djela s motivima hrvatskih gradova i portreta osoba te važnih događaja iz hrvatske povijesti od XVI. do XX. stoljeća, potom zbirci razglednica, plakata i ex librisa.; Zbirka zemljopisnih karata i atlasa osnovana je 1945. godine izdavanjem iz fonda knjižnice i iz ostavština Baltazara Krčelića,

po Uskrsu, križ - simbol najjadnijeg poraza - postaje znakom najveće pobjede. Za sva je vremena tako oglašena blagovijest: ljudska patnja nije besmislena. U svim našim Velikim petcima već klije povijest Uskrsa. Dok se ne dogodi onaj posljednji kojim završava kršćanski "credo": "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni!"
Bonaventura Duda, "Uskrs u Hrvata"

Josip Bužan, *Izlazak iz crkve*

O JAJIMA I USKRSNIM OBIČAJIMA

Od svih simbola vezanih uz uskrsno slavlje, jaje je sigurno najprepoznatljiviji. Jaje simbolizira blagostanje i nov život, stoga ne čudi da jaje i običaji vezani uz ukrašavanje jaja traju stoljećima.

Prvobitna uskrsna jaja bojala su se svijetlim bojama, jer su predstavljala sunčevo svjetlo proljeća. Zatim je uslijedila vještina graviranja. Kako su ukrašena jaja vrlo lijepa, nije čudno što je tradicija izmjenjivanja ukrašenih jaja među ljubavnicima i dragim osobama, duga kao i kod Valentinova.

U srednjem vijeku malo su skrenuli od tog običaja i jaja darivali slugama. U Njemačkoj na primjer, jaja su darivana samo djeci (uz ostale poklone, naravno).

Različite kulture razvile su različite načine i običaje ukrašavanja jaja. U Grčkoj jaja su se bojala u crveno, u čast Isusovc krvi. U nekim dijelovima Njemačke i Austrije na Veliki Četvrtak darivaju se jaja bojana u zelenu boju. Austrijski običaj je i ukrašavanje raznim motivima iz prirode. Najčešće se lišće paprati ili drugo sitno lišće, dobro pričvrsti (danas se koristi stegnuta najlonska čarapa) i tako umaće u boju. Nakon umakanja listići se skinu, a na njihovom mjestu ostane lijep otisak.

U mnogim slavenskim narodima ukrašena jaja zovu se pisanice. Šare se ispisuju rastopljenim pčelinjim voskom. Tako ispisana uranjaju se u jednu boju, pa ponovo ispisuju, pa uranjaju u drugu boju, i tako nekoliko puta. Vosak štiti prethodnu boju od upijanja nove pa na kraju dobijemo prava mala remekdjela.

Bušenje i propuhivanje jaja za ukras došlo nam je iz Njemačke. Njihov običaj ukrašavanja gmlja ili drveća tijekom cijelog uskrsnjeg tjedna, donijeli su i u Ameriku. Armenci pak, svoja uskrsna jaja vole ukrašavati slikama Isusa i Djevice Marije i ostalim religioznim simbolima.

Ne zaboravimo ulogu jaja u uskrsnim sportskim nadmetanjima. Još stari Rimljani slavili su Uskrs trčeći ovalnom stazom, a nagrada su bila - jaja! Još dvije igre su se zadržale do danas, Potraga za jajima i Kotrljanje jaja. Na uskrsno jutro djeca krenu u potragu za jajima koje je uskrsni zeko sakrio po kući vrtu. Običaj je da starija djeca pomažu mlađoj i da se slatkišima nagradi onaj tko u košarici sakupi najviše skrivanih jaja. Neka mjesta imaju običaj sakriti jaja na po cijelom gradu, na javnim mjestima, pa se Potraga pretvori u događaj u kojem sudjeluje cijela zajednica U igri Kotrljanja jaja natječe se tko će ih dalje otkotrljati niz travnati obronak bez razbijanja. Možda je jedno od najpoznatijih kotrljanja ono koje se događa na tratinjici Bijele kuće. Stotine djece dođe sa svojim košaricama punim svijetlo obojanim jajima i zakotrljaju ih niz poznatu tratinu nadajući se da ih u tom trenutku gleda predsjednik SAD-a. (<http://moj.hinet.hr>)

Vadimir Nazor USKRS

Za živom vatrom petsto ljeta plamenih,
Za crnom maglom petsto mračnih jeseni,
Za ljutim mrazom petsto zima ledenih
Hitrinom naglih vjetrova,
Žestinom mladih lavova,
A snagom jedrih vrutaka
U jedan mah pet stotina je proljeća
Iz sme zemlje skočilo:
I sva gnijezda pjevaju po luzima,
I do tri mora zatonima krkoče,
I bezbroj r'jekâ gmni niza pragove
Uz šumor granja, uz krik surih orlova,
Uz glas iz raka kojim ploče pucaju:
Hozana na visinama!
Hozana u nizinama!
Hozana, rođe moj!

U slavi veljoj, što se k suncu uzn'jela,
I duh se moj do sjajnih zv'jezda propinje.
Ne marim što mi petero još lanaca
Na t'jelu zveči, i sedmero pečata
Na čelu stoji, a dušu mi pritisla
Bremena teških prisega.
I ja sam dosad na stotine proljeća
Sred svoje puste zakopao ledine,
Po kojoj bjesne vjetrovi.
Tu zmajić moj u tamnim čeka spiljama
I sve se hrani krvlju rana mojih
I suzana što peku kao žerava,
I onim ml'jekom trpkim, vatreanim,
Što zemlji našoj teče tajnim žilama.
A dan kad svane, pa se ona zaljula,
Oh, onda, onda iz duboka nanovo
Hitrinom naglih vjetrova,
Žestinom mladih lavova,
A snagom jedrih vrutaka
U jedan mah će osam stotin' proljeća
Iz zemlje naše skočiti:
I sva će srca gorjeti ko buktinje,
I sve će duše planuti ko požari,
I sva će gn'jezda pjevati po luzima
Uz vodâ šum i buku morskih valova
I uz pjev raka starinskih,
Što dugo, dugo šutjele:
Hozana na visinama!
Hozana u nizinama!
I hozana, rode moj!

Na tvrdoj daski, o koju me vezali,
Već sada pjevam pjesmu svoje pobjede
I gledam: tamo na zreniku olujnom
Planina velja do neba se uzdiže
U sjaju plama sunčeva.
Sa vrha njena teku r'jeka svjetlosti
Po proplancima na dno tamnih gudura,
Gdje još se puši krvca junačka
I dim iz sela gorućih.
I gledam: eto, iz te pare krvave
Krist ide; na vrh on se golem popeo
I pustom mnoštvu što je preda nj grunulo
Hljeb mira lomi, d'jeli jedro sjemenje
Za ljepše berbe i za žetve slavnije.
A sunce plamsa u visini. Njišu se
Sve zelen-grane jela stoljetnih,
I grme r'jeka ispod nogu Njegovih,
I orli kriče iznad glave Njegove,
I stoji jeka po svoj zemlji spasnoj
Visoko na visinama,
Duboko u nizinama:
Hozana, sine Davidov!
Hozana, rode moj!

Vijesti iz Bosne i Hercegovine

ISELJAVANJE HRVATA: U ŠVEDSKU U 60 DANA OTIŠLO 250 OBITELJI

-Čim stignu putovnice za djecu, putujemo u Švedsku. Ništa nas u tome, osim više sile, ne može spriječiti. Naša je odluka konačna. Nemamo što izgubiti, a možda dobijemo! - tim riječima dočekao nas je Mladen Mioč, 40-godišnjak iz Šuice. U velikoj novoizgrađenoj kući s poslovnim prostorima, uz magistralnu cestu Šuica - Kupres, Mladen živi sa suprugom Smiljom i troje djece - Darijem (12 godina), Igorom (10) i Majom (3). Iako se pretpostavljalo da se u Švedsku iz BiH iseljavaju samo nezaposleni, priča Miočevih to opovrgava.

- Radim na benzinskoj crpki i, kao većina ovdašnjih radnika, nisam prijavljen. Ne krivim za to vlasnika jer sam mu zahvalan što me uopće zaposlio. Sa 500 KM, kolika mi je mjesečna zarada, ne mogu uzdržavati obitelj. Kuću mi je izgradio otac, a i sad, kad god je potrebno, priskoči mi u pomoć. Međutim, kakva je moja budućnost ovdje? Četrdeset mi je godina, volim raditi, bio sam četiri godine u ratu, pa sam poslije nešto radio, a nemam ni radni staž, ni zdravstveno osiguranje. Plaću potrošim samo na to da sina dvaput odvedem u Split na liječnički pregled zbog problema s vidom. Gdje su sve ostale potrebe peteročlane obitelji? Djeca mi dobro uče, no kakva je njihova budućnost, kako ću ih školovati? I kako ću dočekati starost bez mirovine, osiguranja, bez uštedevine? O svemu sam dobro promislio i shvatio da mi je jedini izlaz odlazak u inozemstvo. Hvala Bogu što mi se pružila prilika otići u Švedsku - priča Mladen uz odobravanje supruge.

Obitelj Mioč nije osamljena u svojoj odluci o preseljenju u Švedsku. Samo u dva posljednja mjeseca u tu se zemlju uselilo više od 250 hrvatskih obitelji iz BiH, a samo iz HB županije oko 40 obitelji. Oni koji su već stigli u Švedsku javljaju rođacima, susjedima i prijateljima da su dobro smješteni, da im je u toj zemlji sve osigurano, da su im obećani azil, zaposlenje, školovanje djece...

- Uzaludni su pozivi političara neka ne idemo, izjave iz švedskoga veleposlanstva u BiH da nećemo dobiti azil. Mi više vjerujemo onome što čujemo od prijatelja koji su već tamo - kažu Mioči i poimence nam navode obitelji iz Kupresa, Bugojna i Šuice koje su već u Švedskoj, te oko 20 obitelji samo iz Šuice koje se spremaju preseliti u Švedsku kad "srede papire". Mioči kažu da su pokušali u Šuici u vlastitoj kući otvoriti gostionicu i trgovinu, ali nije išlo. Željeli su početi i s famnom krava, predali zahtjev za kredit, ali više nemaju strpljenja jer sumnjaju da će dobiti taj kredit.

- Kredit će, kao i dosad, dobiti oni koji nađu dobru vezu i potplate je, a mi novca nemamo - kažu Smilja i Mladen, dok njihova trogodišnja kći stalno ponavlja kako ide u Švedsku, te će ondje biti pjevačica i kupit će puno čokolada i banana. Mioča ljuti kad političari govore da mnogi u Švedsku odlaze iz avanturizma.

- Ne znam bi li normalan, obiteljski čovjek bez potrebe otišao i iz svoga sela, a kamoli nekamo daleko. Ne, mi nismo gladni, ali zar je sva hrana u kruhu!? - kažu Mioči dok nas ispraćaju, zamišljeni zbog neizvjesnosti koja ih čeka.

Ostale obitelji u Šuici koje smo posjetili, a također se spremaju na odlazak u Švedsku, nisu pristale slikati se i govoriti za novine zbog mogućih posljedica.

U vrijeme četverogodišnjeg rata na ovim prostorima u Švedsku se uselilo, odnosno politički ili humanitarni azil dobilo oko 60.000 građana BiH. Mnogi su očekivali da će nakon svršetka rata prestati i iseljavanje u većem broju, te da će se iseljeni, izbjegli i prognani vratiti u svoj zavičaj. Na žalost, u sedam poratnih godina više se građana BiH iselilo nego što se vratilo. Prema podacima koje je iznio kardinal Vinko Puljić, u šest posljednjih godina iz BiH se iselilo oko 130.000 Hrvata. Otišli su uglavnom u prekomoeanske zemlje. U posljednja dva mjeseca iseljavanje Hrvata iz HB županije u Švedsku poprima razmjere epidemije, a lijek za nju još se ne traži. Ovih se dana oglašila i gospođa Kajsja Netz, prva tajnica švedskoga veleposlanstva u BiH zadužena za migracije. Kaže kako joj je poznato da se hrvatske obitelji iz BiH iseljavaju u Švedsku. Ne traže vize u veleposlanstvu, nego putuju s hrvatskom putovnicom, pa kad uđu u Švedsku, "izgube" tu putovnicu i pokazuju BiH putovnicu, tražeći azil.

U Švedskoj se upravo vodi rasprava o prijedlogu zakona o doseljavanju, ali švedska vlada zasad nema plan organiziranog useljavanja i 99

posto onih koji sada stižu u Švedsku bit će vraćeno, kaže gospođa Netz, navodeći da je u posljednje dvije godine 7000 građana BiH zatražilo azil u Švedskoj, a dobilo ga je samo 500 građana. U švedskom veleposlanstvu demantiraju navode da su doseljenici u Švedsku smješteni na sjevernom području, koje je bilo ugroženo čemobilskom katastrofom prije 17 godina. Po riječima gospođe Netz, samo dvije godine nakon čemobilske katastrofe to je područje bilo iseljeno, a potom su se tamošnji stanovnici vratili.

Iako su bile upoznate s izjavom švedskog veleposlanstva da će biti vraćene iz Švedske, više od 50 osoba iz HB županije i prošlog je vikenda, uglavnom s cijelim obiteljima, krenulo put Švedske. Na autobusnom kolodvoru nitko od njih nije se želio slikati, niti javno govoriti o svom putu zbog mogućih problema. No, nekoliko njih ispunilo je obećanje da će nam se javiti kada stignu u Švedsku. U telefonskom razgovoru kazali su da su nakon 27 sati vožnje bez problema sretno stigli u Švedsku. Lijepo su prihvaćeni i, nakon razgovora s osobama za koje pretpostavljaju da su socijalni radnici, svaka obitelj smještena je u namješteni stan ili kuću i dobila je hranu, a djeca i mljeko i slatkiše. Svi su dobili i nešto novca. Rekli su da ih očekuje još nekoliko razgovora. Svi se nadaju, sudeći po dobrodošlici, da će ostati u Švedskoj. Neke obitelji već su posjetili i svećenici Hrvatske katoličke misije u Švedskoj i uputili im riječi ohrabrenja. To im je, kažu, puno značilo.

- Starija kći, zet i njihovo dvoje djece, koji su ovih dana otputovali u Švedsku, javili su mi da su zadovoljni prijamom, da ih nije dočekala policija, niti su smješteni u sabirne centre, kako sam ih ja plašila. U Tomislavgradu su živjeli kao prognanici iz Bugojna, nezaposleni, bez ikakve nade u budućnost. Oni nisu imali izbor. Isto je i s mojom drugom kćeri, pa će i ona vjerojatno krenuti za sestrom. Ako se oni tamo zadrže i snađu, krenu ću i ja za njima. Devet smo godina prognanici, u Bugojno se još ne možemo vratiti, povremeno ovdje nešto radimo, ali bez staža, osiguranja, podstanari smo... - kaže Jela, prognanica iz Bugojna.

Hrvati iz BiH uvijek su se iseljavali. Nakon I. svjetskog rata odlazili su u Ameriku, 60-ih godina prošlog stoljeća masovno su odlazili na "privremeni" rad u zemlje zapadne Europe, a tijekom Domovinskoga rata mnogi su se preselili u Republiku Hrvatsku. Je li na početku trećeg tisućljeća Švedska njihova obećana zemlja?

BROJ HRVATA PREPOLOVLJEN?

Prema popisu stanovništva u BiH iz 1991. godine, Hrvata u BiH bilo je 760.852 ili 17,4 posto od ukupna broja stanovnika BiH. Očekivana popisa stanovništva u BiH 10 godina poslije nije bilo, niti se taj popis još planira. Zato je teško znati koliko Hrvata danas živi na prostorima BiH, ali procjene, uglavnom iz crkvenih krugova, govore da ih je prema predratnom broju, dvostruko manje. Podaci su to nad kojima bi se trebali zamisliti svi odgovorni za opstanak i ostanak Hrvata u BiH.

(Večernji list 9. ožujka)

Haag traži pomoć u lovu na Karadžića

Den Haag - Glavna haška tužiteljica Carla del Ponte posjetit će sljedećeg tjedna Bijelu kuću kako bi prikupila potporu za uhićenje bivšeg vođe bosanskih Srba Radovana Karadžića i drugih optuženih. Prije puta u Washington na sastanak s državnim tajnikom Colinom Powellom Del Ponte će u Londonu primiti britanski ministar vanjskih poslova Jack Straw.

- Kako bi ispunila svoj mandat, ona treba suradnju država. Trebamo suradnju u istragama i uhićenjima, kazala je njena glasnogovornica Florence Hartmann. SFOR je prije dva tjedna u dva navrata neuspješno pokušao uhititi Karadžića u istočnoj Bosni. (Večernji list 15. ožujka)

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

SUNČANA POLJANA

Profesorica Ljubica Štefan zadužila je hrvatski narod, no od strane aktualne vlasti nitko joj nije bio na posljednjem ispraćaju. Ona je zadužila i židovski narod, ali nitko joj niti od strane židovske općine nije bio na posljednjem ispraćaju.

ISUS NAS UČI ISTINU

Najpotresniji biblijski zapis Novoga zavijeta je opis Isusovog uhićenja, njegovog suđenja, pregorka i preteške muke i konačno njegova patnička smrt na križu.

Sveta Brigita Švedska živjela je u 14. stoljeću, bila je redovnica i žarko je željela znati broj udaraca što ih je naš Gospodin primio u svojoj Muci. Molila je dugo i skrušeno na nakanu te spoznaje u crkvi Sv. Pavla u Rimu, gdje je i živjela. Jednog joj se dana Gospodin ukaza i reče: "Ja sam primio na svom Tijelu pet tisuća četiri stotine i osamdeset udaraca. Ako ih hoćeš častiti kakovom pobožnošću, onda moli ..." i podučio Sv. Brigitu petnaest molitava o svojoj Muci. Tih petnaest molitava u taj se spomen zovu Molitve Svete Brigite, a Papa Pio IX. odobrio ih je 31. svibnja 1862. i tako ih priznao istinitima i korisnima. Raspelo ispod kojeg je Sv. Brigita molila, još se i danas časti u crkvi Sv. Pavla u Rimu. Zahvaljujući molitvama svete Brigite znamo koliko je bilo udaraca i kakova je grozna bila Isusova patnja, prije nego što je umro. Nažalost, i danas se o tim molitvama još uvijek premalo zna, one su nikako nedovoljno poznate i zaboravljene. A Isus je primio tolike udarce prije nego je umro - čak pet tisuća četiri stotine i osamdeset!

Prisjetimo se suca Pilata koji Isusu nije sudio po načelima pravde i istine. Znao je, naime, da su ga predali iz zavisti' (Ma 27,18). Isusu se nije mogla dokazati krivica, jer je nije niti bilo, pa ipak svjetina je urlala "Neka se razapne!". I sve jače - "Neka se razapne!". Upravo to je očekivao Pilat i Tada im pusti Barabu, a Isusa, pošto ga bičeva, predade da ga razapnu.' (Ma 27,26).

Bila je to prava politička presuda, zapisana po Mateju. I drugi su evangelisti slično zapisali tu ružnu sudačku nesavijest. Naime, Pilat se nije htio zamjeriti, niti svjetini, niti židovskim svećenicima. Židovski su svećenici tražili smrt, pa makar i nevinog, jer su se bojali za svoju vlast i osjećali se ugroženim na svojim pozicijama. Zato je Isus morao biti osuđen, niti kriv niti dužan! Sve bez dokaza - jer ih nije niti bilo, morao je trpjeti sva poniženja, sve udarce i konačno smrt! Isus je ipak uskrsnuo i time potvrdio sve svoje riječi, a posebno one 'upoznat ćete istinu, a istina će vas osloboditi' (Iv 8,32).

POSLANJE KARDINALA KUARIĆA

Upoznavanje istine dugačak je i tmovit put, a političke presude i razni kompromisi nesavijesti i dalje se ponavljaju u povijesti. Ponavljaju se sve do današnjih dana. Svjetina je često iz zavisti, zloće i opsjednutosti raznim ideologijama, željela presuđivati pravednima, kršćanima i nedužnima. Sjetimo se samo suđenja i zlostavljanja kardinala Stepinca. I danas, nakon što je proglašen blaženikom, još uvijek se neki obračunavaju na istinite činjenice o kardinalu Stepincu, na njegove govore ili odluke, na njegove zagovornike i promicatelje istine o njegovom djelu. O tome nam je svjedočio i sada već pokojni kardinal Franjo Kuharić, koji u svoju duhovnu oporuku upravo stavlja citat iz Evanđelja - 'Istina će vas osloboditi!'.

U oporuci stoji između ostalog i ovo: "Moje tijelo neka se u jednostavnom lijesu na što jednostavniji način položi za očekivanje uskrsnuća tamo gdje to želi Majka Crkva. Neka se moje tijelo nipošto ne balzamira! Obredi moga pokopa neka budu prožeti vjerom u život vječni, u uskrsnuće tijela."

Kardinal Kuharić je živio u skromnosti i vjeri. Poslije Drugog svjetskog rata mladi svećenik Kuharić služio je u župama pod Okićem kraj Samobora. Župu Sv. Marije, preuzeo je nakon što je ubijen tamošnji župnik Pavao Bedenik. Znao je kazati kako su se time počele ostvarivati "krvave kupelji", o kojima je govorio nadbiskup Stepinac, kada je za svećenike zaredivao Kuharića i njegove kolege. U to vrijeme trajale su nad hrvatskim narodom komunističko partizanske odmazde ubijanjem svećenika, stratištima na Križnom putu kao nastavkom Bleiburga, progonima istaknutih vjernika i Hrvata... župnik Kuharić je u tim godinama i sam izbjegao pokušaj dva atentata, bio pozivan na Udbu i preslušavan i maltretiran kao zločinac, radi raznih izmišljenih optužbi.

Sve to još ga je jače učvrstilo u istini i ljubavi prema hrvatskom nar-

odu, koji je toliko volio i koji je u svakoj prigodi podučavao o istini i dobru. Mons. Vladimir Stanković, dugogodišnji voditelj inozemne pastve i sada generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije, govori o najnovijim podvaljivanjima kardinalu Kuhariću u Večernjem listu (16.III.2002.): "Kuharić je bitno doprinio da je Sveta Stolica prva priznala Hrvatsku. Neki koji danas, s današnjim naočalama, prosuđuju ono vrijeme i kritički se izražavaju o Kuhariću, zločesti su ljudi koji ne vole ne samo Crkvu, nego ni Hrvatsku."

Nedavno, prisjećajući se 10. obljetnice početka rata u Bosni i Hercegovini u zagrebačkom Sigetu, misno slavljе predvodio je kardinal Vinko Puljić i tom je prigodom rekao: "Kad mi netko počne govoriti o hrvatstvu, a živi pokvareno - jedno je to hrvatstvo. Kako može reći da voli svoj narod, a uništava ga. Ne može se nitko hvaliti takovim hrvatstvom. Hrvatski narod može živjeti ako znade vrjednovati poštenje ..."

SKROMNOST - VRLINA VELIKIH

Prava je istina da nije lako služiti istini i dobru. Neka nam kao primjer čestite Hrvatice i vjernice posluži i jedna vrlo skromna osoba koja je ovih dana u Zagrebu ispraćena na svoj vječni počinak. Profesorica Ljubica Štefan, povjesničarka i publicistica bila je vrlo hrabra i zaslužna osoba. Ona je, kao Hrvatica nastanjena u Beogradu, u tajnosti istraživala po beogradskim arhivima od 1987- 1992. godine, kada se svako hrvatstvo proglašavalo ustaštvom i špijunažom. Borila se najprije za istinu o srpskom stoljetnom ugnjetavanju Albanaca na Kosovu, zatim objavljivala istinu o srpskom antisemitizmu i na kraju je branila istinu o Stepincu i hrvatskom narodu. Morala je 1992. izbjeći u Zagreb. Godine 1993. dodijeljeno joj je najviše židovsko priznanje, Povelja i medalja Pravednice među narodima za spašavanje židova u Drugom svjetskom ratu u Karlovcu. Prva je Hrvatica, čije je ime u Memorijalnom centru Yad Vashem u Izraelu uklesano na njezin izričit zahtjev s imenom Croatia, umjesto do tada isključivog imena Yugoslavia. Objavila je desetak knjiga i veliki broj članaka. Živjela je skromno u zagrebačkom Domu umirovljenika, sa mirovinom nedostatnom za plaćanje doma, a kamo li za život. Željela je stalno izaći iz okvira doma, koji nije bio pogodan za istraživački rad. Nisu je voljeli pojedinci iz predhodne HDZ-ove vlasti, koja joj je mnogo toga obećala, a malo toga ispunila. Još manje ju je voljela sadašnja vlast, radi njezinog gorljivog zastupanja hrvatske istine. U posljednje vrijeme bila je izvrnuta cijelom nizu uvredljivih i lažnih napada prokomunističkih novinara u Hrvatskoj. Bila je neumorna i do smrti pregarala za hrvatsku istinu. Kao vjernica žarko je molila za hrvatsko dobro. Posljednjih mjeseci teško je patila od opake bolesti od koje je umrla na odjelu intenzivne njege bolnice Sv. Duh. Profesorica Ljubica Štefan zadužila je hrvatski narod, no od strane aktualne vlasti nitko joj nije bio na posljednjem ispraćaju. Ona je zadužila i židovski narod, ali nitko joj niti od strane židovske općine nije bio na posljednjem ispraćaju. Bili su samo njezini prijatelji, štovatelji njezinog djela i njezine skromne i nenametljive osobe. Po njezinoj posljednjoj želji kremirana je i njezin je pepeo rasipan na Sunčanu poljanu u Gaju urni na Mirogoju. To je mjesto gdje se posipa pepeo nepoznatih hrvatskih branitelja i žrtava Domovinskog rata, siromašnih i neidentificiranih, to je mjesto gdje se više nikakvim natpisima ne obilježavaju imena pokojnika. Tu skromno, kako je i živjela, završava Ljubica Štefan svoje poslanje. A skromnost je vrlina velikih ...

U tom razmišljanju, svima nama preostaje da se po načelima Kristovog nauka stalno zalažemo za istinu, pravdu i samo istinu! Neka to bude naše trajno vjerničko, nacionalno i političko opredjeljenje, putokaz i za naše političare i za naš cijeli narod. Samo nas istina može osloboditi, zato zastupajmo istinu - za bolju budućnost Hrvatske! S takovim mislima i opredjeljenjima, dočekajmo i poželimo svima u svojoj okolini sretan i blagoslovljen Uskrs!

DAN NEBA NA ZEMLJI

Uskrs je najstariji i najveći blagdan kršćanstva. Duboko je upisan u civilizaciju i kulturu Europe, a po njoj i velika dijela svijeta. Ako bismo htjeli to iskazati bar jednim simbolom, dosta je spomenuti jedinstven lik žalosne majke. Talijani je zovu pieta, sućut, to je Marija, majka Isusova, koja na križu drži mrtvoga sina - na utjehu i ohrabrenje svim žalosnim majkama svijeta. Ovjekovječio ju je u vatikanskoj bazilici mladi Michelangelo, i za njim toliki majstori svijeta - sve do našeg Ivana Mcštrovića.

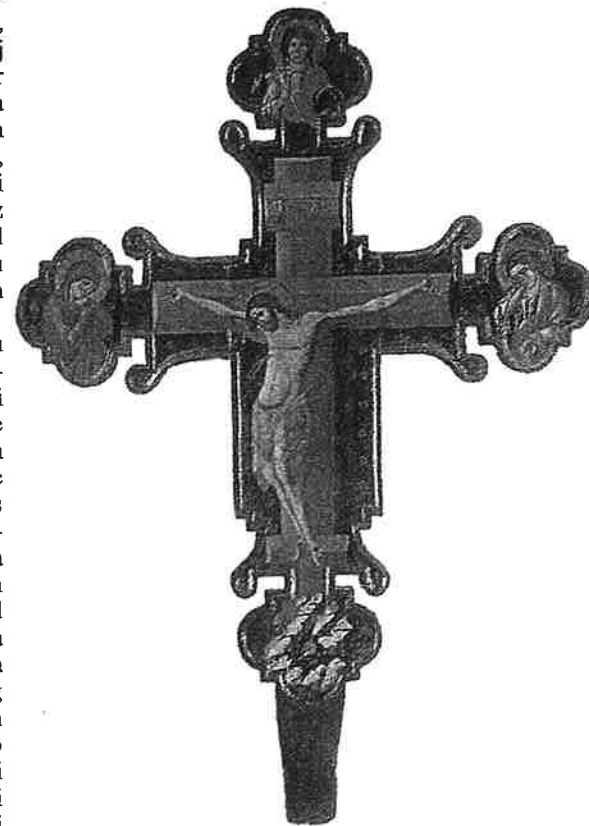
Istu je temu u svjetskoj književnosti poetski iskazao Jacopone da Todi (+1300) u jedinstvenom spjevu "Stabat Mater" koji tijekom povijesti nadahnjuje uvijek nova glazbena ostvarenja (Pergole Sin, Antonin Dvoržak, Ivan Brkanović i dr.). U vjerničkoj nježnosti hrvatske duše isti se "Stabat mater - staše plačuć" pjeva u tolikim varijantama u "Gospinu plaču" koji u jedan spjev spaja evandeoske "muke" po Mateju, Marku, Luki, Ivanu sa sedam pregorkih žalosti majke Marije, srca mačem probodena. Kroz svoju je mučeničku povijest hrvatski narod krio svoju muku, uvijek iznova crpeći novu nadu, s mukom Gospodina našeg Isusa Krista i njegove majke.

U našem sjevernom zemljinu kraju Uskrs je uvijek uokviren svečanošću proljeća. U isto je vrijeme i blagdan povijesti i blagdan prirode. U povijesti on oglašuje mogućnost iznenadnih sretnih obrata, a sva je priroda simbolom uskrsne pobjede života nad smrću. Kršćanski se Uskrs nadovezuje na drevnu židovsku pashu - prijelaz. U početku to bijaše proljetna svetkovina u nomadskih stočara. Nakon izbavljenja iz Egipta izraelski narod svetkuje pashu kao blagdan svoga najvećeg oslobođenja. Tada se doista dogodio pravi prijelaz preko Crvenog mora, sa svime što je taj prijelaz sa sobom donio. I tako Izraelu pasha postade u isto vrijeme i najveća vjerska svetkovina i najsretniji židovski blagdan. U njoj su oni doživljavali velika djela Božja u svojoj povijesti, kroz nju su proživljavali i proživljavaju u nepokolebljivu nadu u svoju budućnost. Sve do dana današnjega.

Toj pashi, prijelazu iz zla u dobro, iz ropstva u slobodu, iz smrti u život - Krist daje posve novi i puni smisao. On je prvi istinski uskrsnik u povijesti čovječavstva. Stare ga minijature u misalima prikazuju kako na ramenima nosi otete vratnice groba, dveri podzemlja i šeola. Istina, puni se misterij Kristova uskrsa pronicte tek vjerom. Tu vjeru u Isusov uskrs i nadu u uskrs svih ljudi - iako i s ozbiljnim dvojnim predznakom - kršćani pronose kroz stoljeća i tisućljeća, i za se i za sve ljude.

Ima ih koji vole uspoređivati Božić s Uskrsom. Misle da je Božić nekako ljudskiji, prisniji, familijarniji. Svakako, dijete je neko oličenje čovjekova ideala, a na Božić sam Sin Božji postade ljudskim čedom. No cilj je svake ljudske kolijevke zrio čovjek. Ili ako hoćete, čovjek se ostvaruje istom u iskoraku preko groba, u vječni život. A ta je vjera i nada sadržana u Uskrsu. K tome, Uskrs nije samo jedan dan. Obuhvaća kao pripravu četrdeseticu (što i znači riječ "korizma" od latinske "quadragesima", četrdeset dana). A slavi se potom punih pedeset dana, završava Duhovima. Sadržajem je dakle Uskrs mnogo bogatiji i raznolikiji od Božića. Ali ne treba razdvajati ta dva blagdana, oni se slijevaju u jednu svetkovinu. Božić dozrijeva istom u Uskrsu. Istom u svjetlu Uskrsa sve kolijevke čovjekove dobivaju svoju pravu perspektivu. U uskrsnoj noći pjeva se u vazmenom hvalospjevu: "Što bi nam koristilo roditi se, da nam nije dano da budemo otkupljeni!"

Ako počnemo čitati povijest ljudskoga duha, Uskrs - s Velikim petkom i Duhovima - nadahnjuje najveća djela europske i svjetske umjetnosti. Spomenimo samo i u slikarstvu tako božanska raspela (koja od svakoga kršćanskoga groba prave oltar), i tolike Križne putove, naslikane i proživljene (kao što bijaše onaj naš bleiburški, i drugi). U

glazbi je Bach ovjekovječio Muku po Mateju i Ivanu. I Boris Papandopulo nam je ostavio nezaboravnu Muku Isukrstovu po Ivanu. Sve pak nadvisuje veličanstveni Handelov "Mesija" s nezaboravnim "Aleluja" u sredini. Na kraju, s beskrajinim "Amenom" koji zapravo i nema završnog akorda jer se pjeva kroz svu vječnost.

Velika dostignuća ljudskoga duha za sreću i napredak cijeloga čovječanstva uvelike se duguju ovoj uskrsnoj vjeri po kojoj će jednoga dana i sama smrt biti nadvladana. Sveti Pavao prikazuje Isusa Krista, uskrsloga, kao pobjednika koji je u svoja pobjednička kola ujamio smrt. "Gdje je, smrti, pobjeda tvoja, gdje je žalac tvoj?" - pita on u poslanici Korinćanima (15,55). Tako slutnje čovječanstva, posvjedočene u svim religijama i kulturama, u kršćanstvu postaju živa vjera. Divno to izražava Tin Ujević "Ima mjesta tajnih u nama / što će živjeti u buduće... / treba ih dobro skriti / kvas onoga što će biti."

S Uskrsom se također intimno povezuje čitava jedna svečanost ljudskoga blagovanja, hrane i pića. I tu se kršćanstvo nadovezuje na pradaвне korijene religioznosti u čovječanstvu. Čovjek se u povijesti pojavljuje kao "ens religiosum", vjerničko biće. On se ne osjeća igrom slučaja. Sluti bar da mu postoji tvorac kojemu se osjeća i zahvalim. Pa iako taj religiozni osjećaj nije u svim ljudima jednako prisutan (a kadkada, osobito u naše vrijeme - otuđeno prirodi - i uvene), čovjek oduvijek rado povezuje Boga, oca i svoj svagdanji kruh. U svakom je ljudskom blagovanju na svoj način prisutan Bog.

Objed, večera, gozba ne doživljava se samo kao iskaz najintimnijega ljudskoga druženja - pričesti - nego je to i oblik susreta s Božanskim. Na Veliki četvrtak se u liturgiji pjeva: "Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog! Sabrala nas je u jedno ljubav Kristova!"

I upravo na Veliki četvrtak kršćani slave Isusovu posljednju večeru. Slave spomen kada je sam Krist želio biti i ostati sa svojima, do svršetka svijeta - u zaloga ju kruha, u čaši vina: "Uzmite, jedite! Uzmite piti! Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja! To činite meni na spomen!" Tako je upravo diviniziran, pobožanstven ovaj temeljni lik ljudskoga druženja i osnovni podržaj ljudske egzistencije. Stoga u osobitu draž uskrsavanja spada i jutarnji uskrsni blagoslov jela. Suvremeni, urbanizirani i užurbani način života proteže mogućnost toga blagoslova jela od uskrsne polnoćke pa sve do podnoca. Ali pravu je vrijeme uskrsnog blagoslova jela rano uskrsno jutro. Još i danas, na našim selima, urane naše snahe i žure se k misi. Same u novom ruhu, svaka sa svojom košarom, bijelim platnom pokrivenom. U košari prve plodine, svježi luk, rotkvice... kuhana jaja, šunka... bijela pogača. A s mise hite doma gdje ih čekaju ukućani, umiveni i svečano obučeni. Na Uskrs blagaju sveta jela na spomen one "Svete gozbe na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se puni milošću i buduće nam se slave zalag daje."

Taj uskrsni događaj svoje mladosti, i u najcjim svojim danima, nosio je u duši Mate Balota. U pjesmi "Vazmena nedilja" dočarava nam svoje nevine istarske Uskrse:

"U podne će biti na stolu jaja, hlibi i janjeće pečenje -

Vi ćete slaviti svetac kad Bog je uskrs -

vino će teći crljeno vašeg najboljeg trsa -

i sve će imati za vas veliko znamenje....

Kad tamo po rasutih seli, na Vazan, milijare oči suza zamuti,

Uprite svi ih u Nebo, Vaše oči su čiste i vime -

Molite čvrsto za pravdu i ljude dobre i mirne!"

S Uskrsom se najtješnije spaja Veliki petak, onaj jedinstveni - Kristov, a po njemu i svi veliki petci svih ljudi i svih pokoljenja. Tako,

napjeve. Kao primjer navest ćemo neke kitice Gospina plača koje se pjevaju u procesiji "Za križem" u Vrbanju (zabilježene zahvaljujući Don Branimiru Marinoviću)

O propeti mučni Isuse
Nut pogledaj naše suze.
Okom Tvojim od milosti
Vidiš da smo tužni dosti.

Molimo Te mi grišnici
Ki smo Tvoji naslidnici.

I za Tvoje ljute rane
Po sven tilu jesu dane.

I za muku na Višnjega
Anđelova govorenja.

Kad se u vrtu On moljaše
Pot krvavi otiraše.

Poglavice tote staše
I Križ teški Njemu daše.

I za onaj glas pritužni
Koj Ivanu majci reče.

I za one gorke boli
I suzice koje proli.

Na smrt Tebe kad vođahu
Konopon Te potezahu.

Slava Tebi na Tvoje ime
Isukrste Gospodine.

Ti nam Oče bi proslavljen
Duhom svetim uvijek Amen"

Pučka pobožnost "Za križem" održala se u neprekinutom nizu punih pet stoljeća. Nošenje posebnog križa pokrivenog crnim, prozirnim velom najveća je čast za svakog vjernika dotične župe. Nošenje križa je zavjetno (vlastiti ili obiteljski zavjet) te u znak molbe ili zahvalnosti. Križonošu, nekad bosonogog (obuvenog samo u vunene čarape) prati prtitnja (pomoćnik, pratnici sa velikim svijećnicima i "bratimi") obučena u posebne tunike. Procesiji se pridružuju vjernici, a svećenici u pojedinoj crkvi dočekuju i ispraćuju Križ i povorku. U crkvi u Vrbanju postoji pak običaj da svećenik nosi križ kad prvi put dođe na službu u tu župu. U crkvama, uz pripravljene i svečano okićene Božje grobove, moli se i pjeva. Posebno je svečan doček procesije u praskozorje Velikog petka u matičnoj župi, na primjer u Jelsi, gdje se župnik i križonoša zagrlje i izljube.

Slične procesije, ali manjeg opsega i trajanja, nalaze se i u drugim mjestima u Svetoj Nedilji, Dolu.... Procesiju nisu prekinule niti godine Drugog Svjetskog rata. Kad je godine 1944. došlo do zabrane te jedinstvene pobožnosti na otoku Hvaru, našlo se u zbjezu u pustinskom El Shattu (Egipat) ljudi iz naših krajeva, koji su se snašli i dozvolom američke i engleske komande organizirali procesiju. O tom piše Antun Đuka iz Jelse, koji je tom prigodom nosio Križ:

Noćna procesija Za križem, dopuna one koje u domovini neće biti - najavljena je za točno u 10 sati. Svaka trpezarija u svom logoru bila je svoja crkva iz koje je svaki križonoša točno u 10 sati krenuo redosljedom kao i u domovini, redom: Vrboska - Jelsa - Pitve - Vrisnik - Svirče - Vrbanj. U svakoj trpezariji, preobraženoj u crkvu, oltar je bio imitiran kao doma u istom stilu. I bliži se čas: užiju se ferali, narod se skuplja, dolaze gosti Amerikanci i Englezi koji se dive energiji i vjeri našega zbjeza. Vade se krunice iz džepa, mole skrušeno klečeći na pjesku, a ni suze nisu rijetke.

I evo, onog veličanstvenog časa, s mislima na svoju crkvu te noći, uzimam ovaj pustinski malo križ, podižem ga visoko i gromkim glasom kliknem: Klanjamo se Tebi Isukarste i blagoslivljamo Tebe!". Tada se križonoša digne feralisti ispred i intonira se svečano "Pomiluj mene Bože" i "Ja se kajem", koje se pjevaju kroz ovu noćnu procesiju. Križ dolazi u prvu crkvu, u ovom slučaju u jelšansku, i pjevači intoniraju onom slatkom tihom melodijom "O žalosna mati kad si pričekala tužne glasi", sa odgovorom: Spasitelj naš.

U ovim procesijama sudjelovalo je nekoliko tisuća vjernika, a pratilo je procesiju i nekoliko tisuća Amerikanaca i Engleza. Nije ni izostao glavni komandant Becker, kojemu nisu izostale ni suze, kao i mnogima iz pratnje, koji su klečeći molili s krunicom u ruci, vapili spominjajući svoje u domovini, moleći da se vrate živi i zdravi. Ganutljivo je bilo kada su naše majke plačući zazivale svoje najmilije koji su se borili u domovini, a koji ih nikad nisu dočekali.

Procesija je tekla redovito, iako po jakom vjetru, koji je zapuhao tokom noći. Procesija je trajala nešto preko tri i pol sata. Išlo se polako, jer vjetar nije dao brže...."

U mnogim krajevima Hrvatske rat je u ovih posljednjih šest godina napravio pravu pustoš. Veći dio južne Hrvatske pretrpio je razaranja i ratne strahote, no i poslije svega ove duhovne vrednote i tradicije koje nosimo u sebi svjedoče o snazi i živoj želji da nastavimo život na temeljima svojih predaka. Njegujući običaje vezemo se živim korijenima naših predaka i stvaramo čvrstu bazu onima koji će doći iza nas, jer Antun Radić, veliki povjesničar i etnolog kaže da je "u običajima za vječna vre-

mena saliven u tuč sav duševni život naroda" (Matica, br. 4, 1998.)

O jedinstvenom slavljenju uskrsnih blagdana u Hrvatskom Zagorju

Kad čuješ pištolu...

U pregradskom kraju njeguju originalne običaje slavljenja uskrsnih blagdana, a jedan od njih privlači posebnu pozornost. Riječ je o organiziranom pucanju iz starih "pištola" (kubura) u mjestu Kostelu, na brežuljku pokraj crkve Sv. Mirka, nedaleko od Pregrade.

Iz "kostelskih pištola" ovdje se puca već 520 godina, isključivo na Uskrs, a tradicija nije prekidana nikada do sada. Ove je godine za Uskrs u Kostelu iz pištola pucalo više do 200 ljudi, a samo su u jednom danu potrošili oko pola tone baruta, što ga sami proizvode na prastari način. Kostelske pištrole nisu ubojite, pa su ga vlasti službeno dopustile da se posljednjih nekoliko godina puca legalno, a sve uvijek u pravilu nadzire policija.

Osnovano je i Društvo "Kostelska pištola", a kako nam reče njegov predsjednik Josip Novak, zadaća mu je da njeguje stare običaje i promiče sve kulture i turističke vrednote ovoga kraja. Kostelčani su počeli proizvoditi i buteljirati vlastito vino, "Kostelska pištola", s pištolom (kuburam) kao zaštitnim znakom. I mjesna birtija nosi isti naziv. Zašto je baš u Kostelu sve u znaku "pištrole"? Stari pričaju da se ovdje pucalo oduvijek, a u mjesnoj je utvrdi jedno vrijeme živio i barun Vjeran Keglević. Oni su prvi u taj kraj donijeli pištrole, kako bi ga branili od Turaka. U tome su uvijek i uspijevali, a jednom su Turci odavde toliko bježali pod paljbom "kostelskih pištola" da su ljudi obližnji dvorac nazvali Bežanec. A baš u tom dvorcu, kojega je od propadanja spasio Siniša Križanec, na Uskrs su brojni gosti u pravilu uvijek počašćeni svećanim ručkom, zapuca se iz pištola i ispred dvorca, a potom se kreće u obližnje zagorske brege, do sela Kostela.

Na Uskrs su kostelske ceste naprosto zakrčene automobilima, a iz Kostela odjekuju pištrole i dižu se veliki oblaci dima. Običaj je da se "pištolaši" prilikom pucanja postave u krug, a puca se u tlo. Neke su pištrole vrlo stare i prema njima se danas izrađuju nove i za pucanje mnogo sigurnije. Jedan nam je vlasnik pričao o tome kako su se one zadržale u tom kraju: ovdlašnji seljaci bili su kmetovi kod baruna, pa su pokoji pištolu sakrili i za svoje potrebe. Neke su se, stoljećima sakrivane po tavanima, održale do danas. Za bivšeg sustava vlasti su im branile pucanje na Uskrs, ali su se Kostelčani vješto prebacivali "z brega na breg" i unatoč zabranama, pucali svake godine.

Veliko uskrsno slavlje podno ruševina Kostel grada završava svake godine tradicionalno uz uskrsnu šunku i domaću kapljicu, a kostelske pištrole odjekuju dugo u noć. Premda se u tom kraju puca na veliko, puca se ovdje ipak najviše "od zdravlja", jer nitko nikad ne nastrada. A to što neki imaju određenih problema pri spuštanju s kostelskih brega, nije zbog pucnjave, već je zato "krivac" ona druga - "kostelska pištola" iz boce.

Dodite stoga na Uskrs u Kostel, pucajte iz pištola, pucajte "od zdravlja", i živjeli uz "kostelsku pištolu" iz boce!

Hrvatski kajkavski kalendar

Andrija Maurović: Povratak sa Uskrsnuća (Dalmatinska Hrvatska)

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Od svih silnih krilatica koje se kod nas izmišljaju u promidžbene svrhe, posebice našeg turizma, ja mislim da bi ipak najbolje odgovarala recimo: "Mala zemlja za velike afere!", premda mi je na pamet padalo i ona "Mala zemlja za veliki lopovluk", što se vjerojatno ne bi nekima sviđelo, pa neka ostane samo kao ideja, za što me valjda nitko neće "prozi-vati". Premda je kod nas sve moguće. Tako recimo iz posljednjih saborskih rasprava za borbu protiv korupcije proizlazi da bi najveću ulogu mogli odigrati naši građani tako da se odreknu korištenja VIP-a (veza i protekcija) i podmićivanja. Samo za to, narod bi trebalo poslati u školu ili barem na nekakve tečajeve, gdje bi ih se moglo naučiti kako primjerice bez veze i novca upisati dijete na željeni fakultet ili još gore, kako oboljelom članu obitelji osigurati krevet u dobroj bolnici kod poznatog liječnika.. Ili recimo, kako dobiti građevinsku dozvolu, kako se zaposliti u dobrom, sigurnom poduzeću ili ustanovi u državnom vlasništvu ili kako ja to zovem u nekoj "javnoj kući". I tako redom.

Davatelje usluga se više ne može preodgojiti, jer se je jako teško odvignuti od davno stečćnih navika traženja protuusluga za učinjenu uslugu. Njima više nikakvi tečajevi ne mogu pomoći. Očito je jednostavnije preodgojiti naciju. Sva sreća da se netko već nije sjetio generalno optužiti građane za davanje mita i pitanje korupcije je riješeno. Bože moj, nekulturno bi bilo odbiti od srca vam ponudeni posebice skupocjeni poklon, kad se je čovjek već istrošio, kupivši ga. Kamo će on sada s njim? Ne može ga valjda ponovno vratiti u trgovinu! Isto vrijedi i za "plavu kuvertu", kad je već namijenjena. (Tu ne vrijedi poslovice "Nije kome je namijenjeno, već kome je suđeno.")

I tako polako dolazimo i do naših banaka. U posljednjih desetak godina sve su uglavnom uspjele propasti. Neke, one najznačajnije (sam Bog zna po čijim ocjenama) sanirala je država, dok su ostale otišle u zaborav. Tko se danas uopće sjeća jedne Glumine banke! Jedino oni koji su ostali bez vlastitih novaca i sada tavrlija u mislim da se tako zove "udruzi opljačkanih", nadajući se da će ipak jednog dana ostvariti svoje pravo i povratiti teško stečeni, a na brzinu izgubljeni, novac. Teško je uopće i nabrojiti sve banke koje je država na račun poreznih obveznika sanirala. A potrošene su milijarde. Štetiše su praktično opljačkani dva puta: i kao štetiše, i kao porezni obveznici.

Sjetite se samo legendame Dubrovačke banke i još legendamijeg petog ortaka, o kome se sve zna i ništa se ne zna. Danas svakodnevno gledajući redove nesretnika koji od ranog jutra do mraka opsjedaju šalterc Riječke banke, nadajući se spasiti svoje ušteđenice, sve nas podsjeća na nešto što nam je dobro poznato i viđeno. Sva upozorenja o sigurnosti ušteđevina više ne pale. Nikoga nije briga što je uz glavnog dilera privorena i voditeljica deviznog sektora i što su smjenjeni članovi uprave i imenovana nova uprava iz redova Hrvatske narodne banke (HNB) i što je HNB osigurala kredit

dobar dio za istragu neophodne dokumentacije nestao, otišao u Englesku, zajedno s revizorima. A preko 100 milijuna dolara nije samo tako isparilo. I postavlja se i pitanje gdje su ti dolari i završili. Sve je, kažu, počelo još 1998. godine.

Riječku banku je kao i ostale opljačkane banke u vrijeme HDZ-a i njezinih tajkuna sanirala država, sasvim normalno novcem poreznih obveznika. Vjerojatno poučeni iskustvom da im se ništa značajno neće dogoditi, kao što se nije dogodilo ni pljačkašima svih ostalih banaka u Hrvatskoj, sudionici ove najnovije pljačke mimo spavaju. A Hrvati, posebice oni koji šljakaju u umirućim tvornicama, ne mogu zaboraviti da je pretpošte godine najveće moguće mjesečno primanje ostvario, tko drugi, nego predsjednik Uprave Riječke banke Ivan Štokić! Radilo se o iznosu preko 800.000 kuna (osamsto tisuća kuna - sto tisuća dolara!), od kojih je sve Hrvate zabolila glava, jer je to iznos koji jedna bolja tvornica srednje veličine u brutu (znači sa svim porezima, prirezima i doprinosima) izdvaja mjesečno za tristotinjak radnika, a negdje i više. Primjerice poznata (još malo, pa potpuno propala) Karlovačka tvornica kože i obuće KIO, u vlasništvu čuvenog Walter Wolfa (koji se ne smije pojaviti u tvornici jer će ga radnici najvjerojatnije kamenovati) za 400 zaposlenih radnika izdvaja 800 tisuća kuna, koliko je još jednom, ponavljam, zaradio u samo jednom mjesecu prvi čovjek sada gotovo upropaštene treće po vrijednosti banke.

Ne zaboravimo pritom da je Riječku banku prodala bivša vlast, jer će se sigurno i ovaj skandal prištiti novoj vlasti, samo zato što nije znala, ili nije mogla (ili možda nije niti htjela jer nije smjela) obračunati sa poznatim sudionicima pothvata, eventualno nove sasjeći u korjenima i tako pokazati svim potencijalnim "poduzetnicima" da neće proći nekažnjeno i da misle ozbiljno. A time bi i izbjegle redove ogorčenih i ljutih ljudi ne samo red bankama, kao i komentare: "Svi su oni isti!" Izbjegla bi ono još teže razočaranje i tugu svojih građana. Citirat ću vam, umjesto bilo kakvog drugog komentara, izjavu, odnosno dio izjave jednog umirovljenika: "Nemam ja neke velike novce, sve je to mizerija, ali meni moja mizerija znači koliko onom Štokiću njegovo bogatstvo. I sad on menadžer godine koji za gubitke koji su prikazani kao dobitci bude nagrađen s 800.000 kuna, a ja tu stojim i molim Boga da se ne srušim! Žalosno je što u svojoj 70-toj godini kažem - mrzim cijeli svijet, mrzim sebe, jer sam se doveo u ovakvu situaciju zbog idealističkog lokalpatriotizma i nikome ništa ne vjerujem. Sad me pustite na miru, neću vam reći svoje prezime, ostavite mi bar malo dostojanstva.... Napišite jednostavno da ste pričali sa starom budalom, čijih je već tko zna koliko generacija rođeno u Rijeci, koji je čitav život mislio da je intelektualac, a sad zna da je bio i ostao samo tovar!".

Vaša, Marina

Gotovina, Nastavak sa 5 strane

104. Josip Pavličić, gospodarstvenik
105. Josip Pavičić, nakladnik
106. Josip Pavičić, gospodarstvenik
107. Marija Peakić-Mikuljan, književnica
108. Dr. Josip Pečarić, akademik
109. Dr. Vlatko Perković, teatrolog i redatelj
110. Marko Perković-Thompson, pjevac
111. Ratko Petrić, kipar
112. Zdravko Pevec, gospodarstvenik
113. Zdenka Požaić, likovna umjetnica
114. Slobodan Praljak, general
115. Ivan Rabuzin, likovni umjetnik
116. Ivan Ramljak, književnik
117. Mirko Ramušćak, odvjetnik
118. Dr. Adalbert Rebić, sveučilišni profesor
119. Dr. Petar Selem, sveučilišni profesor
120. Željko Senečić, redatelj
121. Stanko Sopta-Baja, general
122. Dr. Ante Stamač, sveučilišni profesor
123. Dobrila Stella, novinarka
124. Zlatko Sudac, svećenik
125. Don Petar Šimić, svećenik
126. Dr. Drago Simundža, teolog

127. Ivica Šiško, likovni umjetnik
128. Smilja Škugor, novinarka
129. Domagoj Šola, diplomat
130. Maja Šovagovic, galeristica
131. Anja Šovagovic, glumica
132. Igor Štimac, nogometaš
133. Dubravka Šuica, gradonačelnica
134. Ivica Šurjak, nogometaš
135. Đurđa Sušak
136. Dr. Dubravka Tolić, sveuč. profesorica
137. Benjamin Tolić, diplomat
138. Matko Trebotić, likovni umjetnik
139. Dr. Miroslav Tuđman, sveučilišni prof.
140. Ljilja Vokić, profesorica
141. Stojko Vranković, košarkaš
142. Antun Vrdoljak, redatelj
143. Mr. Joza Vrljić, publicist
144. Dr. Ivica Vučak, liječnik
145. Zdenka Vučković, pjevačica
146. Branko Vujanović, likovni umjetnik
147. Zoran Vukman, novinar
148. Dr. Mirko Zelić, akademik
149. Dr. Igor Zidić, povjesničar umjetnosti
150. Dr. Ćiril Zovko, gospodarstvenik

RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA KIPARA TOMISLAVA OSTOJE

Otvorenje retrospektivne izložbe kipara Tomislava Ostoje još jednom je podsjetilo na činjenicu kako je raznoliko djelo u četrdeset posljednjih godina stvorio ovaj veliki majstor forme. Rođen u Splitu 1931. godine, od šezdesetih godina prošloga stoljeća Ostoja je stvorio brojne dojmljive ženske likove otočanki, plesačica ili narikača (ponajviše u bronci) gdje je došao do izražaja puna forma ženskoga tijela, tretiranje volumena i odnosa svjetla i sjene. Apoteozu tog razdoblja s razbarušenom, hrapavom obradom plohe mogli bismo očitati u velikom spomeniku Silviju Strahimiru Kranjčeviću postavljenom 1962. kraj Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, što je bila izuzetna čast za mladoga umjetnika. Sedamdesetih godina Ostoja je istraživao metalne plohe šiljasto-bodljikavih detalja, da bi svoj figurativni svijet ženskih aktova i formi umirio glatkoćom plohe brojnih aktova i kompozicija (maestralna "Osama" 1983. ženskoga tijela zatvorenoga u bloku, sadra) ili istraživanja različitih tekstura (stijene, "Srastanje").

Prema riječima Stanka Špoljarića izrečenim na otvorenju retrospektivne izložbe, Tomislav Ostoja je klasični umjetnik u najpozitivnijem smislu riječi, primjer je autora u čijim se radovima događaju mijene u stalnosti i obmuto. On je pratitelj likovnih aktualnosti sa strašću, ali i iz distance, čime je uključen u maticu likovnih zbivanja. Ipak, on superiorno ostaje uz svoju estetiku i vjerovanje, istaknuo je Špoljarić.

Naša već uobičajena praksa koja je skloni poništavati vrijednosti koje ima, kulminirala je kod ovoga kipara godine 1996. kad je Ostoja dobio prvu nagradu s republičkog natjecanja za spomenik kardinalu Alojziju Stepincu koji je trebao biti postavljen u Krašiću, no "kvaka" u raspisu je iskoristila svoje "pravo" koje je u mnoštvu članaka naumilo ne poštovati stručnu odluku, već je davalo pravo naručitelju izvesti ono rješenje koje se njemu svidi. Tako je doista meditativan, nadčovječan kardinal koji je zakoračio u svoju svetu službu, umjesto u prirodnom okolišu crkve u Krašiću (gdje je izveden Poljanov kip), samo kao utjeha kiparu završio u naselju Utrina u Novom Zagrebu. (Večernji list)

"ISPIT ZRELOSTI" SUNČANE ŠKRINJARIĆ

Roman "Ispit zrelosti" pjesnikinje, pripovjedačice i scenaristice Sunčane Škrinjaric, autorice petnaestak knjiga za mlade i dobitnice mnogih uglednih nagrada ("Ivana Brlić Mažuranić", "Grigor Vitez" itd.), predstavljen je u DHK, kao nastavak njezina cijenjena romana "Ulica predaka" (1980). O knjizi su govorili izdavač Josip Pavičić, Lidija Dujic, a odlomke je čitala dramska umjetnica Helena Buljan. Roman "Ispit zrelosti" (u kojem djevojčica Tatjana, koja proučava svijet odraslih, nije više pred pubertetom, nego pred maturom) izazovan je i zbog intrigantnog prvog dijela koji stalno zbunjuje učenike i nastavnice (da li ga svrstati u štivo za djecu ili za odrasle) i u kojem je, mozaičnom strukturom, autorica uznaknula pred ustaljenim metodičkim obrascima dječje književnosti. (Večernji list)

IZLOŽBA O MARULIĆU U MADRIDU

Najveća izložba o Marku Maruliću ikad postavljena izvan Hrvatske otvorena je 13. ožujka u Dvorani 20. stoljeća Nacionalne knjižnice u Madridu, pod nazivom "Marko Marulić i humanistička Europa". Izložbu domaćin priređuje zajedno s veleposlanstvom Hrvatske u Madridu i splitskim centrom Marulianum te uz suradnju Muzeja grada Splita. Do 14. travnja moći će posjetitelji razgledati 140 izložaka - knjiga, zemljovida, drvoreza, portreta, sedam panoa s oko 70 fotografija te tridesetak panoa s tekstovima. Iz riznice madridskih knjižnica izloženo je tridesetak primjeraka Marulićevih knjiga objavljenih u 16. i 17. st., a među njima je i španjolski prijevod Evandelistara i Pedeset priča, objedinjenih u jednom svesku i tiskanom u Madridu 1655. Uz izložbu se priprema i ciklus od šest predavanja o Hrvatima iz 16. i 20. st. koji su značajni za hrvatsko-španjolske odnose. (Večernji list)

DVA KLAVIRA I ČEMBALO NA DAR

DUBROVNIK - Japanska je vlada darovala Dubrovačkim ljetnim igrama glazbenu opremu - dva klavira, čembalo te rasvjetu čija je vrijednost oko dva milijuna i 850 tisuća kuna. Tim je povodom dubrovačka

gradonačelnica Dubravka Šuica potpisala jučer s Hideom Suzukijem, predstavnikom japanske korporacije Sumitomo, potvrdu o primitku vrijedne japanske donacije koja će biti stavljena na raspolaganje Javnoj ustanovi u kulturi - Dubrovačke ljetne igre.

Kako je najavljeno, na ljetu bi se trebala obaviti svečana primopredaja uz nazočnost japanskog veleposlanika u Hrvatskoj. Hideo Suzuki izrazio je želju da ova donacija bude tek početak dugotrajne kulturne suradnje. (Večernji list)

DALMACIJA U KAMERI TONČIJA PAŽANINA

Oceanografski institut u Parizu u svom izložbenom prostoru podastrio je poetske poruke fotografa Tončija Pažanina. Pod nazivom "Dalmacija od otoka do otoka" ovaj Šibenčanin, kojemu je ovo devetnaesta samostalna izložba od kojih je deset predstavljanja doživio u europskim prijestolnicama, predstavio se u uglednoj ustanovi kojoj je osnovna svrha širenje spoznaja o moru. Izložba je osmišljena kao šetnja Dalmacijom, protagonisti su i obala i brojni otoci, dakle i nezaobilazni Komati i Kvamer, dok neponovljivi izlasci i zalasci sunca, koje je fotograf ovjekovječio kamerom, sugeriraju ritam izložbe koje moru naklonjene ne može ne oduševiti. Fotografije na izložbi daju svojevrsnu poetsku panoramu Jadranskoga mora. (Vjesnik)

"FILMOVI KREŠE GOLIKA"

Kolekcija videokaseta filmova hrvatskoga klasika Kreše Golika predstavljena je u kinu "Croatia". Kolekcija, koju je objavio Croatia film, obuhvaća osam dugometražnih igranih filmova, od njegovog najpoznatijeg djela, često isticanog kao najboljeg hrvatskoga filma, "Tko pjeva zlo ne misli", preko popularnih "Imam dvije mame i dva tate" i "Plavi 9" pa sve do manje poznatih "Djevojka i hrast", "Živjeti od ljubavi", "Pucanj", "Ljubica" i "Vila Orhideja", a nedostaju samo dva Golikova dugometražna igrana uratka: televizijski film "Razmeda" i "Kala", koju je redateljski potpisao zajedno s Andrejom Hiengom.

Time je gotovo cjelokupni opus najboljeg hrvatskoga redatelja, koji je preminuo 1996., napokon postao dostupan svim filmofilima, a posebno veseli činjenica da je ova videokolekcija samo početak sustavnijeg objavljivanja hrvatske filmske baštine na najpristupačnijem mediju. Naime, nakon Golikove serije Croatia film bi uskoro trebao objaviti i videokasete filmova "H-8", "Breza", "Lisice", "Rondo" i "Koncert", a u budućnosti se spremaju i kolekcije drugih redatelja. U situaciji kada je domaćem filmu lakše doći do američkog filma c-produkcije, nego do hrvatskoga filma starijeg od pet godina, pojava ovakve videokolekcije velik je korak naprijed u promociji filmske baštine, koja je često nepravedno zapostavljena.

Videokasete se isprva neće moći posuditi u videotekama, već samo kupiti u maloprodaji, a kolekcije u Croatia filmu popratit će i projekcijama u kinu "Croatia", gdje će se filmovi prikazivati idućih tjedana u večernjem terminu. (Večernji list)

Iz naše zajednice

Oakville, uskršnja prodaja kolača

Uskrs...

U VELIKI ČETVRTAK

Dušice griješna, kada budeš pošla sa ovoga svijeta na onaj, susret će te duh nečisti. Počet će te on varati, "dođi amo dušo moja". A ti njemu ovako reci: "Ja nisam duša tvoja, ja sam duša Boga moga. Kad sam bila na onome svijetu, molila smo sto križića, sto krunicica, sto se puta prikrizila na blagdan Veliki četvrtak".

U VELIKI PETAK

Danas petak rečeni, moj Isuse mučeni, neka bude muka Tvoja na spasenje duše moj. (Imotski)

Đuro Arnold

NA VELIKI PETAK

Iskapio je do dna žuč života,
Al i uskrsnô - jer je bio Bog...
Na velik petak velja bol se smota
Ko cma guja oko srca mog.

I ja pomišljam na te, majko dična,
Jedini za me na toj zemlji raj,
Po patnjam jer si nekud Njemu slična,
A ipak dulji jer im bio traj.

Kroz vjekove su tebe raspinjali,
A onda naglo proboli ti grud;
Ah, krvlju tvojom duša mi se zali,
I s tuge mišljah, da ću postat lud.

Pa da su barem snimili te na to,
Položili te u duboki grob: -
Do danas možda ne bih više shvato,
Da uz te i ja tek sam jadan rob.

Al tako trajno s tvoga lica čitam,
Koliki li si prepatila boj: -
Na veliki se petak stalno pitam:
Ah, kad će, majko, svanut uskrs tvoj?

Uskrsni običaji jadranske Hrvatske

Dok središnja i sjeverna Hrvatska u uskrsnim običajima obituju folklornim koloritom, od Savudrije do Vitaljine, uz određeni kolorit nalazimo i jednu neobičnu i izuzetnu duhovnu dubinu Korizme i Uskrsa. Naročito pobožnost štovanja Križa i Muke njegovale su brojne bratovštine. Kao poseban fenomen nameće se štovanje križa na zapadnom dijelu otoka Hvara, gdje se u noćnoj procesiji od Velikog četvrtka na Veliki petak može doživjeti jedinstvena pobožnost Za križen. Ta pučka pobožnost stara je više od pola tisućljeća.

Pobožnost Križnoga puta uvedena je u Crkvu tijekom 17. stoljeća. Bila je općeprihvaćena od hrvatskog naroda zahvaljujući prvenstveno franjevačkom redu. No, ne možemo zaobići činjenicu da je štovanje križa i ophod s njim bilo poznato u nekim našim krajevima dugi niz godina. To se prvenstveno odnosi na pučku pobožnost u procesijama s križem u južnoj Hrvatskoj, koje se i danas, uz sudjelovanje brojnih mještana, održavaju na otocima Hvaru, Braču i Korčuli. Nošenje križa na takvoj procesiji osobita je čast, pa se za nju ljudi nastoje predilježiti desetljećima unaprijed. Zna se dogoditi da naši iseljenici, kad na njih dođe red, dolaze obaviti tu svečanu dužnost iz Amerike ili Australije.

Najslikovitiji primjer procesije s križem je spomenuta pučka pobožnost na otoku Hvaru. O njoj se mnogo piše i govori. Uz znamenito djelo Bernardine Škunce: Štovanje Isusove muke na otoku Hvaru spomena je vrijedna i praktična knjižica mjesnog župnika iz Jelse don Božidara Medvida: Prosti Gospodine. Tu se opisuje i donose molitve i napjevi koji se mole i pjevaju za vrijeme pobožnosti. Tko nije prisustvovao tim pobožnostima, rijetko će moći razumjeti i osjetiti veličinu i dubinu doživljaja i duhovnog proživljavanja uz arhaičnost starih napjeva i načina pjevanja, a da ne govorimo o osebnim slikama i prizorima.

U navedenom djelu don Božidar Medvid, župnik u Jelsi, pripovijeda:

"I oko 22,00 sata Procesija za križem kreće (kao i iz svih šest mjesata) po kazaljci sata, u Pitve - Vrisnik - Svirče - Vrbanj - Vrbovsku i natrag u Jelsu, što traje cijelu noć. Na izlasku iz crkve jedan pjevač intonira: Klanjamo se tebi Isukarste i blagosivamo tebe... Svi odgovaraju: koji si po svetom križu svome otkupio vas svit.

Te dalje pjevajući: Virujem u Boga oca... pa Očenaš... Zdravo Marijo... te nižu: Zdravi, dobrotiv Isuse itd.

Zatim diljem puta: Ja se kajem... Na gori Maslinskoj..., O Isuse daj da pjevam.... Počinje se strašna muka itd.

Dva pjevača pri pohodu svake crkve, ulazeći i izlazeći pjevaju dio napjeva Gospina plača dok im druga dva odgovaraju kako slijedi:

U župnoj crkvi prije polaska:

Nut mislimo svi mi danas
Ki na Križu umri za nas
Di je sada Sin Tvoj dragi,
Kralj nebeski, Bog naš pravi.

U Pitvama (župska crkva)

Anđel s neba k Njemu dojde,
Pokripi Ga, opet pojde
Pojdi Ive i majci mojoj,
Prižalosnoj tetki tvojoj!
Obрни se, zlatо moje
Marija Te majka zove.

U Vrsniku (župska crkva)

Jao Gospe plačna moja.
Di je sada dika tvoja?
Što ću sada ja nevoljna
Bez dragoga Sina svoga?
Svezan ti je stupu kruto
Ter je frušan vele ljuto.

U Svirčima (župska crkva)

Mandalina ne bi lina,
Primi Gospu na sva krila.
Dragu sestru milovaše,
Nad Njom gorko tugovaše.
Anđel s neba k Njemu dojde,
Pokripi Ga, opet pojde.

U Vrbanju (župska crkva)

O prislavni Sveti Duše,
Daj grišnikom da se skruše!
Ja bi suze prolivala,
Rane Tvoje zalivala.
Jao Sinko, željo moja,
Tužna ti je majka Tvoja.

U Vrbovskoj (župska crkva)

O žalosna Majka staše,
Pričekala tužne glase.
Obрни se zlatо moje,
Marija te Majka zove.

U Jelsi (crkva Sv. Ivana)

Putem gorko on plakaše,
Svoga Meštra žalovaše,
Dignuše Ga Majci s krila
Tad ne umri Majka mila.

U Jelsi (župska crkva)

Nam dariva višnju slavu,
Radovat se s Njim u raju.
Di On s Majkom jest proslavljen,
Po sve vike vikov. Amen!

Pri pohodu svake crkve, nakon što pjevači završe, svećenik (ili ako njega nema, netko iz pratnje, predmoli pet Očenaša i Zdravomarija "na čast pritrudne Muke Gospodinove", te svi zapojevaju Klanjamo se tebi...

Tijekom cijele noći narod koji nije išao za Križem, u crkvi moli, bdije i dočekuje "Križeve". Svako od navedenih mjesta ima procesiju, posebog križonošu, pratnju i kantadure (pjevače) koji pjevaju osebnije

Zagorsko raspelo

ry, nor were any famous people active on the islands, and yet they have a history - a history of small people, fishermen and farmers, who composed a hymn to human toil and human persistence. Judging by the big flint-axe encountered there, one can conclude that the Kornati Archipelago was inhabited already in the Younger Stone Age (Neolithic); there is evidence that the islanders had their vessels, visited other islands and the mainland, and that their main activities were sheep-breeding, fishing and agriculture. The remains of an Illyrian fortification constructed of rock walls, shaped like a crown surrounding a terraced hill are evidence that the Kornati Archipelago was inhabited at the times of the Illyrians. However, the climax of building activities on the Kornati islands was achieved during the Roman era, when several large edifices were erected, some of them even luxurious. In Mala Proversa there used to exist a comfortable 90-metre-long Roman villa, which appears to have had a vivarium and a large water reservoir for supplying water to the villa and to vessels that used to assemble there. On the island of Piškera, the Romans had a major fish collection and storage point. On Lavsa, there was a Roman saltpan. An interesting detail is that there are also several medieval churches on the same island, among them the only church on the Adriatic built exclusively for fishermen.

A rich nomenclature is certainly one of the island's peculiarities. Each island and islet, each reef, hill, cove and olive grove has its name. And not only one! Just the island of Kornat has no less than 200 names, Čut has about 110, Ktina 38, Lavsa 34, etc. Fishermen's families, whose activities were passed on from generation to generation, preserved the names' continuity, whilst shepherds often changed, so that the names of hills, olive groves and coastal reliefs - if they were not important to fishing or navigation - are mainly of local and more recent origin.

So much about history. Today, the Kornati islands are a synonym of first-hand contact with undisturbed nature, most welcome to those who in a temporary escape from the shackles of civilization, wish for a holiday along Robinson Crusoe lines. Two marinas - Čut and Piškera - offer a safe haven to navigators who wish to anchor there temporarily or decide to experience, for a few days, Robison Crusoe tourism, try their fisherman's luck and the rhythm of nature. On the Kornati islands time

and habits have different meaning: what you have to do comes down to what you wish to do. The Kornati Archipelago is a unique place in which - more than in any other place you have ever visited - you will be amazed by nature, but will also have to face what you really are. Without many words and learned phrases, without a mask and a mediator. Only you and the ones you chose to accompany you. Ready for the challenge? (Silvana Jakuš, Croatia Magazine)

The Flowering of Croatian Philately

The Croatian stamp "One Hundred Years of Croatian Writers' Association" was awarded this year (2001) the Philately Oscar as the best stamp in the world for the year 2000. The competition was carried out by the Philately Association of the seven Venetian communities of Asiago (Italy). Thanks to the young stamp designer, Orsat Frankovic, the Croatian stamp has won three plaquettes within the International Award for Philatelic Art. The exhibition "Croataphila '01 - Ten Years of Postal Stamps in the Republic of Croatia," held at the Klovcevi davori gallery in Zagreb, has, in addition to the above mentioned award, highlighted the flowering of Croatian philatelic art, in the hands of outstanding artists. The first postal stamp in our country was in use since June 1, 1850. In the twentieth century the postal authorities of various state systems which included Croatia's territory, went on issuing postal stamps bearing the names of the issuing states until January 15, 1992. The stamp, namely, accompanied the birth of the Republic of Croatia, stressing its fundamental values, key dates, events, and insignia. In addition to being an attribute of statehood, the stamp is a source of information on the past and the present, on history and geography, on art, culture and sport, and on flora and fauna... It is a Croatian link to the world, be it through editions on common themes, or through shared editions with other countries (Austria, the Vatican, Slovakia, Belgium...). The stamp, in spite of its small size, plays an important role in everyday life and its rituals. It is in itself a carrier of good wishes and of pleasant thought directed at the addressee. So far, the stamp has helped us celebrate many a holiday, ten Christmases included. (Croatian Emigrant Almanac 2002)

WEB SITES

Thanks to my friends, here are some interesting web sites
www.klik.hr
www.croatia.ch

CROATIAN COOKING

Croatian fried apples

Material: 2 eggs, separated; 4 tbsp. granulated sugar, 2/3 cup all purpose flour, 2/3 cup white wine, 3/4 cup sunflower oil, 1 LB apples, peeled, cored and sliced, 1 tbsp. cinnamon.

Preparation: In a medium bowl, mix together egg yolks and half of the sugar. Slowly add flour and wine and combine well. Beat egg whites until stiff and fold batter until well combined.

Heat oil in rage skillet. Dip apple slices in batter and fry, turning often until golden brown and tender. Remove apples from the pan, and drain on the paper towels. Sprinkle with the remaining sugar and cinnamon. Serve warm. Make 4 to 6 servings.

Cheese dumplings

Material: 8 oz. creeme cheese, 1/2 cup of cream of wheat, 2 tbsp. vegetable oil, pinch of salt, 2 eggs, 1/2 cup of dry breadcrumbs, granulated sugar.

Preparation: Beat crême cheese until soft. Add cream of wheat, 1 tbsp. (15 ml) vegetable oil, salt and eggs and combine well. Bring large pot of salted water to boil. Drop tablespoonfuls of batter into water and boil for 20 minutes.

Heat remaining oil in large skillet. Stir in breadcrumbs until coated in oil. When dumplings are cooked, remove from pot, and roll in breadcrumbs. Serve hot, sprinkled with sugar. Makes 4 to 6 side servings.

DONATIONS

It would be very nice from our Croatian groups and organizations to help the local charities, such the Hospital for Sick Children, local hospitals and food banks, Good Sheppard, Canadian Cancer Society or any other through money donations or volunteer work. We must not forget that we live in this country and benefit from the programs and institutions here. (BM)

Hrvatska ISKRA

Canadian-croatian journal No. 104, March 31, 2002

Officially, No MORE Yugoslavia

BELGRADE, Yugoslavia, Mar.14. (AP) - Serbia and Montenegro signed a historic accord Thursday to radically restructure Yugoslavia, giving the federation a new name and its republics greater autonomy to prevent the country's final breakup.

The agreement, reached under mediation by the European Union, was signed by Yugoslav President Vojislav Kostunica, Montenegrin President Milo Djukanovic, EU foreign policy chief Javier Solana and other Serbian and Montenegrin officials. The new country, consisting of two semi-independent states, will be renamed Serbia and Montenegro, Kostunica said after the signing ceremony.

Both republics will share a defense and foreign policy, but will maintain separate economies, currencies and customs services for the time being. "This document sets the shape of completely new relations between the states of Serbia and Montenegro," Kostunica said. "This step means a break with the previous regime" of former Yugoslav President Slobodan Milosevic.

"Amid the threat of disintegration in the Balkans, we are moving toward integration and peace and stability in the region," he said.

Yugoslavia first was formed in 1918 as the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, and Montenegro gave up its statehood to join. The country was occupied by Nazi Germany during World War II, then tightly controlled under the communist regime of Marshal Tito for four decades after the war. Yugoslavia began to unravel along ethnic lines during Milosevic's reign. Slovenia, Croatia, Macedonia and Bosnia-Herzegovina all declared their independence by 1992. Serbia and Montenegro stayed together when the other republics started leaving Yugoslavia in the early 1990s. But their alliance began to crumble in 1997 when Djukanovic distanced himself from Milosevic and began advocating independence for Montenegro.

Kostunica said the political accord calls for new federal elections in the autumn, and that the parliaments of both republics as well as the federal Yugoslav parliament would set to work on constitutional changes. The country's new name will not take effect until lawmakers in all three chambers ratify the accord.

Solana praised the agreement, saying Montenegro and Serbia "should have no doubt" about the EU's support. "This is an important day and a step toward the stability in the region and in Europe," Solana

said. "This is not the end of anything, but a beginning of a new chapter that will bring you closer to the European Union."

Djukanovic, who is likely to face an avalanche of criticism in Montenegro for giving up a planned independence referendum for the small republic this spring, said he expected Serbs and Montenegrins to "have a positive approach toward this agreement" and predicted it would win parliamentary approval.

The tiny Adriatic republic continued its independence drive even after Milosevic's ouster in 2000. Milosevic is now on trial before the U.N. war crimes tribunal in The Hague, Netherlands, for atrocities his forces committed in the Balkans in the 1990s.

Branko Ruzic, the spokesman for Milosevic's Socialist Party, called the event "the most shameful date in the history of the Serbs."

"We went to bed in one state, and we woke up in another," Ruzic said, adding that the Socialists are for "preserving the current Yugoslavia."

Montenegro's 650,000 people remain bitterly divided on whether to remain in a federation with Serbia, whose approximately 10 million people effectively determine Yugoslav affairs.

A draft of the agreement, obtained by The Associated Press, said that after three years, "the member states will be entitled to institute proceedings for a change of the state status, that is, withdrawal from the state union."

The pro-Serbian faction in Montenegro praised the agreement. "The dangerous divisions in Montenegro were averted. Djukanovic stopped on the brink, and we approve of this," said Dragan Soc, the leader of the Montenegrin Peoples' Party.

Kostunica said his office as federal president would remain and that the new country would have one seat in the United Nations, just as Yugoslavia does now, although Montenegrin and Serbian officials would rotate as envoys to U.N. headquarters in New York.

The accord was a major policy victory for the West, which has opposed Montenegrin secession, fearing the breakup could encourage other independence-minded groups in the region - in particular, ethnic Albanians in Kosovo and Macedonia.

Arguing that secession also would hurt Montenegro's economy and slow down the process of integrating it into mainstream Europe, the EU has been pushing for a new Yugoslav constitution that would preserve a joint state while granting the two republics greater self-governance.

IMPORTANT NEWS FROM CAA

Just this past Saturday, March 16th, as a representative from the Croatian American Association, I attended a meeting in Washington DC held in the Embassy of the Republic of Slovakia. Represented at the meeting were all the Ambassadors and ethnic representatives from every one of the Vilnius 10 countries. Also represented were the newly NATO admitted countries: the Czech Republic, Hungary and Poland. Every country, without exception, was aspiring for membership in NATO.

The objective of the meeting was for all of the ethnic communities of the V10 countries to combine their efforts to keep the door to NATO membership open for their respective country.

Also attending the meeting was Mr. Walter Andrusyszyn from the President's National Security Office and Mr. Bruce Jackson, Chairman, U.S. Committee on NATO.

Mr. Jackson pointed out that while there is merit in combining efforts, each candidate country would be judged individually on a prescribed set of criteria. These criteria are: Is there a political mandate for NATO membership in the applying country? Is the country a qualified candidate? Does the applying country have shared values with NATO alliance countries? And most importantly, what can the applying country for NATO membership contribute?

The CAA worked for Croatia's inclusion in the Partnership for Peace program and is now working for NATO membership for Croatia.

The shared assessment is that, now that President Bush has removed the objections of Russia's President, Putin: the three Baltic

countries along with Slovenia have the best chance for membership, next comes Slovakia depending on the outcome of the elections in that country and after that come Bulgaria and Romania.

Croatia along with Albania and Macedonia are last on the list for NATO membership. And Croatia is the only one of the of the V10 countries which has not yet submitted its Membership Action Plan.

According to a recent poll taken in Croatia, 70% of the Croatian people are for NATO membership for Croatia. NATO membership would bring Croatia two distinct benefits: enhanced security and with a higher level of security comes a better environment for investment. Not just foreign investors buying up Croatian assets but companies that would come to Croatia to capitalize on Croatia's greatest asset, the potential of Croatia's educated populace. Companies that would create jobs that require special skills.

NATO membership for Croatia does not come free though. Among the factors considered for a countries full NATO membership, as Bruce Jackson, Chairman of the U.S. Committee on NATO outlined in Washington on March 16, the chief one was: what the country can bring to NATO's table. And Croatia's greatest asset in seeking NATO membership is its geo strategic location.

The Island of Vis is strategically located in the center of the Mediterranean region and close to all U.S. allies and their bases but still far away from all of the world's hot spots to not be a target itself. Vis is convenient for power projection to large areas of interest to the U.S.: the Balkans, the Bosphorus, Suez, Gibraltar and the entire Atlantic-Mediterranean-Indian Ocean. It could also offer U.S. and NATO per-

sonnel a place for a secure and high quality of life. Vis is what Croatia can bring to NATO's table.

It is not unusual that some of the public officials of Vis would be opposed to the use of Vis as a U.S. Military base. It happens in the U.S. also where local officials oppose a project that would be of benefit to the region and country.

The public officials of Vis should ask themselves to compare all the benefits that would accrue to Croatia, the region and to the citizens of Vis from Croatian NATO membership: Croatia's enhanced position for foreign investment and the creation of jobs requiring specialized skills, the dollars that would come to Croatia from lease payments, the money earned from sale of goods required for base maintenance, the money spent by military personnel on Vis on a 12 month basis versus a possible 2 and month tourist season. Tourism is important to Croatia. The families and relatives of military personnel will only make it better. But Croatia is a country of 4 and million people, and Croatia's people will not live well working for 2 and months as cooks, waiters and hotel and gift shop clerks.

The window for NATO membership and alignment with the Euro-Atlantic countries is closing. Croatia cannot afford be left outside looking in.

Frank Brozovich, President

Croatian American Association

(206) 772-2968; Fax (206) 772-3487; fwbroz@attbi.com

The movie "Harrison's Flowers" Ripped from the headlines

It looks like a classic case of life and art chasing one another's tails.

The movie Harrison's flowers about an American woman's search for her photojournalist husband, presumed dead in Croatia during the early stage of the Yugoslav civil war, is reaching the theatres just as the hazards faced by war correspondents are splashing into the headlines.

With Americans still mourning the kidnapping and murder of Wall Street Journal reporter Daniel Pearl in Pakistan, and in the wake of Toronto Star reporter Kathleen Kenna's injury in a grenade attack in Afghanistan, a movie about journalists under fire seems both prescient - and some might argue, exploitative.

But the people responsible for Harrison's Flowers hope that their film, which was shot two years ago in the Czech Republic, will be received in the spirit in which it was made: one that honours the dedicated journalists who try to get unpleasant truths to the world and sometimes pay the ultimate price for their efforts.

"This is a very serious topic, which means that you have a certain responsibility to portray things as honestly as you can", notes actor Adrien Brody, who in real life is the son of photojournalist Sylvia Plachy. "But what's interesting is that this film is more relevant now than when we were making it. It was dealing with the lack of involvement and the confusion and the brutality of this war that kind of passed us. Now it's front-page news: We're dealing with journalists being killed... With the world intently focusing on (Afghanistan), it gives the film more relevance."

Based on war correspondent Isabel Elsen's book, and directed, primarily in English Bu French filmmaker Elie Chouraqui, Harrison's Flowers stars Andie MacDowell as the determined Sarah Lloyd, David Strathairn as her husband, missing Newsweek photographer Harrison Lloyd; and Canadian Elias Koteas, Brendan Gleeson and Brody as three photojournalists who help Sarah Lloyd make her way through the war zone to the doomed city of Vukovar, one of the first places where Serbian militias demonstrated their policy of ethnic cleansing.

The footage is raw and often shocking and some members of the group of Westerners do not survive the harrowing journey.

According to Chouraqui, any similarity between current events and those he's depicted from a decade ago were close to inevitable. "In a way. I knew that something like this would happen." The wheelchair filmmaker says in poetically accented English. "And I know that it's going to happen again in a couple of months or a year... Of course, I didn't know that these things would be happening when the film came out. "Don't forget: The Pearls story came to light because it became a political thing between Afghanistan and the United States. But every month, every year, a lot of journalists are killed or hurt. But they're never talked about because it doesn't have the political aspect that the current situation does.

Harrison's Flowers is a tribute to the 47 journalists who were killed in Yugoslavia." He adds, "It could be a tribute to all of the photojournalists who are doing their business around the world."

That's certainly how Sarah Harbutt sees it. In another series of coincidences, Newsweek's director of photography, who had nothing to do with Harrison's Flowers and no knowledge of its existence, caught the film on a flight from Paris where she'd been visiting a wounded photojournalist pal. (Released in France before North America, the movie built its Newsweek office sets in Prague; shots of the Newsweek building's exterior were taken at the magazine's actual New York's offices.)

"I didn't analyze this film for documentary accuracy, but I was very impressed with the scenes in Croatia", Harbutt says. "I didn't actually go to Vukovar, but compared to the anecdotes I heard from people who came out of there, I felt that was accurate. And I felt that the camaraderie the press corps shares - the length to which they'll go for each other - is accurate."

Like those associated with the film, Harbutt chooses her words carefully when asked to make the link between cinematic fiction and such real-life incidents as the Pearl tragedy.

"Journalists view their vulnerability even if the world doesn't view them that way," she says. "Maybe the world sees them as pariahs, but I think this is not the case. The situation with Daniel Pearl illustrates that. It brings attention to the situation that the legitimate press faces in trying to get unpopular news out, and that's really important."

One of the things that attracted Andy MacDowell - a glamorous model, whose acting gigs have generally been in lighthearted romances - to the grueling Harrison's Flowers was the opportunity it offered to immerse herself in the kind of complex, untidy political conflict that the American media, until six months ago, tended to cover only spottily - or outright ignore.

"Sometime I used to be frustrated because I didn't feel we were getting enough news", says the actress. "Now, I think that's changed: We've opened up our eyes and we're looking at the world in a whole different way because we've been so brutally attacked. But during the war in Yugoslavia, I didn't feel I could get enough information. I felt the same way after 9/11, although I eventually felt like I got a lot of answers I wanted.

I always wanted to know what was going on with, and the mentality of, the rest of the world. Why did they hate us? We had so many frivolous things on the television: why couldn't they give us more information on these questions? I've felt for a long time that people are ready for that kind of information, and that there is a void."

"We had a wonderful time together; actually all the actors were really focused and collaborative," says Brody. "I think it was because of the environment, because of the subject matter, because it was freezing and we were all huddled together in this little truck between the shots. We grew very close. And I think that camaraderie works very well on the screen, because that's what would happen if you were in a traumatic situation with a group of people."

Naturally enough, some real-life war correspondents have complained that certain details of Harrison's Flowers - such as photographers standing up to take pictures in free-fire zones, or camouflaging themselves to slip past snipers in a no-man's land - would not likely happen in reality.

Chouraqui dismisses such criticism, albeit cryptically. "They did it," he insists, claiming that Elsen made her way into Vukovar during the siege with the help of camouflage. "This is a kind of true story," he continues. "A good film is a true story; everything is true, except that nothing is true. This particular story may not have happened, but all the details and war situations are true." Call it artistic license - combined with artistic intuition. "An artist has a very particular place in a society," says Chouraqui. "If Harrison's Flowers is coming out today, it's because four years ago I thought about it. I think that an artist has to be a little bit in advance of events. He has to realize instinctively that something is going to happen, and that he has to tell something to people. That's why we have to listen to artists - not only to film directors, but novelists, painters. All of the people who express themselves.

"We may not analyze the situation the way that a politician can do it," he adds. "But sometimes we can give more than a politician can by doing what we do." For Westerners whose governments are once again embroiled in a conflict half way round the world, Harrison's Flowers will no doubt be a useful tool in understanding war - and the lives of those who want to bring the story home.

(The Globe and Mail, March 12, 2002.)

Come and enjoy Croatia

The Kornati Archipelago

The Kornati Archipelago is a unique place in which - more than in any other place you have ever visited - you will be amazed by nature, but will also have to face what you really are. Without many words and learned phrases, without a mask and a mediator. Only you and the ones you chose to accompany you. Ready for the challenge?

Leave the newspapers and the boring news; forget the tie and the long evening gown... on the Kornati islands you are back to what you really are. On the Kornati, the shackles of civilization are behind you, whilst before you there is just untouched nature. On the Kornati islands you will discover a never before encountered beauty of sunrises and sunsets, sea specialties and the challenge of putting your own thoughts

in order. There, you are Robinson Crusoe, a seafarer and a tireless explorer, a fisherman trying his luck... there, regardless of power, money and the size of your boat, you will feel small and amazed by the beauty and the force of nature, dependent upon the rules of nature, not your own. Miraculously, not because somebody demands that of you, but because you want it that way.

According to the legend, the Kornati islands grew out of a handful of white rocks, which God had left over after He had completed creating the world. He dropped them into the sea, looked down and concluded: Here nothing needs improving! The famous writer George Bernard Shaw, enchanted by the archipelago said: The gods wished to crown their work, so on the last day they created the Kornati Archipelago out of tears, stars and breezes. When you visit the archipelago, you too, will certainly reach the conclusion that it couldn't possibly be more beautiful! The Kornati Archipelago has the largest group of islands on the European part of the Mediterranean, with 140 islands, islets and reefs, located between Zadar and Šibenik Archipelagos, which run parallel with the Dalmatian mainland. The surface of all the Kornati islands amounts to some seventy square kilometres, whilst the sea space occupied by them amounts to almost four times as much. Exactly 101 islands, islets and reefs with a total area of some fifty square kilometres, but also its four times larger sea surface, are under the Kornati National Park protection rules. The largest one of the islands, Komat, which provided the name for the entire archipelago, is 25.2 kilometres long, and its coastline 61 kilometres. The climate is very mild, north winds in winter are not too strong, and summer temperatures are lower than elsewhere on the coast.

There are many reasons that make the Kornati Archipelago special. You will admire and yet be frightened by the steep cliffs of some of the islands, which also descend vertically to the seabed, in some places up to a hundred metres. These eerie rocks, technically named cliffs, are called crowns by the inhabitants of the nearby island of Murter, and rocks by people from Dugi Otok and the island of Iž. Not one of the cliffs is identical; each one of them is special and terrifying. If you wish to experience their beauty and their harshness, you have to get close. However, be careful, only when the seas are calm!

You will be equally enchanted with the peculiar landscape of the islands. It was, of course, shaped by nature, nonetheless, although the Kornati Archipelago is uninhabited, man has left his mark. The peculiarity of the islands lies also in the rock walls, built at the end of the 19th and beginning of the 20th century by sheep owners mainly from the nearby Murter and Dugi otok islands, to divide the land, thus preventing the mixing of their sheep. Just the main island, Komat, has some 69 kilometres of stone walls. No visitor will remain unmoved by these monuments of human diligence and hard work.

There is evidence that, in ancient times, life on the Kornati islands was more intense. No great armies fought there in the course of histo-

